

*K*úria

É v k ö n y v

2 0 1 4

*K*úria

É v k ö n y v

2 0 1 4

BUDAPEST

2015

Borítófotók:
Szél Ágnes

Fotók:
Sleisz Márton

Felelős szerkesztő:
dr. Kende Katalin

ISSN 2063-9147

© *Semmelweis Kiadó, Budapest, 2015*

Grafikai tervezés, borítóterv: Táncos László
Layout: Békésy János
SKD: 477
Nyomta: Mester Nyomda Kft.

TARTALOM

■	Előszó	6
	Dr. Trócsányi László, igazságügyi miniszter: Függetlenség és párbeszéd	6
■	A választások éve	9
	Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke: Történelmi pillanatok a Kúria hétköznapjaiban	9
■	Elvárások és döntések	13
	A Kúria Polgári Kollégiumának polgári és gazdasági szakága	13
	A Kúria Büntető Kollégiuma	16
	A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának közigazgatási szakága	18
	A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának munkaügyi szakága	20
■	A gyakornoki rendszer	23
■	A Kúria hatásköre és feladatai	26
■	A Kúria bírái és munkatársai 2014-ben	27
	Arcok, vallomások	38
	Dr. Székely Ákos	38
	Dr. Orosz Árpád	40
	Dr. Stark Marianna	42
	Dr. Márton Gizella	44
	Dr. Osztovits András	46
	Nacsa Lajosné	48
	Dr. Balogh Zsolt György	50
	Dr. Tóth Andrea Noémi	52
■	A Kúria ügyforgalma	55
■	Egyedi ügyekben hozott határozatok	62
■	A Kúria joggyakorlat-egységesítő tevékenysége	121
	Jogegységi határozatok	121
	Kollégiumi vélemények	126
	Elvi közzétételi tanácsok	130
	Joggyakorlat-elemző csoportok	131
■	Találkozások	144
■	Naptár	158
	Belföldi események	158
	Részvétel külföldi eseményeken	161
	Nemzetközi delegációk a Kúrián	163

Függetlenség és párbeszéd

Nagy öröm és megtiszteltetés számomra, hogy a Kúria 2014-es évkönyvének előszavát írhatom. Az előző évi kötetet *dr. Paczolay Péternek*, az Alkotmánybíróság akkori elnökének sorai ajánlották az Olvasó figyelmébe. Egymásra – vagyis együttműködésre – vagyunk ítélve, írta.

Ha ez igaz az Alkotmánybíróság és a Kúria viszonyára, akkor legalább annyira érvényes az Igazságügyi Minisztérium és a Kúria kapcsolatára. A hatalmi ágak szétválasztása, a bírói függetlenség eszméje és garantált gyakorlata az európai állam- és jogfejlődés egyik legnagyobb vívmánya. Ezen belül pedig a magyar alkotmányos berendezkedésnek, identitásnak is sarkcsillaga.

Az első olyan igazságügyi miniszter vagyok, aki kinevezését az Alaptörvény hatálybalépése után nyerte el. Emiatt is érzek különös felelősséget a jogalkotás alkotmányosságáért és minőségéért. Az Alaptörvény egyszerre képviseli a régit: vitatott, meghaladottnak nyilvánított vagy egyszerűen elfeledettnek tűnő értékekre hivatkozik, mint a Szent Korona, a nemzet, a kereszténység és a férfi és nő kapcsolatára épülő család. Egykori történelmi intézményeinkből is helyreállítja azt, amit lehet és érdemes. Így lett újra Kúria a szovjet és amerikai ízű Legfelsőbb Bíróságból. Az elnevezésnél is lényegesebb persze a tartalom. Az Alaptörvény kodifikálja a Kúria *differentia specificá*-ját: ez a fórum biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz. Ha a bírói függetlenség a szegletkő, akkor a Kúria által elérendő jogegység az építmény záróköve. Mindkettő kulcsfontosságú az igazságszolgáltatás hitelessége, kiszámíthatósága és átláthatósága szempontjából. E tulajdonságok

pedig a bíróságok, az egész igazságszolgáltatás, végső soron a jogállam iránti közbizalom feltételei. Ebből következik, hogy a bírói függetlenség nem jelent elszigeteltséget, szükség van a hatalmi ágak közötti párbeszédre és együttműködésre. Nagyon nagyra értékelem, hogy a Kúria jelenlegi vezetése ebben messzemenően partner.

Alkotmányos és jogi hagyományaink régiek. A kihívások viszont újak. Csak közösen adhatunk rájuk megfelelő választ. Nagyon összetett, korábban ismeretlen természetű társadalmi és gazdasági problémákra kell megoldást találni. Ilyen volt a fogyasztói hitelek, közismert elnevezéssel a devizahitelek ügye, amely nemcsak a pénzügyi rendszert, hanem a gazdasági és társadalmi stabilitást is fenyegető méreteket öltött. 2014-ben a Kúria – nézetem szerint korszakalkotó – jogegységi határozatában kimondta a devizahitel-szerződésekben megállapított árfolyamrész semmisségét, valamint vélelmezte a hitelintézeteket egyoldalúan megillető kamat- és költségemelés lehetőségének tisztességtelenségét. A Kúria ezzel megnyitotta az utat a jogalkotó előtt ahhoz, hogy a kérdést törvényhozási úton a már megkötött szerződésekre nézve is rendezze, és lerakja annak a *fair* bankrendszernek az alapjait, amelyben a magyar hitelfelvevő végre nyugat-európai társaihoz hasonló feltételeket és biztosítékokat élvezhet.

A joggyakorlatnak és a jogalkotásnak egymásra kell épülnie. Mindkettő közös feladata, hogy társadalmi problémákat oldjon meg. Büszke vagyok rá és nagyra értékelem, hogy a Kúria egyes bírái részt vesznek a kodifikációs folyamatban, az Igazságügyi Minisztérium kijelölt munkatársai pedig a Kúria joggyakorlat-elemző csoportjaiban.

Valóban egymásra vagyunk itélve. És ez az ítélet nagy áldás mindnyájunk számára.

Dr. Trócsányi László
igazságügyi miniszter

■ A VÁLASZTÁSOK ÉVE

Történelmi pillanatok a Kúria hétköznapiiban

Magyarország legfőbb bírói szervének 2014. évi működése során számos kiemelkedő kérdésben kellett döntenie. Magyarország polgárai ebben az esztendőben már az új jogszabályi rendelkezések szerint választották meg az országgyűlési képviselőket, majd az év őszén az önkormányzati képviselőket. A Kúria számára ez történelmi pillanat volt, hiszen – legmagasabb szintű választási bíróságként – először kellett az új rendelkezéseket alkalmaznia. Egy-egy népképviselői szerv tagjainak megválasztása a népfelügyelvéből következően közhatalom-keletkeztető aktus, ennél fogva az eljárás egésze során elvárás a jogállamiság követelményrendszerének legszigorúbb érvényesítése, amelynek végső eszköze a bírói felülvizsgálat lehetősége. A három hivatásos bíróból álló tanácsok számára a törvény igen rövid, háromnapos határidőt biztosít a felülvizsgálati kérelmek elbírálására, hiszen az eljárás tárgya minden esetben kiemelt közügy. Mindez a bíróságokra óriási felelősséget ró, amely a Kúria esetében kiegészül azzal, hogy számos kiemelt ügytípusban végső fokon dönt, döntései pedig hatással vannak mind az alsóbb szintű bíróságok, mind a választási bizottságok jogalkalmazó-jogértelmező tevékenységére. 2014-ben a Kúria tanácsai összesen 280 ügyben hoztak döntést, ez a közigazgatási szakág kéthavi ügyérkezésének felel meg.

Az új jogszabályi rendelkezések alapján a választási ügyekben hozott kúriai döntésekkel szemben is nagyobb számban terjesztettek elő alkotmányjogi panaszt, ennek ellenére az Alkotmánybíróság ezek közül egyet sem talált megalapozottnak, illetve – érdemi vizsgálat esetén – osztotta a Kúria álláspontját. A 2014-es őszi választásokon a felülvizsgálati kérelmek elbírálása – a hatásköri szabályokból adódóan – jelentős mértékben az ítéletábrákra hárult, ugyanakkor a Kúriának külön intézkedéseket nem

kellott tennie a választási bíráskodás egyöntetűségének megóvása végett, mert az ítélőtáblák gyakorlata valamennyi kérdésben egységesnek mutatkozott. A bíróságokhoz érkezett jogviták – tárgyuakat illetően – jelentős hasonlóságot mutattak a korábbi évek választási ügyeivel, újdonságot csak néhány, az új jogszabályok által bevezetett intézmény (pl. az ajánlóívek elszámolásával kapcsolatos bírság) jelentett. Így az ügyek nagy részében már olyan bírói gyakorlat állt rendelkezésre, amelyre lehetett támaszkodni.

Nem csupán a közjogi-politikai értelemben vett választások határozták meg a Kúria 2014. évi működését. A devizakölcsön-szerződésekből származó tartozások felhalmozódása, a törlesztőrészek emelkedése évek óta fennálló, társadalmi méretű probléma, és az egzisztenciájukat veszélyeztetve érző emberek – érthető módon – mintegy mentsvárként tekintenek a bíróságokra. Azt gondolom, világos és egyértelmű választás volt a Kúria bírái részéről, hogy e problémát kiemelten kezeljék, az állampolgárok érdeklődését kellő érzékenységgel, ugyanakkor a törvényeknek és saját lelkiismeretének alávetett bíró távolságtartásával fogadják. Erre azért is szükség volt, mert rendkívül összetett jelenségről van szó, amely számos választás elé állította a Kúriát. A devizaalapú szerződések gazdasági funkciója és sajátosságai alapján választanunk kellett, hogy ezt a szerződéstípust a magyar polgári jog rendszerében hol helyezzük el. A szerződéses kapcsolatok joga – a piacgazdaság elvéből következően – széleskörű döntési szabadságot biztosít a gazdasági élet valamennyi szereplőjének. A jóhiszeműség és tisztesség követelménye, a fogyasztók védelmét szolgáló rendelkezések e szabadság korlátjait jelentik, de nem vehető ki a piaci szereplők kezéből a döntés szabadsága és felelőssége, még akkor sem, ha az adott döntés kockázatvállalást is magában foglal. Választanunk kellett abban a kérdésben is, alkalmas-e a bírói szerződésmódosítás arra, hogy az elmúlt évek gazdasági változásai folytán a szerződések nagy tömegében bekövetkezett hatásokat orvosolja. A kérdések jelentős részét a 6/2013. PJE számú jogegységi határozat válaszolta meg.

A 2014-es évben a devizaalapú szerződések egyes speciális – általános szerződési feltételnek minősülő – rendelkezéseinek tisztességtelenségéről kellett határoznia a Kúriának, amihez az Európai Unió Bíróságának jogi iránymutatására is szükség volt figyelemmel arra, hogy a magyar polgári jognak az általános szerződési feltételekkel kapcsolatos, a fogyasztót mint tájékoztatlanabb felet védő rendelkezései uniós irányelv átültetése alapján váltak a hazai jogrendszer részévé, az irányelv értelmezése pedig a Bíróság kizárólagos hatásköre. Az iránymutatás alapján megszületett 2/2014. PJE számú jogegységi határozat többek között világossá tette, hogy az árfolyamkockázat viselése – mint a fogyasztó szabad gazdasági döntése – önmagában nem tisztességtelen, de mint szerződéses tartalom tisztességtelen akkor, ha a kockázatviselés ténye és korlátlan jellege a fogyasztó számára a pénzügyi intézménynek felróható okból nem volt világosan felismerhető. Rámutatott, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás joga a fogyasztóval kötött devizakölcsön-szerződés esetén is kiköthető, de nem korlátlanul, mert a módosítás jogát lehetővé tevő rendelkezéseknek szigorú követelményeknek kell megfelelniük. Így többek között a módosítás csak objektív – a pénzügyi intézmény magatartásán keresztül nem befolyásolható – és tétélesen meghatározott okokon alapulhat, a módosítás okait és mértékét a fogyasztó számára a szerződéskötéskor felmérhetővé, a szerződésmódosítás tényleges bekövetkeztekor pedig ellenőrizhetővé kell tenni.

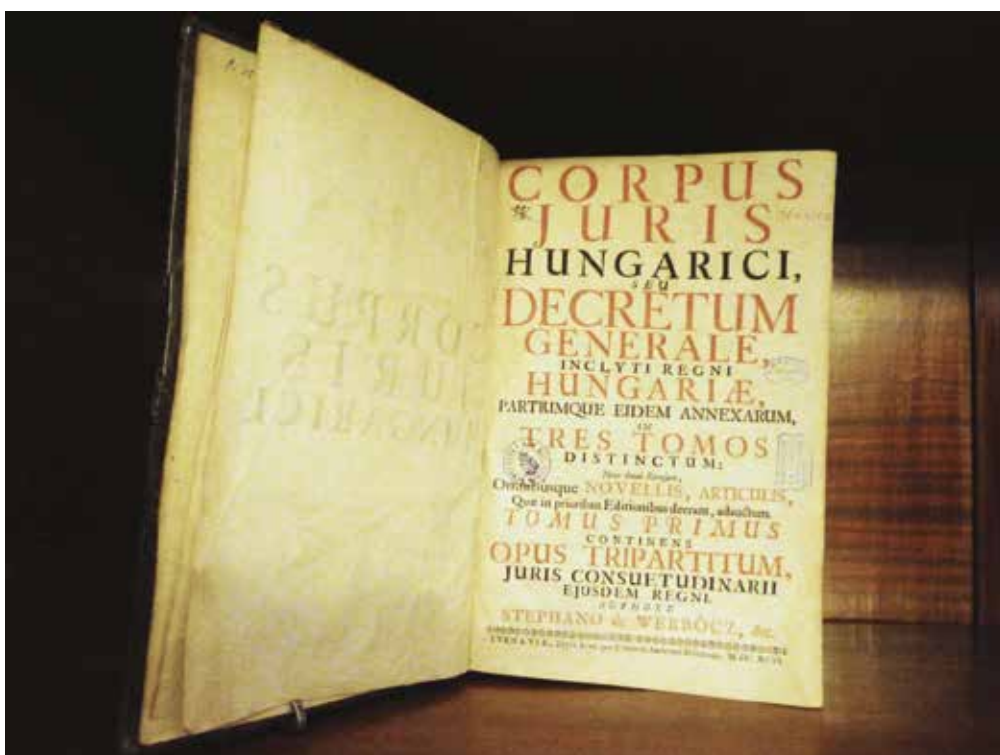
Mindez nem változtat azon, hogy az elmúlt években a bíróságoknak nem volt más választásuk, minthogy egyenként, a hatályos jogszabályok alapján, polgári peres eljárás

rás keretében vizsgálják a szerződések tisztességtelenségét. Éppen ezért a „devizahitelezés” utólagos, gazdasági szempontú értékelésére, az igen súlyos következmények gyors, hatékony és tömeges orvoslására a bírói hatalomnak nem volt módja. Figyelemre méltó ugyanakkor, hogy a kérdés megnyugtató rendezésének szándékával 2014 második felében megalkotott jogszabályok kiindulópontként tekintettek a két kúriai jogegységi határozat elvi megállapításaira.

Végül, de nem utolsósorban egy ugyancsak történelminek mondható pillanat állította ismételten választás elé a Kúriát. Az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépése elkerülhetetlenné tette, hogy az ország legfőbb bírói szerve megvizsgálja, vajon a régi kódex, az 1959. évi Ptk. több évtizedes alkalmazása során megalkotott értelmezési iránymutatásai közül melyek állnak összhangban a 2014. március 15-étől hatályos rendelkezésekkel. E „választásunk” eredménye az 1/2014. PJE számú jogegységi határozat.

A 2014-es év kétségkívül a választások éveként vonul be a magyar felsőbbíráskodás történetébe. A Kúria egyedi ügyekben folytatott ítélkezési tevékenységével igyekezett biztosítani az elé kerülő jogorvoslati kérelmek színvonalas és időszerű elbírálását, az egyéni jogsérelmek orvoslása mellett a törvényes rend helyreállítását. Jogegységi feladatkörében eljárva arra törekedett, minden iránymutatásra megérett értelmezési kérdésben olyan megoldást nyújtson, amely az alsóbb szintű bíróságok bírái számára megkönnyíti a választást egy-egy bonyolultabb ügy eldöntése során, hogy valamennyi fél számára megnyugtató ítéletek szülessenek.

Dr. Darák Péter
a Kúria elnöke

■ ELVÁRÁSOK ÉS DÖNTÉSEK

A 2014-es esztendő – az elmúlt évekhez hasonlóan – számos kötelezettséget rótt a Kúria kollégiumaira. Egyértelmű elvárás volt valamennyi szakággal szemben, hogy folytassa a közelmúltban született új, nagy jelentőségű törvények értelmezését, illetve megoldáshoz vezető útra tereljen megannyi fontos, nemegyszer az egész társadalmat foglalkoztató jogkérdést.

A Kúria Polgári Kollégiumának polgári és gazdasági szakága

A kollégium számára 2014-ben a két legnagyobb kihívást a Ptk. hatálybalépése, és a fogyasztói kölcsönszerződéssel kapcsolatos problematika kezelése jelentette.

A Ptk. hatálybalépését közvetlenül megelőző időszakban a legfontosabb feladat a zökkenőmentes átmenet feltételeinek biztosítása volt. Erre a felkészülés már az előző évben megkezdődött mind a jogalkotó, mind a bíróságok részéről, azonban csak 2014-ben fejeződött be. Míg a Ptk. hatályba léptetését, végrehajtását és a jogrendszerbe való beillesztését célzó törvények elfogadására és kihirdetésére jórészt még az előző évben sor került (kivételt képez a bizalmi vagyongazdálkodásról és tevékenységük szabályairól szóló 2014. évi XV. törvény), addig a rendeleti szintű szabályozás döntően 2014-ben történt meg. A jogszabálytervezetek észrevételezésében a kollégium – az Országos Bírósági Hivatal elnökének felkérésére – tevékenyen részt vett.

Ezzel párhuzamosan a kollégium felülvizsgálta a Legfelsőbb Bíróság és a Kúria korábbi, a Ptk. által szabályozott jogterületeket – a családjogot és a társasági jogot is – érintő, anyagi jogi tárgyú elvi iránymutatásait abból a szempontból, hogy azok közül melyek lehetnek megfelelően irányadóak a Ptk. alkalmazása körében is. A meghozott 1/2014. PJE számú jogegységi határozat nyolc korábbi jogegységi határozatot, tíz polgári kollégiumi véleményt (illetve azok egyes pontjait), valamint az elvi irányítás 1998 előtti eszközei közül további 44 iránymutatást (illetve azok egyes pontjait) talált a Ptk. alkalmazása körében is megfelelően irányadónak. Az elvi iránymutatások közül 41-et azért nem tekintett továbbra is fenntartandónak, mert az azokban foglalt elvi tételeket a jogalkotó már beépítette a Ptk.-ba. A jogegységi határozat hatályon kívül helyezett, illetve meghaladottá nyilvánított 34 olyan korábbi anyagi jogi tárgyú iránymutatást, amely már a Ptk. hatálybalépésétől függetlenül sem alkalmazható az életviszonyok, illetve az alapul szolgáló más jogszabályok változása miatt.

Ez a felülvizsgálat nem terjedt ki a Ptk. szabályozási területéhez nem kapcsolódó (pl. eljárásjogi) elvi iránymutatásokra. A kollégium elvi előkészítő csoportja azonban megkezdte az 1/2014. PJE számú jogegységi határozattal nem érintett iránymutatások felülvizsgálatának előkészítését is, a munka várhatóan 2015-ben fejeződik be. Az újabb, átfogó revízió során már hasznosítani lehet a korábbi vizsgálat és eljárás gyakorlati tapasztalatait is.

Ugyancsak a Ptk. hatálybalépéséhez kapcsolódó feladat volt a bírák képzését segítő elektronikus tananyag lektorálása, amit az Országos Bírósági Hivatal megbízásából a kollégium szaktanácsainak egyes tagjai végeztek el. Az elektronikus tananyag tesztelése a tavasszal elkezdődött, a nyár folyamán pedig – alapos és kellő mélységű képzési lehetőséget biztosítva – a bírák és bírósági titkárok számára is hozzáférhetővé vált.

A kollégium a fogyasztói kölcsönszerzésekkel kapcsolatban is folytatta az előző évben megkezdett munkát. A 6/2013. PJE számú jogegységi határozat tisztázta a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződés konstrukciójának lényeges elemeit, és megvizsgálta annak érvényességét néhány klasszikus polgári jogi semmisségi ok (jogszabályba ütközés, nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütközés, uzsora, lehetetlen szolgáltatás) tükrében. Az Európai Unió Bírósága előtt folyamatban lévő C-26/13. számú eljárásra tekintettel azonban akkor nem volt lehetőség a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződések egyes jellemzően alkalmazott szerződéses kikötései tisztességtelenségének vizsgálatára.

Az Európai Unió Bírósága a C-26/13. számú ügyben hozott ítéletében kifejtett elvi iránymutatás alapján a Kúria meghozta a 2/2014. PJE számú jogegységi határozatát, amely állást foglalt az árfolyamkockázat telepítésének, a különmemű árfolyamok alkalmazásának, valamint a pénzügyi intézmény számára az egyoldalú szerződésmódosítás lehetővé tételére vonatkozó szerződési kikötések tisztességtelenségének kérdésében.

A jogegységi határozat 1. pontja szerint a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés. Ennek tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható, csakis

akkor, ha a fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető. A jogegységi határozat 2. pontja értelmében az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses rendelkezés akkor felel meg az átláthatóság elvének, ha a fogyasztó számára világosan és érthetően meghatározza, hogy az oklistában megjelölt körülmények változásai milyen módon és mértékben hatnak ki fizetési kötelezettségére, és lehetővé teszik annak ellenőrizhetőségét, hogy az egyoldalú szerződésmódosításra az arányosság, a ténylegesség és a szimmetria elvének érvényre juttatása mellett került-e sor. A jogegységi határozat 3. pontja leszögezte, hogy a folyósításkor a pénzügyi intézmény által meghatározott vételi, a törlesztésekkor pedig a különmemű eladási árfolyamok alkalmazása tisztességtelen. Ezért a vételi és eladási árfolyamok mint átszámítási árfolyamok helyett a hivatalos devizaárfolyam válik a szerződés részévé mindaddig, amíg kógens törvényi rendelkezés nem lépett azok helyébe.

A Kúria jogegységi határozata nyomán fogadták el a 2014. évi XXXVIII. törvényt és a 2014. évi XL. törvényt, melyek következtében – a becslések szerint – közel 1000 milliárd forint elszámolására kerül sor a fogyasztók javára. A 2014. évi XXXVIII. törvényben szabályozott vélelem megdöntése iránti perek gyors, alapos és tisztességes lefolytatása, egyidejűleg az egyedi kölcsönszerződések ügyében indított jogviták felfüggesztése, továbbá a fogyasztói kölcsönszerződésen alapuló végrehajtási eljárások megakasztása komoly próba elé állította a bírósági szervezetet, ezen belül a Kúriát is. Az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötés és a különmemű árfolyamok alkalmazását előíró szerződési kikötés jogi megítélésének egységes rendezése tette lehetővé a 2014. évi LXXVII. törvény elfogadását, amely a devizaalapú kölcsönszerződések rögzített árfolyamon történő forintkölcsön-szerződéssé alakítását tette lehetővé. A kollégium az Országos Bírósági Hivatal felkérésére e jogszabályok tervezeteinek észrevételezésében is jelentékeny szerepet vállalt.

A kollégium tagjai tevékenyen részt vettek a joggyakorlat-elemző csoportok munkájában is. Az év elején került sor három korábban felállított, tárgyát tekintve igen fontos joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményének elfogadására. Ezek témája az előzetes döntéshozatali eljárások kezdeményezésének tapasztalatairól, a határozatszerkesztésről, valamint a perorvoslati bíróságok hatályon kívül helyezési gyakorlatáról szólt. Az esztendő második felében megkezdte munkáját három további, a Polgári Kollégium tagja által vezetett joggyakorlat-elemző csoport. A kollégium egyes tagjai ugyanakkor részt vettek más kollégiumokkal közös joggyakorlat-elemző csoportok – például a személyi jövedelemadó megállapítása során alkalmazott becslési eljárásra, illetve a kisajátítási eljárásra vonatkozó – munkájában is.

A fogyasztói kölcsönszerződéssel kapcsolatos elméleti és gyakorlati problémák jelentősége iránti érzékenységet jól mutatja, hogy a Polgári Kollégium keretei között két joggyakorlat-elemző csoport felállítására is sor került, amelyek e problematika egyes vetületeit vizsgálták, így a „párhuzamosan” megindított szerződés érvénytelenségének megállapítása és végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránti perek egyes anyagi- és eljárásjogi kérdéseit, valamint az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazhatóságát a kölcsönszerződéseknél. A vizsgálati tárgykör alapos feltárásának igénye és a csoport tagjainak az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét biztosító általános szerződési feltételek tisztességtelenségére vonatkozó vélelem megdöntése iránti perekben betöltött ítélkezési feladatai nem tették lehetővé e vizsgálatok lezárását 2014-ben.

A Kúria Büntető Kollégiuma

A Kúria Büntető Kollégiuma számára a 2014-es év egyik – 2013-ról „áthúzódó” – kihívása kétségkívül az új büntetőjogi törvény, a 2012. évi C. törvény hatálybalépésével járó megváltozott helyzet volt. Noha a kollégium még 2013 júliusára felülvizsgálta és hatályosította a korábbi, mintegy száz büntető kollégiumi véleményét, és megalkotta a 15. számú irányelv helyébe lépő, az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 3/2013. BJE, valamint a jogos védelem kérdéseiről szóló 4/2013. BJE számú jogegységi határozatot, a Btk. alkalmazásával összefüggésben felmerült egyes gyakorlati kérdések megválaszolása 2014-ben is nem csekély feladatot adott.

Az elmúlt esztendő a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény – közkeletű nevén a Bv. tv. – 2015. január 1-jei hatálybalépésére való felkészülés éve volt. Ennek során nem csekély számban fogalmazódtak meg olyan alkalmazási nehézséget előrevetítő kérdések, amelyekre még a hatálybalépést megelőzően, ősszel a jogalkotó egy jelentős törvénymódosítással reagált.

A Kúrián 2014-ben több joggyakorlat-elemző csoport tevékenykedett, munkájukban a kollégium tagjai részt vettek.

A büntetőügyekben hozott határozatok szerkesztési sajátosságaival foglalkozó munkacsoport tevékenysége nem csupán a kúriai határozatok vizsgálatára és elemzésére terjedt ki, hanem a Kúria eljárását megelőző első-, másod-, harmadfokú eljárásban hozott, valamint a Kúria által felülvizsgált, felülbírált határozatok formai és tartalmi kellekeire is. Ekként e munkacsoport vizsgálatának eredménye valamennyi, az országban működő bíróságot érintette.

Korábban a hatályon kívül helyezés gyakorlata képezte a joggyakorlat elemzésének tárgyát, 2014-ben a vád törvényességének vizsgálatáról adott összegző véleményt a kollégium. A büntetőeljárás egészét áttekintő, nagyszámú ügyet érintő vizsgálat

minden bizonnyal olyan gyakorlati eredményeket hoz, amelyekre figyelemmel lehet a jogalkotó az új büntető eljárásjogi kódex kidolgozásában.

A kollégium bírái az év folyamán részt vettek a szakértői tevékenységgel kapcsolatos joggyakorlat-elemző csoportban is. Munkájukból kiemelhető az igazságügyi elme-szakértői vizsgálat, a közlekedési bűncselekménnyel kapcsolatos szakértői kérdések elemzése, valamint a kábítószerre vonatkozó szakértői vizsgáldás témaköre.

Az Alkotmánybíróság 23/2014. (VII.15.) AB határozatával megsemmisítette az 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 85. § (4) bekezdése, valamint a 2012. C. törvény (Btk.) 81. § (4) bekezdése szerinti rendelkezést, és elrendelte az e jogszabályhelyek alapján hozott határozatoknak a büntetőeljárás törvény szerinti kötelező felülvizsgálatát. A Btk. kérdéses rendelkezése szerint, ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább három, különböző időpontokban elkövetett, befejezett, személy elleni erőszakos bűncselekmény, akkor az ugyanezen paragrafus második bekezdése szerinti büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedik. Amennyiben a büntetési tétel így felemelt felső határa a 20 évet meghaladná vagy a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények bármelyike életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, úgy életfogytig tartó szabadságvesztést kell kiszabni.

A Kúriához 2014 utolsó harmadában közel 60 ilyen felülvizsgálati indítvány érkezett a Legfőbb Ügyészségtől. Az ügyek feldolgozása megkezdődött, és folyamatosan zajlik. Az esetek nagy részében a kiszabott büntetést a Kúria nem változtatta meg, csupán megállapította, hogy az Alkotmánybíróság által nem érintett jogszabályhely alapján kell a büntetést kiszabottnak tekinteni. Arra is volt azonban példa, hogy az úgynevezett három csapás törvény alapján halmazati büntetésül kiszabott életfogytig tartó szabadságvesztéseket határozott idejű fegyházbüntetésre mérsékelte.

A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának közigazgatási szakága

A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiuma közigazgatási szakágának 2014. évi ítélkező munkáját nagyban meghatározta a három alkalommal lebonyolított összesen öt választás, és az ehhez kapcsolódó jogorvoslatok elbírálása. A számok oldaláról ez azt jelentette, hogy a Kúriára a 2014. évi választásokkal kapcsolatban összesen 280 bírósági jogorvoslati kérelem érkezett, melyeket a kollégium ítélkező tanácsainak a törvény által előírt három napon belül kellett elbírálniuk. Viszonyítási alapként elmondható, hogy a 280 beérkező ügy a közigazgatási szakág átlagosan kéthavi érkezésének felel meg. A beérkező ügyek döntő hányada a 2014. évi tavaszi országgyűlési képviselőválasztásokhoz kapcsolódott, az Európai Parlament tagjainak megválasztása, valamint a helyi önkormányzati képviselők, a polgármesterek és a nemzetiségi önkormányzati képviselők választása a tavaszi választásokhoz képest lényegesen alacsonyabb ügyterhelést eredményezett. A közigazgatási szakág bírái jelentős többletmunkával – a jogorvoslatok elbírálásához fűződő közérdek tudatában –, fokozott szakmai felelősséggel és kivételes szorgalommal látták el feladatukat, amelynek eredményeképpen valamennyi ügyben határidőben döntést hoztak.

Jól jellemzi a kúriai határozatok szakmai színvonalát az, hogy bár az új szabályok értelmében a Kúria határozatai ellen nagy számban nyújtottak be alkotmányjogi panaszt, az Alkotmánybíróság azokat nem találta megalapozottnak, vagy azok érdemi vizsgálata esetén, osztotta a kúriai álláspontot. A kúriai döntésekkel kapcsolatban sem az érintettek, sem a választási bírászkodás szakmai berkeiben járatosak sem fogalmaztak meg komolyabb kritikákat, sőt általában az volt a szakmai megítélés, hogy a Kúria a választási bírászkodásban a törvényesség követelményét teljes egészében érvényesítő, kiegyensúlyozott és egységes gyakorlatot folytatott.

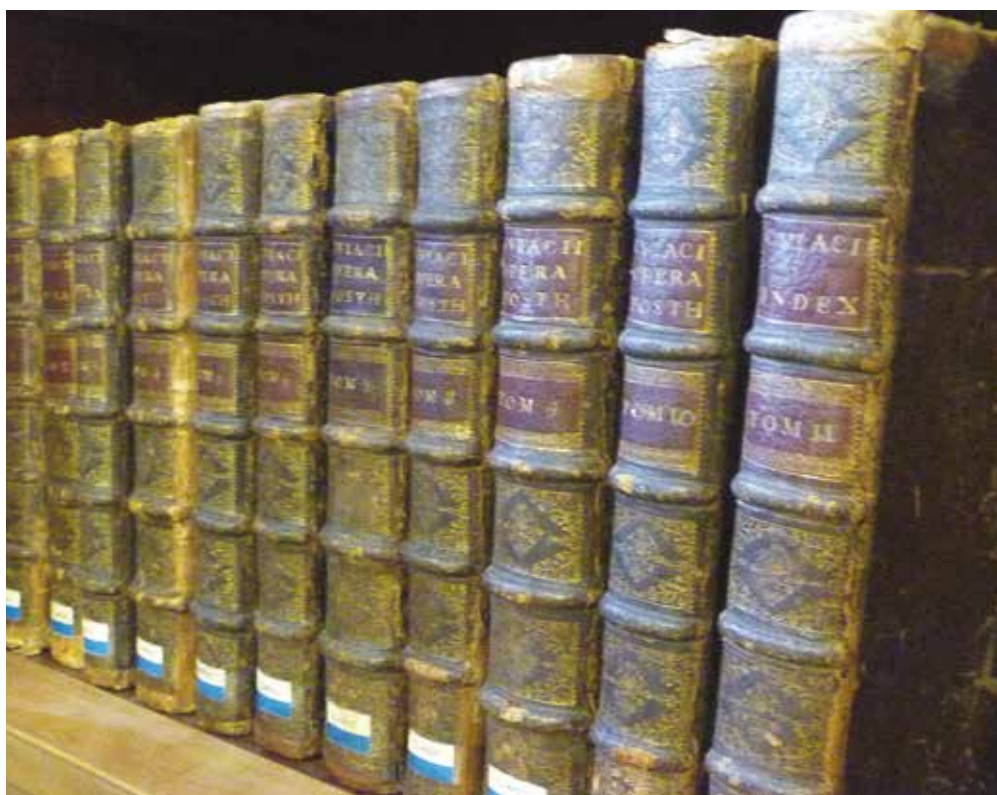
A 2014. évi választásokra való felkészülés már a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény elfogadását követően megkezdődött, és ennek is szerepe volt a választási jogorvoslatok zökkenőmentes elbírálásában. A Kúria a választási eljárásban nem csupán ítélkező fórum, hanem az Alaptörvény szerinti jogegységesítő kötelezettségének is eleget kell tennie. E feladat elvileg a 2014. évi őszi választásokhoz kapcsolódott, mivel ez esetben a választási bírászkodásban az ítélőtáblák is részt vettek. A 2014. évi őszi választásokon az ítélőtáblákhoz érkező 218 ügy elbírálása mind szakmai, mind igazgatási szempontból zavartalan volt. Ezt az is jelezte, hogy az őszi választások kapcsán a Kúriának a joggyakorlat egységesítéséért nem kellett intézkedéseket tennie, valamennyi kérdésben az ítélőtáblák döntése egységesnek mutatkozott. Ennek hátterében a kúriai gyakorlat ismerete és nagyfokú átvétele állt.

A 2014. évi választások a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény döntően új szabályai alapján zajlottak, ugyanakkor sajátos helyzet, hogy a bírósági jogorvoslatot érintő fejezet a korábbi szabályozáshoz képest nagyjából változatlan volt, illetve a beiktatott változások a korábbi bírói gyakorlat beépítését jelentették. A Kúriához érkezett ügyek alapján látható volt, hogy a választási eljárásban a hangsúlyok a médiakampány irányába tolódtak, illetőleg egyes előzetesen vitatott jogintézmények a szakmai várakozások ellenére sem okoztak gondot, és bírósági jogorvoslat tárgyát sem képezték.

A 2014. évi választásokat bírói szempontból a korábbi választásokhoz képest szokványosnak lehet tekinteni, mivel a bírósághoz érkezett jogviták szakmai összetételükben és tárgyukat illetően jelentős hasonlóságot mutattak a korábbi évek választási ügyeihez. Újdonságot csak a 2013. évi XXXVI. törvény alapján bevezetett egyes új jogintézmények – így például az ajánlóívek elszámolásával kapcsolatos bírság – jelentettek, ezt meghaladóan a beérkező jogviták nagy többségében már bírói gyakorlat állt rendelkezésre. Így például a kampányeszközök alkalmazása vagy a választás eredményének meghatározása a bírói gyakorlatban korábban is ismert volt, s erre az ilyen ügyek elbírálása során jelentősen lehetett támaszkodni.

A 2014. évi őszi választásokon az ítélőtáblák először vettek részt a választási bíraskodás feladataiban. Az ítélőtáblákhoz érkező ügyek összetételükben, szakmai megítélésükben jelentős hasonlóságot mutattak a tavaszi választás során a Kúria elé kerülő ügyekkel, és az alapos szakmai felkészülésnek köszönhetően sem az elbírálás megalapozottságában, sem az egységes joggyakorlatban nem merültek fel kételyek. Az ítélőtáblai döntésekben jelentős részben hivatkoztak a Kúria korábbi döntéseire, s a választási bíraskodás egészét tekintve a bírósági rendszer ugyanolyan kérdésekre azonos válaszokat adott.

Összességében a Kúria a 2014. évi összetett választási évben a törvény által ráruházott feladatokat méltó szakmai színvonalon, a választási bíraskodás 1949 előtti hagyományainak is megfelelően oldotta meg, egyes döntései pedig a magyar választási bíraskodás irányát hosszabb távra is meghatározzák.

A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának munkaügyi szakága

A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának munkaügyi szakágára akárcsak korábban, 2014-ben is a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény, vagyis az új Mt. alkalmazása rótt többirányú feladatot. A szakág folyamatosan elemezte és elemzi az új törvénynek a munkaviszonyokat érintő megváltozott tartalmú jogintézményeit, a felmerülő kérdések megoldásában szakmai konzultációs szerepet lát el.

A 2012. évi I. törvény a munkaviszonyra, annak keletkezésére és megszűnésére, illetve megszüntetésére, a felek jogaira és kötelezettségeire számos olyan szabályt vezetett be, amelyeknek egységes bírói értelmezése kiemelkedő jelentőséggel bír, mivel az új jogintézmények értelmezése visszahat a munkáltatók gyakorlatára.

A munkajogban nagyobb hangsúlyt kapnak az alapelvek, melyeknek az egyes ügyekben jelentkező értelmezéséhez elengedhetetlen a Kúria iránymutató jogegységesítő tevékenysége. Az elmúlt évben az új Mt. több rendelkezése tekintetében adtunk iránymutatást nemcsak az ítélkezés, hanem a munka világának más szereplői számára is. Egyebek között a munkaügyi szakág értelmezte az üzemitanács-választással kapcsolatos új szabályokat, továbbá vizsgálta és meghatározta a szakszervezetek megváltozott jogosítványainak (konzultációs jog, tájékoztatási jog) kereteit.

A munkaügyi szakág 2014-ben a megváltozott tartalmú munkajog egységes értelmezése érdekében intenzív kapcsolatokat alakított ki a regionális közigazgatási és munkaügyi kollégiumok vezetőivel, valamint a közigazgatási és munkaügyi bíróságok vezetőivel. Rendszeresen folyt az információcsere a jelentős súlyú jogi kérdéseket tartalmazó ügyekről, különösen az utóbbi években több területen jellemző sorozatügyekről. A regionális kollégiumok jelzése alapján több kiemelkedő kérdéstről országos konferenciát szervezett a szakág, vitára bocsátva az adott jogkérdést, majd ezekben iránymutatást adva kollégiumi véleményét alakította ki.

A munkaügyi bíraskodásban az új Mt. sok bizonytalanságot okozott, különösen a munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményei tekintetében. Az egységes ítélkezési gyakorlat előmozdítása érdekében a munkaügyi szakág a 3/2014. (III.31.) KMK véleményben értelmezte a gyakorlat által felvetett legproblematicusabb kérdéseket. Ezek egyike volt, hogy a jogkövetkezményként igényelhető és 12 havi távolléti díjban limitált munkavállalói elmaradt jövedelem alatt mit kell érteni, azt hogyan kell számítani. A KMK véleményben kifejtett iránymutatások megfogalmazásához a munkaügyi szakág kikérte a jogtudomány kiemelkedő képviselőinek álláspontját is. Kimondta, hogy az elmaradt jövedelem meghatározása tekintetében alkalmazni kell az Mt.-nek a munkáltatói kártérítési felelősségre vonatkozó XIII. fejezetét is.

2014-ben felülvizsgálatra kerültek a kollégium társadalombiztosítási tárgyú állásfoglalásai, amelyekről kollégiumi vélemény született. Ennek keretében több KK és MK állásfoglalás módosult, más állásfoglalások pedig hatályukat veszítették. Folytatódott a régi Mt.-hez kapcsolódó közel 100 kollégiumi állásfoglalás és jogegységi határozat felülvizsgálata.

A munkaügyi jogviták nagy csoportját a felmondásokkal, azonnali hatályú felmondásokkal kapcsolatos ügyek képezik. A szakág bírái 2014-ben közel 2000 ilyen tárgyú ügyet vizsgáltak meg joggyakorlat-elemzés keretében. A vizsgálat és az elemzés kiterjedt a korábbi Mt. és az új Mt. szabályaival kapcsolatos ítélkezési gyakorlatra, és kiemelten vizsgáltuk a felmondások indoklására vonatkozó követelményeket tartalmazó, a Legfelsőbb Bíróság MK 95. számú állásfoglalásában kifejtett elvek időszerűségét. A joggyakorlat-elemző csoport 2014. év végén elfogadta az összefoglaló jelentést.

Időközben új joggyakorlat-elemzés indult a Kormánytisztviselői Döntőbizottság határozatainak bírósági felülvizsgálatáról. A szakág bírái bírósági ügyeken keresztül vizsgálják a döntőbizottsági eljárásokra és határozathozatalra vonatkozó jogszabályok érvényesülését is.

■ A GYAKORNOKI RENDSZER

A Kúria elnöke a Kúria szervezetfejlesztési programjának keretében a jogtudomány és a joggyakorlat számára egyaránt haszonnal kecsegtető gyakornoki rendszer kialakítását határozta el az állam- és jogtudományi karok doktori iskoláival együttműködésben.

Az együttműködési megállapodás, illetve a gyakornoki rendszer kialakításának a célja, hogy a Kúrián meglévő szakmai tapasztalaton alapuló tudásbázis megosztásra kerüljön a doktori iskolák hallgatóival, ugyanakkor a hallgatók kutatási területét érintő témakörökről a Kúria bírái tájékoztatást kapjanak a referádájukat érintő körben. Az elmélet és a gyakorlat kapcsolatának szorosabbá tétele nem csupán a jogászképzés színvonalát erősítheti és emelheti, hanem a Kúria működése szempontjából is jelentős hozadékkal jár, mert a Kúria jogegységesítő feladatának fontos eszköze a joggyakorlat-elemzés, amely elképzelhetetlen elméleti szakemberek közreműködése nélkül. A jogtudomány fejlődése szempontjából pedig hasznos lehet, ha a jogalkalmazás élő gyakorlatának ismerete, elemzése jelen van az alapképzésben és a doktoranduszképzésben is. Az együttműködés kereteinek kialakítása céljából a Kúria elnöke 2013 novemberében megbeszélést tartott az állam- és jogtudományi karok doktori iskoláinak vezetőivel, majd pályázatot hirdetett az állam- és jogtudományi karok doktori iskoláinak, valamint a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Közigazgatás-tudományi Doktori Iskolájának hallgatói számára gyakornoki feladatok ellátására. A pályázati felhívásra 14 hallgató nyújtott be pályázatot. A pályázatok elbírálására a doktori iskolák, valamint a Kúria képviselőinek jelenlétében 2014 februárjában került sor, melynek eredményeként 2014-ben 10 doktorandusz folytathatott gyakornoki tevékenységet a Kúrián. Az előzetes egyeztetéseket követően 2014 áprilisában a Kúria elnöke és a doktori iskolák képviselői aláírták azt az együttműködési megállapodást, amelynek részét képezi a gyakornoki rendszer működtetésére vonatkozó megegyezés, illetve tartalmazza annak lényeges feltételeit. Az együttműködési megállapodás aláírását követően a hallgatók által elkészített kutatási tervek alapján a Kúria elnöke 2014 májusában a gyakornokok részére kiadta a kutatási engedélyeket az alábbi témakörökben:

- az Önkormányzati Tanács által az önkormányzati normakontroll-ügyek tárgyában 2012-ben és 2013-ban meghozott döntések – egységes szempontrendszer szerinti – tematikus, kommentár jellegű elemzése; az Önkormányzati Tanács referádájába tartozó, a helyi önkormányzatok működését érintő felülvizsgálati ügyek vonatkozásában kibontakozó joggyakorlat tanulmányozása;
- transzferárazási kérdések a gyakorlatban, különös tekintettel a társasági adóra; a helyi adóztatás külföldi mintái és a jó telekadó jellemzői;
- az igazság és a büntetőeljárás kapcsolata;
- a szabadságvesztés-büntetés helyett alkalmazandó alternatív szankciók a Kúria gyakorlatában;
- a környezetjogi ügyek a Kúria gyakorlatában;
- a távoltartás mint büntetőeljárás kényszerintézkedés, valamint az ideiglenes megelőző és megelőző távoltartás kapcsolódó bírói gyakorlatának vizsgálata;

- a házasság, a család, az ifjúság elleni bűncselekmények; a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények; a gyermekek érdekét sértő és család elleni bűncselekmények; az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekmények; az Egyenlő Bánásmód Hatóságnak szexuális zaklatás tárgyában hozott határozatainak felülvizsgálata;
- környezeti igazságszolgáltatás, különös tekintettel a bírói jogalkalmazásra;
- a szerződészegéssel és a szerződésen kívül okozott károkért és személyiségi jogsértésekért való felelősség (helytállás);
- az Európai Unió jogának magyarországi érvényesülése;
- a munkajog „magánjogiasodása”, a munkajog viszonya a polgári joghoz;
- az atipikus munkaviszonyok.

2014 júniusában a gyakornokok írásban tájékoztatták a Kúria elnökét a tevékenységükről, beszámolóikban jelezték, hogy a kutatási anyag gyűjtése mellett a bíróktól szakmai segítséget kaptak abban is, hogyan építsék fel a dolgozatukat, abban mire helyezték a hangsúlyt. A gyakornokok év végi beszámolóját követően a Kúria elnöke 2014 decemberében a gyakornokok, a doktori iskolák képviselői, a Kúria vezetői, instruktorai, egyéb munkatársai, valamint további meghívottak részvételével a gyakornoki tevékenység értékelése érdekében tanácskozást tartott. E tanácskozáson a gyakornoki program valamennyi résztvevője hasznosnak értékelte a gyakornoki rendszer kialakítását. A gyakornokok arról számoltak be, hogy a program nem csupán a kutatási témájuk feldolgozásához nyújtott segítséget, de jelentős mértékben hozzájárult általános szakmai ismereteik bővítéséhez is. A gyakornoki rendszer első évének sikere alapján a program 2015-ben folytatódik.

A small gold plaque or sign mounted on the wall near the door.

A green exit sign above the double glass door at the end of the hallway.

■ A KÚRIA HATÁSKÖRE ÉS FELADATAI

Az Alaptörvény 25. cikke szerint a Kúria Magyarország legfőbb bírósági szerve. A Kúria az egyedi ügyekben történő ítélkezés mellett biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, jogegységi határozatait a bíróságokra kötelezőek.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 24. § (1) bekezdése alapján a Kúria:

- a) elbírálja – törvényben meghatározott ügyekben – a törvényszék, továbbá az ítélőtábla határozata ellen előterjesztett jogorvoslatot,
- b) elbírálja a felülvizsgálati kérelmet,
- c) a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz,
- d) joggyakorlat-elemzést folytat a jogerősen befejezett ügyekben, ennek keretében feltárja és vizsgálja a bíróságok ítélkezési gyakorlatát,
- e) elvi bírósági határozatokat és elvi bírósági döntéseket tesz közzé,
- f) dönt az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről,
- g) dönt a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról, és
- h) eljár a hatáskörébe tartozó egyéb ügyekben.

A Kúria fenti hatásköreiből adódó feladatait – a teljességi igénye nélkül – a következő jogszabályok határozzák meg:

- az 1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról (Pp.),
- az 1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról (Be.),
- a 2011. évi CLXI. törvény a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról (Bsz.),
- a 2011. évi CLXII. törvény a bírák jogállásáról és javadalmazásáról (Bjt.),
- a 2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról (Ve.),
- a 2013. évi CCXXXVIII. törvény a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról

A Kúria hatáskörének változásai 2014-ben

1. Öt hivatásos bíróból álló tanács felállításának lehetősége büntetőügyekben

2014. január 1-jétől kezdődően a Kúria harmadfokú bíróságként eljárva elrendelheti, hogy az ügyben öt hivatásos bíróból álló tanács járjon el, ha ezt a vádlottak nagy száma, az ügy különösen nagy terjedelme vagy az ügy jellege indokolja.

A büntetőügyben érkezett felülvizsgálati indítványt a Kúria három vagy – ha ezt az ügy különösen nagy terjedelme vagy az ügy jellege indokolja – öt hivatásos bíróból álló tanácsa bírálja el tanácsülésein vagy nyilvános ülésen.

Ha a felülvizsgálat a Kúria határozata ellen irányul, az indítványt – a törvényben kizárt, az arra nem jogosulttól származó vagy az elkésett indítványt kivéve – öt hivatásos bíróból álló tanács bírálja el.

2. Felülvizsgálati ügyek elbírálása tanácsülésein büntetőügyekben

A felülvizsgálati indítványok elintézésének meghatározó formája 2014. január 1-jétől a tanácsülés. A Kúria a felülvizsgálati indítványt tanácsülésein bírálja el, kivéve, ha az ügyész a terhelt terhére nyújtott be felülvizsgálati indítványt, ebben az esetben az indítványról nyilvános ülésen határoz.

■ A KÚRIA BÍRÁI ÉS MUNKATÁRSAI 2014-BEN

„a magyar bíró (...) tiszteli a törvényt, de azért nem hódol bálványimádó módjára megkövesedett törvényszakaszoknak, hanem a törvényt magyarázat segítségével életet lehel a haldokló vagy elhalt normákba.”

(Részlet dr. Juhász Andornak, a Kúria elnökének 1925. szeptember 12-én, elnöki állásának elfoglalásakor elmondott beszédéből)

■ A Kúria bírái

Dr. Darák Péter	elnök
Dr. Kónya István	elnökhelyettes
Dr. Kalas Tibor	kollégiumvezető
Dr. Székely Ákos	kollégiumvezető
Dr. Wellmann György	kollégiumvezető
Dr. Tálné dr. Molnár Erika	kollégiumvezető-helyettes
Dr. Török Judit	kollégiumvezető-helyettes
Dr. Eröss Monika	bíró, főtitkár
Dr. Suba Ildikó	bíró, főtitkár-helyettes
Dr. Akáczi József	tanácselnök
Dr. Baka András Bálint	tanácselnök
Dr. Bartal Géza	tanácselnök
Dr. Belegi József	tanácselnök
Dr. Buzinkay Zoltán	tanácselnök
Dr. Csere Katalin Julianna	tanácselnök
Dr. Hajdu Edit	tanácselnök
Dr. Hajnal Péter	tanácselnök
Dr. Harter Mária	tanácselnök
Dr. Havasi Péter	tanácselnök
Dr. Kárpáti Zoltán	tanácselnök
Dr. Katona Sándor	tanácselnök
Dr. Kollár Márta	tanácselnök
Dr. Kovács András	tanácselnök
Dr. Kozma György	tanácselnök
Dr. Kőrös András	tanácselnök
Dr. Lomnici Zoltán	tanácselnök
Dr. Márki Zoltán	tanácselnök
Dr. Mészár Róza	tanácselnök
Dr. Mészáros Mátyás	tanácselnök

Dr. Molnár Ambrus	tanácselnök
Dr. Molnár Gábor Miklós	tanácselnök
Dr. Orosz Árpád Gábor	tanácselnök
Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes	tanácselnök
Dr. Sperka Kálmán	tanácselnök
Dr. Stark Marianna	tanácselnök
Dr. Tallián Blanka	tanácselnök
Tamáné Dr. Nagy Erzsébet	tanácselnök
Dr. Tóth Kincső	tanácselnök
Dr. Vezekényi Ursula	tanácselnök
Dr. Zanathy János	tanácselnök
Dr. Almásy Mária	bíró
Dr. Balogh Zsolt Péter	bíró
Böszörményiné dr. Kovács Katalin	bíró
Dr. Csák Zsolt	bíró
Dr. Csentericsné dr. Ágh Biró Ágnes	bíró
Dr. Csőke Andrea	bíró
Dr. Csúri Éva	bíró
Dr. Farkas Attila László	bíró
Dr. Farkas Katalin Éva	bíró
Dr. Fekete Ildikó Katalin	bíró
Dr. Feleky István	bíró
Dr. Heinemann Csilla Andrea	bíró
Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó	bíró
Huszárné dr. Oláh Éva	bíró
Dr. Kárpáti Magdolna	bíró
Dr. Kiss Gábor	bíró
Dr. Kiss Sándor	bíró
Dr. Kovács Ákos	bíró
Dr. Kovács Zsuzsanna	bíró
Dr. Krecsik Eldoróda	bíró
Dr. Kurucz Krisztina	bíró
Dr. Madarász Anna	bíró
Dr. Magyarfalvi Katalin	bíró
Dr. Makai Katalin	bíró
Dr. Márton Gizella	bíró
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna	bíró
Dr. Mocsár Attila Zsolt	bíró
Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet	bíró
Dr. Osztovits András	bíró
Dr. Pataki Árpád	bíró
Dr. Patassyné dr. Dualszky Katalin	bíró
Dr. Puskás Péter	bíró
Dr. Rothermel Erika	bíró

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin	bíró
Sipőczné dr. Tánczos Rita	bíró
Dr. Somogyi Gábor	bíró
Dr. Soós László	bíró
Dr. Szabó Péter Pál	bíró
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina	bíró
Dr. Szűcs József	bíró
Dr. Udvary Katalin	bíró
Dr. Varga Edit Mária	bíró
Dr. Varga Zoltán	bíró
Dr. Vaskuti András	bíró

A Kúriára beosztott bírák

Dr. Banicz Erika Viktória

Kúriára beosztott bíró

Dr. Fehér-Polgár Pál

Kúriára beosztott bíró

A Kúriára kirendelt bírák

Dr. Bagjos Csaba

Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi
Bíróság

Dr. Barsi József László

Balassagyarmati Törvényszék

Dr. Benedek Éva Katalin

Keszthelyi Járásbíróság

Dr. Beniczkyné dr. Kelemen Gyöngyi

Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság

Dr. Bérces Nóra

Fővárosi Törvényszék

Dr. Bicskei Ildikó

Kecskeméti Törvényszék

Dr. Böröcz Ibolya

Kaposvári Törvényszék

Dr. Csorba Anna

Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi
Bíróság

Dr. Demény Attila

Budapest Környéki Törvényszék

Dr. Füssy Béla

Székesfehérvári Törvényszék

Dr. Gothárdi Enikő

Székesfehérvári Törvényszék

Dr. Gyengéné dr. Nagy Márta

Szegedi Járásbíróság

Gyöngyné dr. Kovács Gabriella

Szolnoki Törvényszék

Dr. Katonáné dr. Gombos Katalin

Budapest Környéki Törvényszék

Dr. Kovács Mária

Fővárosi Ítéltábla

Dr. Kozák Henrietta

Pesti Központi Kerületi Bíróság

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna

Fővárosi Törvényszék

Dr. Macsári József

Gyulai Törvényszék

Dr. Maka Mária

Fővárosi Törvényszék

Dr. Metzinger Márton

Budai Központi Kerületi Bíróság

Dr. Mínya Krisztián

Budapest Környéki Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság

Dr. Nánási Illés

Szolnoki Törvényszék

D. Négyessy András

Kecskeméti Járásbíróság

Dr. Ócsai Beatrix

Kecskeméti Törvényszék

Dr. Romwalter Péter

Pesti Központi Kerületi Bíróság

Dr. Sándorné dr. Nagy Erika

Szolnoki Törvényszék

Skeleczné dr. Horváth Judit

Budaörsi Járásbíróság

Dr. Somody Nóra

Budaörsi Járásbíróság

Dr. Sugár Tamás

Szombathelyi Törvényszék

Dr. Szabó Csilla

Fővárosi Törvényszék

Dr. Szecskó József

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi
Bíróság

Dr. Szelecki Rita

Dombóvári Járásbíróság

Dr. Szilas Judit

Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi
Bíróság

Dr. Takács Andrea

Fővárosi Törvényszék

Dr. Tóth Gabriella

Szegedi Törvényszék

Dr. Túri Eszter

Kecskeméti Járásbíróság

■ Kitüntetettek

Az Országos Bírói Tanács

- a **Juhász Andor díj arany fokozatát** adományozta
Dr. Tallián Blankának, a Kúria tanácselnökének,
- a **Juhász Andor díj ezüst fokozatát** adományozta
Dr. Benkő Csillának, a Kúria nyugalmazott bírójának,
- a **Juhász Andor díj bronz fokozatát** adományozta
Baloghné Fodor Évának, a Kúria nyugalmazott tisztviselőjének,
Taranyi Péternének, a Kúria irodavezetőjének,
- **főtanácsosi** címet adományozott
Ferenczi Tamásnak, a Kúria főosztályvezetőjének,
- **tanácsosi** címet adományozott
Nacsa Lajosnának, a Kúria tisztviselőjének.

A Kúria elnöke, a 2014. évben végzett munkája alapján

- az **Év Bírója** kitüntetést adományozta
Dr. Orosz Árpád Gábor tanácselnöknek,
- az **Év Tisztviselője** kitüntetést adományozta
Nacsa Lajosné tisztviselőnek.
- **Deák Ferenc-díj** kitüntetésben részesült
Dr. Kazay László, a Kúria nyugalmazott tanácselnöke.

■ A Kúria munkatársai

Dr. Ablonczy Zsuzsanna
Afra Judit
Albeker László
Dr. Áldott Veronika
André Mónika
Dr. Andrussek Vanda
Dr. Antal Istvánné
Dr. Apari Zsuzsanna
Baárné Erős Márta
Babicsné Hack Zsuzsanna
Dr. Báder Éva Ilona
Balaton Lászlóné
Balog Éva Piroska
Balogh Ádám
Balogh János
Balogh János II.
Dr. Balogh Zsolt György
Bányik Endre
Bártfai Timea
Belovainé Barsi Mária
Berecz Ildikó
Berg Anikó Timea
Dr. Berkes Bálint Ottó
Dr. Biczóné Horváth Ágnes
Bíró Benedek
Bíró Tünde
Boda Gabriella
Dr. Bodonovich Klára
Dr. Bodzási Balázs
Dr. Bóka János
Borbély János
Dr. Budainé Dr. Zajános Krisztina
Bukovinszki Jánosné
Czakó Gyuláné
Czibulka László
Csáki Lajosné
Csapó Imréné
Császár Ivett
Csepka Tiborné
Cserei István
Csider Attiláné
Csillag Ibolya
Dr. Csinkné dr. Fényes Andrea
Darázsi Tiborné
Dr. Dékány Erika
Dékány Sándor
Dér Krisztina Rita
Dévényi Olivia

Dobrádiné Hozleiter Anita Julianna
Duhajné Kiss Mária
Erdélyiné Bende Ildikó
Esztergályos Sándor
Farkas Judit
Farkas Lászlóné
Farkas Miklós
Farkasné Bajnóczi Mária
Feleki Viktória
Ferenczi Tamás Károly
Dr. Fodor Zsófia
Forgáchné Busák Eleonóra
Dr. Forgács Anna
Dr. Földesi Boglárka Zsuzsanna
Földiné Lovas Ildikó
Freundné Varga Edina
Dr. Füzi-Rozsnyai Krisztina Márta
Gáspár Lászlóné
Gaszó Irén
Gerencsér Judit
Gondos Anikó
Dr. Györffy Katalin
Gyurik Gábor István
Hajdu Zoltán
Halász Jenő Gyuláné
Hallai Helga
Dr. Halmos Szilvia
Hanti Krisztina Viktória
Hegedüs Mónika
Hegedüs Tibor
Herenkovits Györgyné
Dr. Holló Ágnes
Dr. Horváth Dávid
Horváth István
Dr. Höltszl Lipót
Hudák Eszter
Dr. Jójárt Eszter
Jóri Istvánné
Józan Magda Erzsébet
Józsa Gábor József
Józsa Jánosné
Dr. Kálózdi Eszter
Karakó Andrásné
Dr. Kaszás Edit Magdolna
Dr. Kecsó Gábor
Kelemen Sándor
Kerekes Sándor
Kerekesné Pörge Erzsébet

Kéri Imréné
 Dr. Kintzly Péter
 Király János Miklós
 Kiss János Tiborné
 Kiss Márton
 Dr. Kiss Nikolett Zsuzsanna
 Koday Lászlóné
 Komár Istvánné
 Komár Krisztián
 Dr. Kormányos Zoltán
 Kormos Pál
 Kormos Pálné
 Kósa-Magyar Aliz
 Kotyinszkiné Ragács Erzsébet
 Dr. Kovács Ágnes
 Kovács Edit
 Kovács Tibor
 Kozák Ferenc
 Kövér Andrea
 Kürti Ferenc Jánosné
 Lakatos Timea
 László Csaba
 Lőrincz Ilona
 Madarász Attila
 Magna Sándorné
 Magyar Ágnes
 Dr. Magyar Luca
 Magyar Vivien Ágnes
 Dr. Magyar Zsófia
 Maizlné Juhász Ágnes
 Malmarits Tamásné
 Markovics Ágnes
 Marton Zsuzsanna
 Mátyás Erzsébet
 Mátyás Gyöngyi
 Meiszterné Polonyi Ildikó
 Merkl Józsefné
 Merkle Tiborné
 Dr. Mészáros Dóra
 Mészáros Katalin
 Dr. Mezei Zsófia
 Ifj. Molnár Ferenc
 Molnár István
 Molnár Judit Ildikó
 Mónus Ferenc
 Mosberger Péter Gergely
 Mózesné Moldvay Zsuzsanna
 Dr. Murányi Katalin
 Dr. Muzsalyi Róbert
 Nacsa Lajosné
 Nagy Erzsébet
 Nagyné dr. Egyed Gabriella
 Nagyné Bánóczy Emöke
 Nagyné Dr. Tóth Hajnalka
 Némethné Hoffner Ildikó
 Dr. Németh-Szebeni Zsófia
 Nyers Mária
 Obert László Károlyné
 Ocskayné Gál Gabriella
 Ordovics Mónika
 Oroszné Pogács Anna Erzsébet
 Pál Ferencné
 Pálosfalvi Györgyné
 Pálosfalvi Mária
 Dr. Palotásné dr. Fekete Erika
 Pázmándi József
 Pécsi Orsolya
 Polgár Kitti
 Dr. Pomeisl András
 Purger Ágnes
 Rác Csilla
 Dr. Rác Margit
 Rác Norbertné
 Ress Imre
 Rettigerné dr. Varga Krisztina
 Ritli Andrásné
 Rizmayer Antalné
 Dr. Robotka Imre
 Dr. Rozgonyi-Wurst Katalin
 Safranyikné Nyáregyházi Klára
 Sallainé Marton Ildikó
 Sáránszki Mihályné
 Schaffer Konrád
 Dr. Schwertner Nikolett Beatrix
 Sebestyén Imre Ede
 Seres Józsefné
 Simon Jánosné
 Sipos Brigitta Anita
 Dr. Sipter Orsolya Ajnácska
 Sleisz Márton
 Dr. Soltész Ilona Rita
 Somodi Béláné
 Somogyi Magdolna Klára
 Sörös György
 Storch Andrea
 Stricz Györgyné
 Dr. Surányi Timea
 Dr. Surányi-Farkas Sára
 Sütő Lászlóné
 Szabó András

Dr. Szabó Anna
Szabó Józsefné
Szabolcs László
Szakács Gergő
Dr. Szalay Zsuzsa
Szálkai Szilvia
Szarka Piroska
Szász György
Dr. Szecskó József András
Szegedi Antal
Dr. Szegedi László
Székely Márton
Székelyné Molnár Ildikó
Szekér Józsefné
Székes Gézáne
Szél Imre
Szikszai Sándor Jánosné
Dr. Szilágyi Enikő
Szilágyi János
Dr. Szitásné Lóska Adrienn
Szmolár Tiborné
Szócs Józsefné
Dr. Szöllősi Virág
Szvétékné Bradák Katalin
Dr. Tancsik Annamária
Taranyi Péterné
Tardi Attiláné

Teveliné Bándi Mária
Toldi Andrea
Dr. Tombor Csaba
Tordainé Szálkai Ilona
Tószegi István
Dr. Tóth Andrea
Tóth Gáspár Sándorné
Tóth Jánosné
Tóth László Zsoltné
Tóthné Hamar Krisztina
Urbanics Renáta
Varga Imréné
Varga Józsefné
Vargáné Faragó Katalin
Vargáné Fazekas Magdolna
Vári Emil
Dr. Vass Ágnes
Veres János
Veresné Oravecz Ildikó
Vida Zoltán
Dr. Villám Krisztián
Vitézné Bakos Éva
Volasek Zsolt
Volyák Lászlóné
Zilahi István
Zitta Andrea
Zsolnai Gyula

8
TÁRGYALÓ

DR. SZÉKELY ÁKOS

Égetően szükség lenne végre egy jó, nagyon egyszerű, egyértelmű, a gyors eljárásokat szolgáló büntető eljárásjogi törvényre, bizakodik dr. Székely Ákos, a Kúria Büntető Kollégiumának vezetője.

1981-ben szerzett jogi diplomát az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. 1985. január 1-jével nyert bírói kinevezést a Budai Központi Kerületi Bíróságra. 1992. szeptember 1-jétől a Fővárosi Bíróság Büntető Kollégiumának tagja, 1995 májusától másodfokú tanácselnök. 2009 januárjától a Fővárosi Ítéltábla bírója. 2012 szeptemberében helyezték át a Kúriára, ahol 2014 februárjától a Büntető Kollégium vezetőjévé nevezték ki. Három felnőtt gyermeke van, fia állatorvos, egyik lánya orvos, a másik történésznek készül.

Kitérőkkel került a jogi, illetve a büntetőbírói pályára. Vegyészmérnöknek készült, de utóbb jogi tanulmányokra váltott. A polgári jog állt szívéhez a legközelebb, amellyel *dr. Sárányi Imre* és *dr. Vékás Lajos* professzorok „oltották be”. Később, a Budai Központi Kerületi Bíróságon leginkább öröklési jogi pereket tárgyalt volna, de a büntető ügyszakba osztották be, azt ígérték, „csupán egy esztendőre”. Azóta büntetőbíró.

Vallja, nagyon meg lehet szeretni ezt a jogterületet, amelynek rendkívüli súlya van. A bírák bármilyen ügyben – akár egy egyszerűnek látszó tulajdon elleni bűncselekménynél is – a terhelt, de egyúttal a sértett további sorsáról, ha úgy tetszik, életéről döntenek.

Gazdag szakmai tapasztalattal lett a Kúria kollégiumvezetője. Úgy fogalmaz, a Kúria a csúcs, ahol a harmadfokú ügyek, a felülvizsgálatok vagy éppen a perújítások nem engedik elszakadni a mindennapi gyakorlattól a bírakat, akiknek az ügyek kapcsán fontos, a hazai bíráskodás egészére kiható jogkérdéseket kell megoldaniuk, egy-egy jogerős döntést elvi tartalommal megtölteniük.

Dr. Székely Ákos szerint a Kúria nem csupán egyik legújabb, de egyik leglényegesebb feladata is a joggyakorlat-elemzés. A kollégium mélyreható elemző munkákkal, így például a vád törvényességének, illetve a védelem érvényesülésének vizsgálatával igyekszik a joggyakorlat egységesítését elősegíteni, valamint – nem titkoltan – hozzájárulni az új Be. magas szintű kidolgozásához. Ezért pedig a Kúria – az előkészítő grémiumban résztvevő *dr. Kónya István* elnökhelyettes és *dr. Márki Zoltán* tanácselnök tevékeny közreműködésével – mindent meg is tesz, hangsúlyozza a kollégiumvezető.

Minden egyes ügy tisztességes tárgyalást, azaz nagyon alapos felkészülést követel a bírótól, nagyfokú nyitottságot igényel a felek irányába, a kihirdetett döntést pedig meggyőződéssel vállalni kell, vallja dr. Orosz Árpád, a Kúria tanácselnöke, aki 2014. évi munkája alapján az Év Bírója lett.

A József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán 1983-ban szerezte jogi diplomáját. 2000-ben európai jogi szakjogász másoddiplomát szerzett az ELTE posztgraduális képzésén. 1985-től a Kecskeméti Városi Bíróság bírója, majd megyei bírósági bíró, tanácselnök, 2002-től 2006-ig a Polgári, Gazdasági és Közigazgatási Kollégium vezetője. 2007-től előadó bíró, 2008-tól a dologi jogi és öröklési jogi szaktanács tanácselnöke a Legfelsőbb Bíróságon/Kúrián.

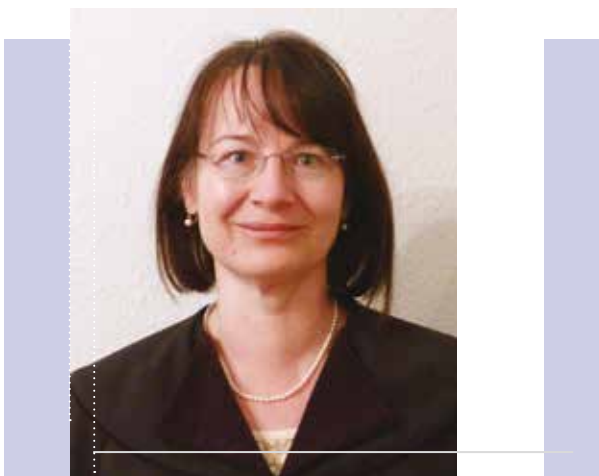
Az egyetemen végig kitűnő volt, és úgy látszott, hogy végzés után a büntetőjoggal fog foglalkozni. Nem így történt. Bár a szakdolgozatát e jogágból készítette, hívták a tanszékre is, inkább a polgári jogi szakterületet és a gyakorlatot választotta, mondván, nem tudna büntetést kiszabni, amúgy pedig nem „tudós alkat”. Kecskeméten, illetve a Bács-Kiskun Megyei Bíróság területén mindent elért, amit szakmailag elérhetett. Úgy emlékszik vissza, hogy nagyszerű évtizedeket töltött ott: szerette referációját, a kötetmi és dologi jogi ügyeket, és egy kiváló bírákból álló kollégiumot vezetett. Mindeközben az Országos Igazságszolgáltatási Tanács tagjaként rálátott a bírósági szervezet egészére.

Pályázat útján került a legfőbb bírói szervhez, ahol 2008-ban kinevezett tanácselnökként a dologi jog mellé új kihívás, az öröklési jog várta. Az utóbbi – mint mondja – bár az egyik legzártabb jogterületnek látszik, sokkal izgalmasabb annál, mint amilyennek sokan gondolják, hiszen ezernyi szállal kapcsolódik más jogintézményekhez, alkalmazása gyakran szociológiai, pszichológiai ismereteket igényel. Részt vett az új

Ptk. kodifikációs munkáiban, kommentárokból elemezte az öröklési jog mellett a kötelmi jog több kérdését, miközben – néhány szakkikk erejéig – más jogágakhoz sem lett hűtlen. Ugyanígy az oktatás is része maradt az életének. Fontosnak tartja a Kúria joggyakorlat-elemzéseit, többen maga is részt vesz, ez idő tájt például a közös tulajdon megszüntetésének gyakorlatát vizsgáló csoportot vezeti. A kollégiumi véleményeket lényeges iránymutatóként jellemzi. Úgy látja, hogy az alsóbb bíróságok számára különösen hasznosak, amit jól mutat, hogy sok ítéletben hivatkoznak azokra.

Az Év Bírāja cím meglepte és meghatóta. Ezt az eddigi bírói pályája hangsúlyos elismeréseként értékeli, hiszen az életét – a családja mellett – a bírói hivatása tölti ki, teszi teljessé.

Kúriai tanácselnöknek lenni kiváltságos feladat és nagy felelősség, hiszen az ember minden egyes ügynek teljes értékű gazdája, sokszorosan felel magáért, az előadó bíróért, a gyakorta heves vitákban született döntésért egyaránt, mondja dr. Stark Marianna, a Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium munkaügyi szakágának egyik tanácselnöke. Idegenforgalmi területen dolgozó lánya most készül másoddiplomájának megszerzésére.

1988-ban „summa cum laude” minősítéssel szerzett jogi diplomát az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. A Fővárosi Munkaügyi Bíróságon lett fogalmazó, majd bíró, 2006-ban a Fővárosi Bíróságon másodfokú bíró. 2008 októbere óta a Legfelsőbb Bíróság/Kúria bírója, 2012 novemberétől megbízott, 2013-tól kinevezett tanácselnöke.

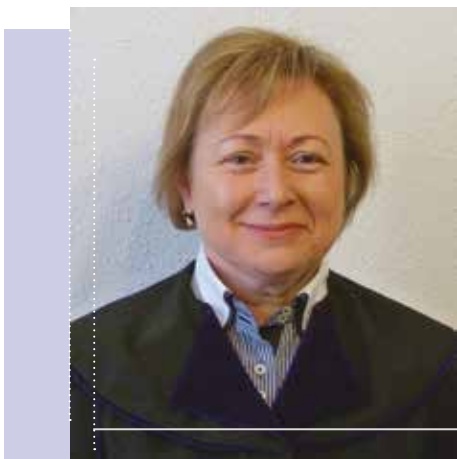
A jogi pályával voltaképpen már gimnazistaként elkötelezte magát, ám inkább a jogtanácsosi, mintsem a bírói szakterületben gondolkodott. Az egyetemen a büntetőjog és a nemzetközi jog állt érdeklődésének középpontjában. Diploma után pályázattal került a Fővárosi Munkaügyi Bíróságra, s ez eldöntötte sorsát. *Dr. Breznay Tiborban*, a bíróság elnökében segítőkész, ösztönző patrónusra talált, és lelkesítette, hogy – megerősített döntései révén – gyakran kapott dicséretet a másodfokú tanácstól.

2002–2003-ban elismerés érte, berendelt bíróként dolgozhatott az akkor még Legfelsőbb Bíróságon. Úgy emlékszik erre az esztendőre, mint egy újabb, bátorító, szakmai tudást érlelő-gyarápító időszakra. A legfőbb bírói szerv rengeteg munkajogi ügygel birkózott akkoriban. A szakágban mindössze két tanács működött nagy leterheltséggel.

2008-ban, pályázat útján tért vissza, és lett immár kinevezett bíró a Legfelsőbb Bíróságon, ahol előadó bíróként fontos elvi döntések részese lehetett, többek között a hivatásos állományúak, illetve a közsféra alkalmazottainak a szolgálati idővel, pótlékokkal, költségtérítéssel kapcsolatos ügyeiben. Egyébként a korábbi, több mint tíz évvel ezelőtti legfelsőbb bírósági tapasztalatához képest napjainkban jóval kevesebb a jogvita, ám annál nehezebb jogkérdések elé állítják a bírákat. Az új Mt. értelmezése ugyancsak sok megfontolást követelt eddig, és minden bizonnyal elvár a következő esztendőkből is a szakágtól. Az iránymutató döntéseket igyekeznek úgy kimunkálni, hogy ne csupán a bíróságok számára adjanak eligazítást, de – a maguk módján – hasznosíthassák azokat a munka világának szereplői is.

DR. MÁRTON GIZELLA

A bíró nem nélkülözheti a döntési képességet, lényeglátónak, határozottnak, etikusnak és empátikusnak kell lennie, állítja dr. Márton Gizella, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírója.

Ő maga törekszik az igazságosságra, és nehezen viseli, ha egy jogszabály igazságtalan. 1987-ben szerzett jogi diplomát az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. A közigazgatási bíráskodásban a Pesti Központi Kerületi Bíróságon szerzett tapasztalatot. 1999 óta a Legfelsőbb Bíróság/Kúria kinevezett bírója. „Kedvence” a pénzügyi terület.

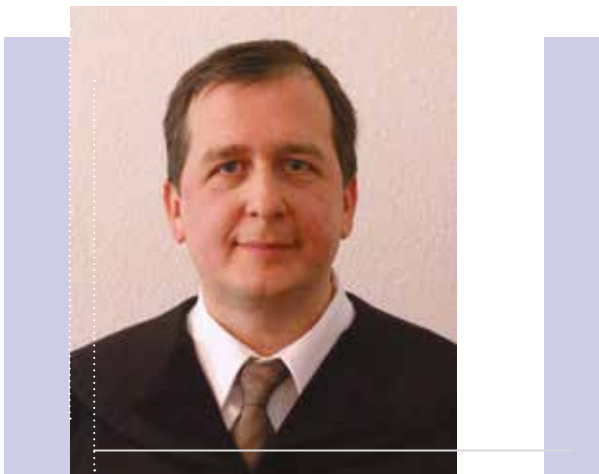
Már a középiskolában is határozottan bíró akart lenni. Az egyetemen – a *Berényi Sándor* professzor által vezetett tudományos diákkörben – szerzett bele az államigazgatási jogba. A Pesti Központi Kerületi Bíróságon, a szakszvizsga után, a közigazgatási jogot tárgyalva pedig úgy érezte, hogy „hazaérkezett”. *Dr. Kiss Daisynek*, kiváló mentorának köszönhetően igen sokat tanult, így 1991-től, a közigazgatási bíráskodás kiszélesedésével, örömmel és bátran tárgyalta a legváltozatosabb ügyeket.

1998-ban berendeléssel került a Legfelsőbb Bíróságra, ahol egy esztendő múltán kinevezett bíró lett. Bár a pénzügyi terület áll hozzá a legközelebb, ezt ma nélküli referádája. Igaz, a közbeszerzési jogviták, a kisajátítási perek avagy például a versenyügyek teljességgel kárpótolják.

Mint általában a bírácoknak, neki is gondot okoznak a gyakori jogszabályváltozások. Ezért fontosnak tartja, hogy a törvények előkészítői, illetve a közigazgatási szervek a maguk rendelkezéseiben figyelembe vegyék a bírói gyakorlatot. A 2007-es kisajátítási törvény például így készült, és a versenyhatóság is módosította bírságközleményét a bírói ítéletek alapján.

Az egységes ítélkezés, valamint a jogalkotás számára is új lehetőséget nyújtanak a mind nagyobb szakmai érdeklődést keltő joggyakorlat-elemzések. Dr. Márton Gizella több ilyen – például a pénzügyi támogatásokkal és a menekültügyekkel kapcsolatos – joggyakorlat-elemző csoport munkájában vett részt, és mindegyik vizsgálat mély tapasztalatokkal gazdagította. Jelenleg a kúriai felülvizsgálatokkal összefüggő, a nem érdemi határozatok elemzését végző csoport tagja. És nagyon bízunk abban, hogy idővel önálló közigazgatási eljárásjog alapján tárgyalhatják majd a közigazgatási jogvitákat.

Egy jogász, lett legyen bíró, ügyész, ügyvéd vagy közjegyző, sohasem dolgozhat rutinból, csakis maximális belső igényességgel végezheti feladatait, mondja dr. Osztovits András, a Kúria Polgári Kollégiumának bírója.

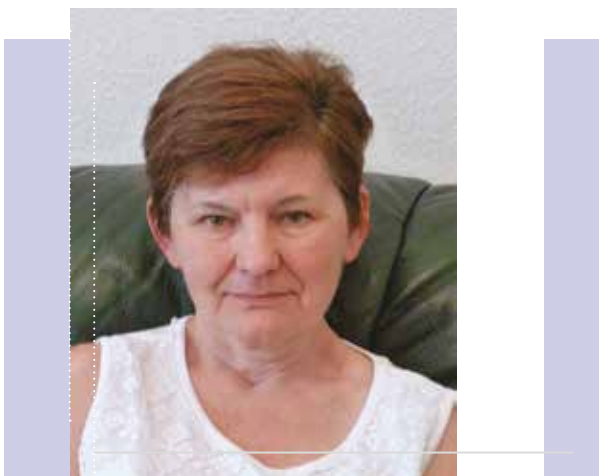
2000-ben, az Eötvös Loránd Tudományegyetemen jogi diplomát, 2005-ben PhD fokozatot szerzett. A Budaörsi Városi Bíróságon töltött fogalmazói és titkári évek után, 2005-ben kezdte a bírói munkát a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróságon. 2009-ben lett a Legfelsőbb Bíróság berendelt, 2012 szeptemberétől pedig a Kúria kinevezett bírója. Szakmai érdeklődésének fókuszában az uniós jog áll. A Kúrián kívüli élete teljességgel a családé – nyolc gyermek édesapja.

Az egyetemen *dr. Zinner Tibor*, a jogtörténet professzora és *dr. Németh János*, a polgári eljárásjog kiemelkedő szaktekintélye terelgette a polgári bírói hivatás felé. Sokat követeltek, de dr. Osztovits András szerint az igazi tanár számára a szigorúság sohasem öncél, hiszen a diáknak utóbb kifizetődik a magasra tett oktatói mérce. Napjainkban, a Károli Gáspár Református Egyetem tanszékvezetőjeként elvárja tanítványaitól az érdeklődést, a szorgalmat, a tudást, és úgy látja, megéri erőskezűnek lenni, mert hallgatói igyekeznek, állják a kihívásokat.

Uniós jogot oktat, amely mintegy tíz éve, doktorandusz hallgatóként a heidelbergi egyetemen keltette fel érdeklődését. Azóta is sok öröme telik tanulmányozásában és gyakorlásában is, hiszen az uniós szabályozás ma már a mindennapi bírói munka szerves része. Elégedettséggel tölti el, hogy a hazai bíróságok igen gyakori kezdeményezői az előzetes döntéshozatali eljárásoknak. Ugyanakkor a Kúrián azt is tapasztalnia kell, hogy bizonyos ügyek uniós jogi relevanciája sokszor rejtve marad, gyakorta a felek jogi képviselőinek hiányos felkészültsége miatt.

A kollégiumnak tavaly a devizaperek adták a legnagyobb munkát, és a Kúria igyekezett minden felmerült kérdésre korrekt választ adni. Lehet, hogy az elszámolások kapcsán újabb perhullám elé néznek? Dr. Osztovits András inkább azt reméli, hogy az elszámolásokat követően kialakul végre egy egyensúlyi helyzet a bankok és az érintettek között. Bizakodik abban is, hogy a Pp. kodifikátorai tekintettel lesznek a felülvizsgálatban ma alkalmazott vagyoni cenzus árnyoldalára, hiszen egy-egy jogkérdés jelentősége nem az adott ügy értékétől függ.

Különösen fontos számomra az elismerés, mert szüleim a munka szeretetére neveltek, maximális teljesítményre ösztönöztek, és úgy gondolom, hogy itt megtaláltam valódi feladataimat, amelyeket igyekszem a lehető legjobban ellátni, vallja Nacsa Lajosné, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiuma munkaügyi szakágának munkatársa.

A budapesti Petőfi Sándor Közgazdasági Szakközépiskolában ügyvitelből szerzett képesítést. Másfél évtizede a Legfelsőbb Bíróság/Kúria dolgozója. 2014-ben tanácsosi címet érdemelt ki az Országos Bírói Tanácstól, és a múlt évi munkájáért a Kúrián az Év Tisztviselője kitüntetésben részesült. Két felnőtt gyermek édesanyja.

Az érettségi után hosszú esztendőkre telt, amíg Magyarország legfőbb bírói szervénél megállapodott. Dolgozott külkereskedelmi vállalatnál, egyesületnél, biztosítónál, volt óvodatitkár és egyéni vállalkozó. Itt is, ott is szerette munkáját. A változtatásban – mivel jöttek a gyerekek, mivel épült a családi házuk – elsősorban a kereseti lehetőségek motiválták.

Hirdetésre pályázott a Legfelsőbb Bíróság leírói munkakörébe.

A Polgári Kollégiumban évekig úgynevezett fregoliként végezte a dolgát, csaknem valamennyi tanács tevékenységébe besegített. Ez igazán jó iskolának bizonyult, rengeteg hasznos tapasztalattal gazdagodott, hiszen a legtöbb ügyterületre betekintést nyert. 2009-ben lett a munkaügyi szakág M.I. tanácsának tisztviselője, e körben leírói és adminisztratív feladatokat lát el, illetve a Szolgálati Bíróság ügyintézését is végzi.

Mint mondja, a változatos és érdekes jogesetek kapcsán talán másoknál is jobban megismeri a munka világát. Átérti a nem éppen szívderítő perek érintettjeinek helyzetét, és ilyenkor sokszor gondol arra, milyen kivételes a sorsa itt, ahol szeretik, megbecsülik.

Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke kiemelkedő munkatársként szólt róla, és e szavakkal köszöntötte őt a kitüntetés átadásakor: „Nacsa Lajosné tevékenységét áldozatkészség, gondos körültekintés, megbízhatóság, szolgálatkészség, a feletteseivel és munkatársaival való kapcsolatát udvariasság jellemzi. Mindezek mellett szerény és barátságos egyénisége is hozzájárul ahhoz, hogy valamennyien tisztelettel tekintsünk rá.”

DR. BALOGH ZSOLT GYÖRGY

A XXI. századi bíróság igényelné a XXI. századi informatikát, amit jó lenne mind nagyobb lépésekkel megközelíteni, mondja dr. Balogh Zsolt György, a Kúria informatikai szaktanácsadója.

1987-ben diplomázott a Janus Pannonius Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán, majd 1995-ben a József Artilla Tudományegyetem Természettudományi Karán programozó matematikus oklevelet szerzett. 1988-tól dolgozott a Pécsi Tudományegyetemen, volt csoportvezető, tanszékvezető és dékánhelyettes. 2014-től tudományos főmunkatárs, majd egyetemi docens a Corvinus Egyetem Gazdálkodástudományi Karán.

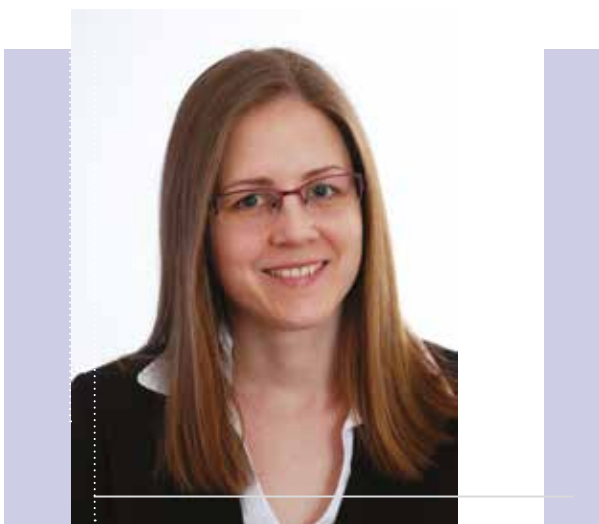
Pécsi diákkorában az egyetemen a jogfilozófia érdekelte. Amikor végzett, *Szotáczky Mihály*, az állam- és jogelmélet professzora hívta a tanszékre, ám kosarat kapott tanítványától, aki inkább Budapesten, gyakorló jogászként helyezkedett el. Egy évvel később, amikor már ment volna a tanszékre, ott nem volt státusz, az informatika viszont mindinkább helyet követelt az egyetemi oktatásban. De hogyan? Kivel? Dr. Balogh Zsolt György óriási bátorsággal „ugrott a sötétbe”, elvállalta e jórészen ismeretlen területet. Hiszen, érvelt magában, a jogi munka, maga az egész állam és a gazdaság is az adatkezelés alapján működik, amelyhez képest az informatikának maximálisan kiszolgáló szerepet kell betöltenie.

A Pécsi Egyetemen megcsinálta. Kezdődött az infrastruktúra kiépítésével, miközben hozzálátott az információs társadalom jogának oktatásához. Az informatikai üzemeltetési szolgáltatások ellátása mellett gondja volt az oktatásra és a tudományos kutatásra is. 2003-ban önállósodott a tanszék, a doktori programra támaszkodva pedig létrejött egy tudományos műhely is, amely segítette a továbblépést kutatásban és tanításban

egyaránt. Dr. Balogh Zsolt György sajnálja, hogy több mint két évtizedes építkezés után – forráshiány, létszámleépítések és elmérgesedett személyes viszonyok miatt – vége lett.

Örömmel vállalta *dr. Darák Péternek*, a Kúria elnökének felkérését a legfőbb bírói szerv informatikai felkészültségének és fejlesztési lehetőségeinek tanulmányozására. Vizsgálta a bíróságon belüli adatáramlás rendszerét, és törekedett egy átfogó informatikai fejlesztési koncepció kidolgozására. Mint a nyilvánosság és a tájékoztatás elkötelezett híve, úgy véli, a bírák felkészültségét, az ítékezés egységességet jól szolgálná, ha a bírák naprakészen tanulmányozhatnák a különböző szintű döntéseket. Egyébként pedig mélységesen szurkol az igazságügyi tájékoztatásról szóló törvényért, amelynek – mint hangsúlyozza – már régen meg kellett volna születnie.

Biztos voltam abban, hogy ha az ország első számú bíróságára beléphetek, az kizárólag pozitív tapasztalatokkal járhat, emlékezik dr. Tóth Andrea Noémi, a Debreceni Egyetem tanársegéde 2013 decemberére, amikor eldöntötte, hogy a Kúria gyakornoka lesz.

2011-ben végzett a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán. A Büntető Eljárásjogi Tanszék életébe már demonstrátorként is bekapcsolódott, majd a diploma megszerzése után jelentkezett a nappali tagozatos doktori képzésre, ahol már megszerezte az abszolutóriumot.

Azért lett jogász, mert mindig érdekelték a humán tárgyak. Úgy gondolta, a jogi diplomával nemcsak a klasszikus jogászi pályák felé vezethet az út, hanem az az élet számos területén jól kamatoztatható ismeretanyagot ad. Nem zárja be az embert egy szűk tudományterületbe, hanem ellenkezőleg, a jogon belül is számos területre lehet specializálódni, azaz e pálya mindig biztosít mozgásteret és lehetőséget a szakma gyakorlójának a megújulásra.

2013 decemberében, a Kúria honlapján látta meg a felhívást a gyakornoki jelentkezésre. 2014 tavaszán már hozzá is látott a közös munkához instruktoraival, dr. Csák Zsolt bíróval, aki – dr. Molnár Gábor Miklós tanácselnökkel, a gyakornoki program vezetőjével együtt – mindenben támogatta. Gyakornokként – és egyben a jogtudomány elméleti oldaláról érkezőként – jogi problémák elemzéséhez és megoldásához igyekezett segítséget nyújtani. Ez a kapcsolódó bírósági, valamint strasbourgi esetjog, továbbá alkotmánybíróvági határozatok összegyűjtését és feldolgozását jelentette egy-egy speciális témakörben. Ezzel párhuzamosan gyakorlati ismereteket szerezhetett saját doktori kutatása, a távortartás területéről is. Lehetősége nyílt bekapcsolódni a védő sze-

repét vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport munkájába, ahol e tárgykörben gyűjtött, rendszerezett és mutatott be a csoportnak alkotmánybíróági és strasbourgi döntéseket.

A Kúrián szerzett ismereteket nemcsak az egyetemi oktatásban, hanem a tudományos tevékenysége során is hasznosítja. Tervei között szerepel a PhD fokozat megszerzése, idegennyelv-tudásának fejlesztése, később a jogi szakvizsga letétele is. Szeretné folytatni oktatói pályáját. Meggyőződése, hogy csak akkor lehet hiteles oktató, ha az elméletben megállapítottakat saját tapasztalatokkal, példákkal is alátámasztja, ezért folytatja gyakornoki tevékenységét a Kúrián 2015-ben is.

A KÚRIA ÜGYFORGALMA

A Kúria szakmai kollégiumaihoz évente több ezer, döntő hányadában felülvizsgálati ügy érkezik. 2014-ben 7709 ügy érkezett, lezárult 7959. A jelentős leterheltséghez képest az ügyek túlnyomó többsége egy éven belül befejeződik.

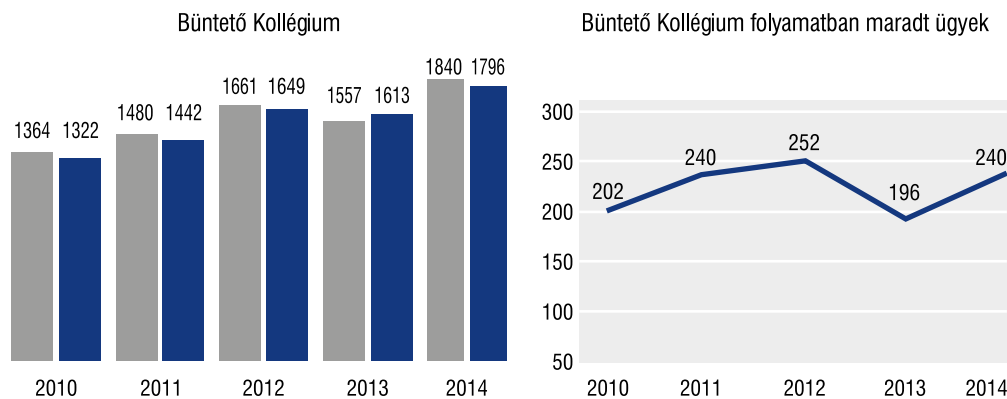
A Kúria ügyforgalma 2010-2014-ben

	2010			2011			2012			2013			2014		
	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban
Büntető Kollégium	1364	1322	202	1480	1442	240	1661	1649	252	1557	1613	196	1840	1796	240
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium közigazgatási szakága	2002	1918	1025	1820	1797	1048	1738	1553	1233	1634	1903	964	2077	2238	803
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium munkaügyi szakága *	1200	1254	997	1071	1273	795	852	959	688	765	997	456	679	809	326
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium önkormányzati ügyei**							86	72	14	76	74	16	66	68	14
Polgári Kollégium polgári szakága	2738	2690	967	3002	2796	1173	2708	2584	1297	2357	2645	1009	2614	2594	1029
Polgári Kollégium gazdasági szakága	455	429	145	413	425	133	395	336	192	380	415	157	433	454	136

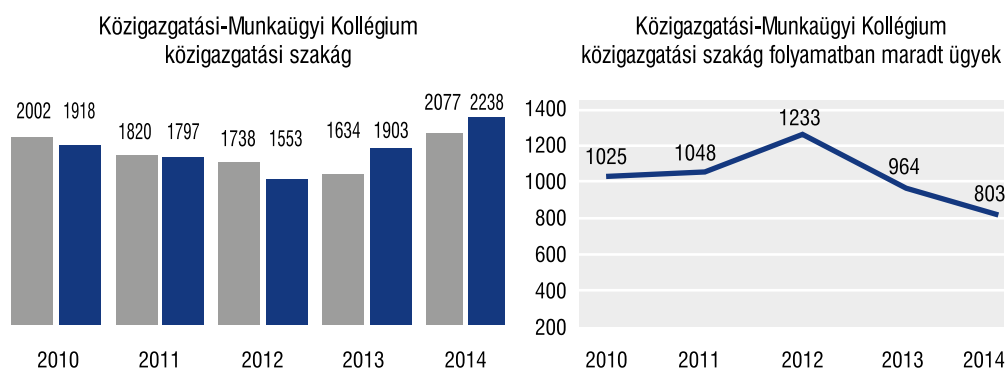
* A munkaügyi szakág 2011. december 31-ig a Polgári Kollégiumhoz tartozott.

** 2012. január 1-jétől a Bszi. 45. § (1) bekezdése értelmében a Kúrián Önkormányzati Tanács is működik. Az adatok szerint az önkormányzati ügyek száma lényegesen kevesebb a felülvizsgálati ügyek számánál, ennek megfelelően az ügyek mindegyike éven belül befejeződött.

Ügyérkezés és ügybefejezés

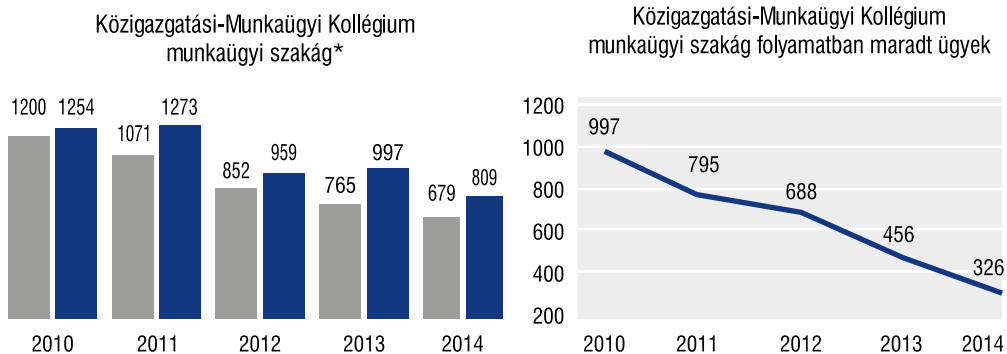

A Büntető Kollégiumba érkező, befejezett és folyamatban maradt ügyek száma 2010-2012 között évről évre növekedett, 2013-ban az érkező, befejezett és ezzel arányosan a folyamatban maradt ügyek száma csökkent, de a 2014. évi erőteljesen megemelkedett érkezés és befejezés mellett a folyamatban maradt ügyek a 2011. évi adatokkal egyeznek meg.

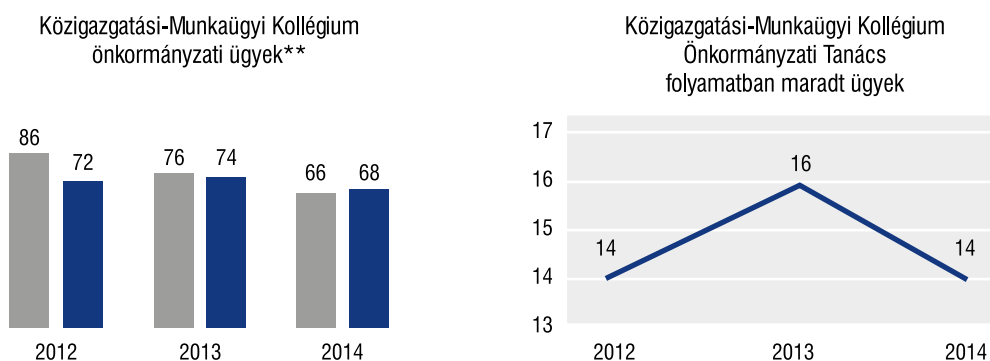
A Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium közigazgatási szakágában az érkező ügyek száma 2014-ig folyamatosan csökkent, 2014-ben pedig számottevően megugrott, míg a befejezett ügyek száma a 2012. évhez képest jelentősen (34%) megnőtt, e tényezők együttes hatása azt eredményezte, hogy nagymértékű csökkenés tapasztalható a folyamatban maradt ügyek számában.

■ Érkezett ■ Befejezett

*A munkaügyi szakág 2011. december 31-ig a Polgári Kollégiumhoz tartozott.

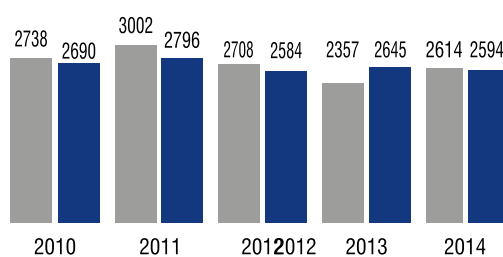
A Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium munkaügyi szakágában az érkezések és a folyamatban maradt ügyek száma egyenletes csökkenést mutat.

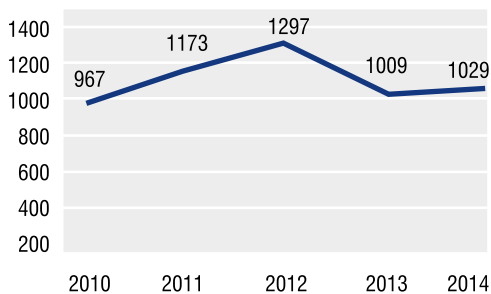
**Az Önkormányzati Tanács 2012. január 1-jétől működik.

Az érkezés számából következik, hogy ezek az ügyek minden esetben egy éven belül fejeződnek be.

Polgári Kollégium polgári szakág

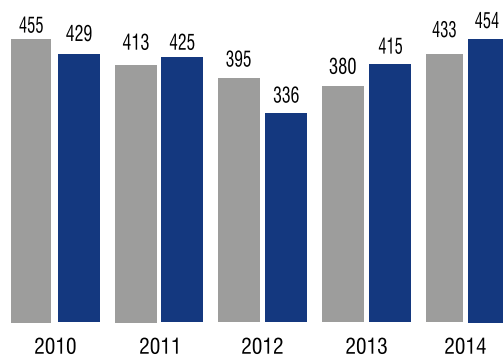

Polgári Kollégium polgári szakág
folyamatban maradt ügyek

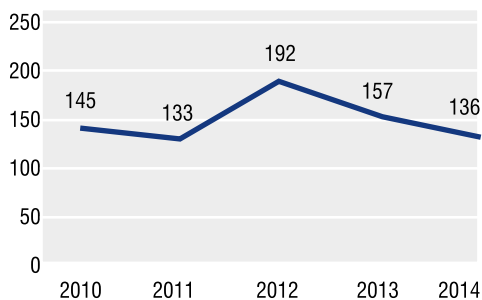

A Polgári Kollégium polgári szakágában a 2013. évhez képest az érkezők és a befejezések kismértékű növekedése mellett a folyamatban maradt ügyek csökkenése a 2013. évihez közelítő értéket mutat.

Polgári Kollégium gazdasági szakág

Polgári Kollégium gazdasági szakág
folyamatban maradt ügyek

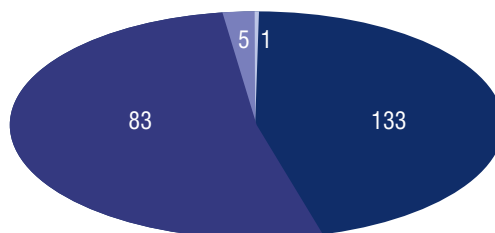

A Polgári Kollégium gazdasági szakágában lényeges változás a befejezett ügyek számának növekedésében tapasztalható, melynek eredményeképpen a 2011. évi adattal szinte megegyező mértékre csökkent a folyamatban maradt ügyek száma is.

■ Érkezett ■ Befejezett

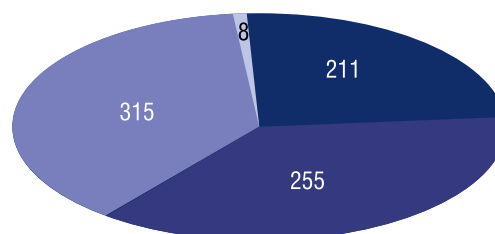
A folyamatban maradt felülvizsgálati és önkormányzati ügyek időtartam szerinti megoszlása

Büntető Kollégium

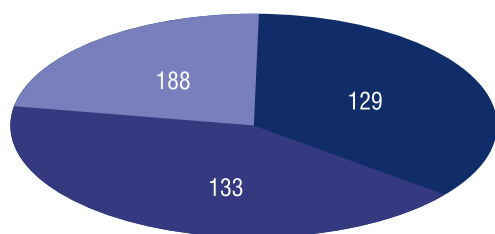
0-3 hó 3-6 hó 6-12 hó 1 év felett

Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
közigazgatási szakág

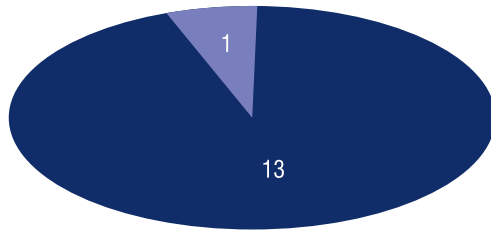
0-3 hó 3-6 hó 6-12 hó 1 év felett

Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
munkaügyi szakág

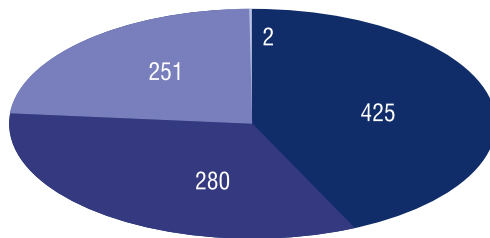
0-3 hó 3-6 hó 6-12 hó

Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
önkormányzati ügyek

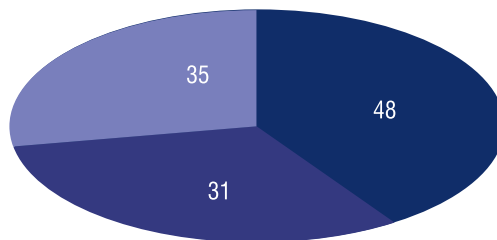
0-3 hó 3-6 hó

Polgári Kollégium polgári szakág

0-3 hó 3-6 hó 6-12 hó 1 év felett

Polgári Kollégium gazdasági szakág

0-3 hó 3-6 hó 6-12 hó

■ EGYEDI ÜGYEKBEN HOZOTT HATÁROZATOK

A Kúria évente több ezer felülvizsgálati kérelmet bírál el. Döntéseivel rendszerint véglegesen lezárulnak a perben álló felek számára a jogviták. Ugyanakkor számos határozat következtetési, megállapítási az újabb ügyek kapcsán tovább élnek, hivatkozási alappal szolgálva a peres felek és a bíróságok számára.

POLGÁRI SZAKÁG

KITAGADÁS ÉS MEGBOCSÁTÁS (BH 2015.37., Pfv.I.20.181/2014.)

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 663. § (1) bekezdésének e) pontja szerint kitagadásnak van helye, ha a kötelesrészre jogosult erkölcstelen életmódot folytat. Erkölcstelen életmódnak tekinthető, ha valaki az alapvető társadalmi elvárásokkal, általánosan elfogadott erkölcsi normákkal szembehelyezkedő magatartást tanúsít, életvitele nemcsak az örökhagyó szubjektív megítélése szerint, hanem objektíve, az általános közfelfogás alapján is annak minősül.

Az örökhagyó a végrendeletében konkrétan megjelölte azokat az okokat, amelyek alapul szolgáltak a kitagadásra. Ezek az okok külön-külön nem feltétlenül minősülnek a Ptk. 663. § (1) bekezdése szempontjából erkölcstelen magatartásnak; az alkohol- és kábítószer-függőség, valamint más káros szenvedély az adott személy állapotától függően orvosi értelemben is betegségnek tekintendő, így az ilyen állapotban tanúsított magatartás is ennek a függvényében ítéltethető meg. Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy milyen objektív és szubjektív körülmények játszanak közre abban, ha valaki munkakerülő, alkoholizáló, drogfüggő életmódot folytat, és az sem, hogy ő maga hogyan viszonyul káros szenvedélyéhez; mindent megtesz-e annak érdekében, hogy attól megszabaduljon, elfogadja-e a felajánlott segítséget, együttműködő magatartást tanúsít-e, továbbá, hogy az örökhagyónak milyen szerepe volt a kitagadott életmódjának a kialakulásában.

A perbeli esetben az örökhagyó szülők mindent megtettek annak érdekében, hogy a felperes megfelelő képesítést szerezzon, mind anyagilag, mind érzelmileg mellette álltak, támogatták, az átlagosat meghaladó életszínvonalat biztosítottak számára. Tényként állapítható meg, hogy semmilyen szerepük nem volt abban, hogy a felperes életvitele negatív irányba forduljon. Ebben a vonatkozásban nem merült fel olyan menthető körülmény, amely miatt a felperes életvitele más megítélés alá kellett, hogy essen. A felperes az örökhagyó és az alperes által biztosított lehetőségekkel nem élt az elvárható módon, életmódján tartósan nem változtatott. A végrendelet elkészítésekor az abban megjelölt kitagadási okok tehát fennálltak, és azok összességükben – az adott tényállás mellett – alapot adtak arra, hogy a felperes életmódja erkölcstelennek minősüljön.

Az örökhagyó a felperesnek utólag sem bocsátott meg, ezért a végintézkedés nem hatálytalan [Ptk. 664. § (1) bekezdése]. A megbocsátás olyan jogi tény, amely azzal jár, hogy a kitagadott újra örökös pozícióba kerül.

Gazdasági és morális szempontok szólnak amellett, hogy az örökhagyó a halála esetére is kiterjedően törődjék a vagyonával. A kitagadás túlnyomórészt érzelmi alapú döntés, de nem jelenti azt, hogy annak szándékolt öröklési jogi hatásai mellett az örökhagyó érzelmileg és fizikailag is szakítani akar a kitagadott rokonával. Az a tény, miszerint az örökhagyó a kitagadást követően is támogatta a felperest, önmagában nem minősül megbocsátásnak. Ez legfeljebb arra a következtetésre ad alapot, hogy az örökhagyó megbocsáthatónak tartotta a felperes korábbi életmódját, ha azon az elvárásai szerint változtat. Megállapítható volt, hogy a kitagadás mögött elsősorban anyagi megfontolások húzódtak, az örökhagyó nem akarta, hogy halála esetén a fia az általa felhalmozott vagyont felélje. Ehhez képest a megbocsátásnak az örökhagyó részéről azt a határozott szándékot is magában kell foglalnia, hogy a korábban kitagadott örököse a hagyatékából részesedhessen. Az is tényként volt megállapítható, hogy aggodalma később is megalapozott volt, és kifejezésre is juttatta, hogy korábban helyes döntést hozott. E körülményekkel szemben a felperes nem tudta bizonyítani, hogy az örökhagyó bármikor kifejezetten és egyértelmű formában megbocsátott neki.

Az örökhagyó halálát követő események, a felperes életvitelében utóbb bekövetkezett változások az ügy elbírálása szempontjából irrelevánsak. Az ügyben eljáró bíróságoknak ugyanis azt kellett vizsgálniuk, hogy a felperes az örökhagyó életében milyen magatartást tanúsított, és csak annak tükrében lehet állást foglalni abban, hogy az örökhagyó megbocsátott-e neki. Ebből a szempontból tehát az örökhagyó halálát követő események nem vonhatók az értékelés körébe.

A FELLEBBEZÉS KÖTELEZŐ TARTALMA (BH 2014.369., Pkf.I.24.543/2014.)

A Pp. 235. § (1) bekezdése értelmében a fellebbezésben elő kell adni, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja. Ebből egyértelműen következik, hogy a fellebbezésnek szükségszerűen tartalmaznia kell a határozott fellebbezési kérelmet. A fellebbezési kérelem tartalma a fellebbezésben állított törvénysértés súlyához és a felülbírálati bíróság jogköréhez igazodik.

Önmagában az a tény, hogy a fellebbező fél kizárólag a támadott határozat hatályon kívül helyezését kéri, nem vezet szükségszerűen a fellebbezés hivatalból való elutasítására. Abban az esetben ugyanis, ha a törvénysértés súlyos – azaz lényeges eljárási szabálysértés – a másodfokú bíróság felülbírálati jogköre korlátozott, mert csak arra terjed ki, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezze és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítsa [Pp. 252. § (1)-(2) bekezdése]. A másodfokú bíróságnak kizárólag akkor van jogköre az ügy érdemi felülbírálatára, ha nem áll fenn lényeges eljárási szabálysértés. Nem minősül a Pp. 252. § (1)-(2) bekezdése szerinti eljárási szabálysértésnek az úgynevezett megalapozatlanság, vagyis a tényállás nem kellő felderítése. Ebben a körben a másodfokú bíróságnak – a reformatórius jogköréből adódóan – mérlegelési lehetősége van. Kizárólag akkor rendelkezik az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezéséről, ha úgy ítéli meg, hogy a tényállás nagymértékben feltáratlan, mert a bizonyítás nagy terjedelmű vagy teljes megismétlése, illetőleg kiegészítése

szükséges [Pp. 252. § (3) bekezdése]. Ha azonban a rendelkezésre álló bizonyítékok ismételt egybevetése, úgynevezett felülmérlegelése alapján a helyes tényállás megállapítható, a másodfokú bíróság az ügy érdemében dönt [Pp. 253. § (1) bekezdése]. Az ügy érdemében hoz döntést a másodfokú bíróság akkor is, ha a bizonyítás kisebb hiánya a fellebbezési eljárásban – például egy tanú kihallgatásával, szakértő meghallgatásával – orvosolható. Ha a másodfokú bíróság a Pp. 252. § (3) bekezdése szerint jár el, vagy az ügy érdemében dönt (Pp. 253. §-a), határozatát kizárólag a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között hozhatja meg. E kérelmek jelölik ki azt a keretet, amelyben az elsőfokú bíróság ítélete felülbíráható. Az ítéletnek a kérelmekkel nem érintett része nem vizsgálható és az (rész)jogerőre emelkedik [Pp. 228. § (4) bekezdése].

Mindebből következően, ha a fél fellebbezésében az elsőfokú ítélet megalapozatlanságát állítja, nem elég önmagában a határozat hatályon kívül helyezését kérnie, hanem pontosan meg kell jelölnie, hogy a megállapított tényállást mely részében tartja okszerűtlennek vagy iratellenesnek, ezeket álláspontja szerint

milyen módon lehet orvosolni, és ez esetben milyen érdemi döntés felel meg az általa helyesnek tartott tényállásnak. Tartalmában az ilyen fellebbezési kérelem felel meg a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltaknak, és ennek alapján állapítható meg, hogy a másodfokú bíróság mely részében bírálhatja felül az elsőfokú ítéletet. A határozott fellebbezési kérelem – a fentiekben kifejtettekben is következően – a fellebbezés szükségszerű tartalmi eleme, amelynek hiányában a fellebbezés érdemben nem vizsgálható. A Pp. 3. § (2) bekezdéséből következő, úgynevezett tartalom szerinti elbírálás elve csak akkor érvényesülhet, ha az indokolás tartalmából egyértelműen megállapítható a határozott kérelem. Márpedig az adott esetben ez nem áll fenn.

PÁRTDOKUMENTUMOK TULAJDONJOGA (BH 2014.335., Pfv.I.20.040/2014.)

Az MDP és az MSZMP iratai olyan történelmi jelentőségű dokumentumok, amelyek számos közérdekű adatot tartalmaznak, a jelenkori történeti kutatások nélkülözhetetlen forrásai közé tartoznak, így azok állami tulajdonba vételéhez állami és társadalmi érdekek fűződnek. Mindezekből következően a pártokumentumoknak a jogállami fordulatot követő állami tulajdonba vétele egyúttal más alkotmányos megítélés alá esik [34/1994. (VI.24.) AB határozat]. Ennek megfelelően először az 1991. évi LXXXIII. törvény rendelkezett az állami tulajdonba vételről.

Az Alaptörvény 28. cikke kimondja, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdése alapján mindenkinek joga van a tulajdonhoz. A (2) bekezdés ezt azzal egészíti ki, hogy a tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet. Az Alaptörvény 38. cikkének (1) bekezdése szerint az állam és a helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon, a nemzeti vagyon megőrzésének, védelmének és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodásnak a követelményeit sarkalatos törvény határozza meg. A 38. cikk (2) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az állam kizárólagos tulajdonának és kizárólagos gazdasági tevékenységének körét, valamint a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű, nemzeti vagyon elidegenítésének korlátait és feltételeit az (1) bekezdés szerinti célokra tekintettel sarkalatos törvény határozza meg. Az Alaptörvény U) cikkének (10) bekezdése szerint a kommunista állampártnak, az annak közreműködésével létrehozott, illetve a közvetlen befolyása alatt álló társadalmi és ifjúsági szervezeteknek, valamint a szakszervezeteknek a kommunista diktatúrában keletkezett iratai az állam tulajdonát képezik, azokat a közfeladatot ellátó szervek irattári anyagához tartozó iratokkal azonos módon, közlevéltárban kell elhelyezni. Ezek a rendelkezések a jogvita elbírálására vonatkozó, megelőzően hivatkozott jogszabályok értelmezése során annak ellenére irányadóak, hogy a hivatkozott jogszabályok túlnyomó része az Alaptörvény elfogadása, illetve annak negyedik módosítása előtt keletkezett, az

Alaptörvénnyel összhangban történő értelmezés kötelezettsége ugyanis azokra is vonatkozik [4/2013. (II.21.) AB határozat].

Az Alaptörvény XIII. cikkében foglaltaknak a perbeli iratok állami tulajdonba vételével kapcsolatos törvényi rendelkezésekkel való összevetésénél egyrésztől abból kell kiindulni, hogy a rendszerváltás során a tulajdoni rendszert átalakító és az egyes tulajdoni viszonyokat is érintő törvények folytán – amelyekbe az előzőek szerint a perbeli iratok tulajdonjogának sorsát rendező törvények is beletartoznak – a korábbi tulajdonos személyében bekövetkezett esetleges változás önmagában nem jár az Alaptörvényben foglalt tulajdoni védelem sérelmével. A jogvédelem csak az érintetlenül hagyott és az átalakítás során megszerzett új tulajdonra terjed ki (893/B/1994. AB határozat). Másrésztől az Alaptörvényen belüli kollízió vizsgálatára a Kúriának nincs jogköre, ez elől eddig az Alkotmánybíróság is elzárkózott [29/2013. (X.17.) AB határozat].

Az Alaptörvény elfogadása előtt a kizárólagos állami tulajdonról törvény – többnyire a Ptk. – tartalmazott rendelkezéseket. A nemzeti vagyronról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 4. §-a a perbeli iratokat nem sorolja a kizárólagos állami tulajdon körébe. Az egyéb levéltári iratok a törvény 1. § (2) bekezdésének g) pontja szerint a nemzeti vagyronba tartoznak. Az Alaptörvény U) cikkének (10) bekezdését összevetve a nemzeti vagyronról szóló törvénnyel adódik az a következtetés, hogy az alaptörvényi szintű rendelkezésnek nem célja más törvényben foglalt rendelkezések megismétlése hanem, hogy azokhoz képest, alkotmányosságai megfontolásból, többletrendeletet tartalmazzon.

A perbeli iratok állami tulajdonjogának az Alaptörvénybe történő beemeléséből következik, hogy azok – történeti jelentőségük folytán – az állam kizárólagos tulajdonában állnak, s mint ilyenek fokozottabb védelemben részesülnek. Az alkotmányos rendezés indokai a rendszerváltozást követően már az 1991-es szabályozáskor (1991. évi LXXXIII. törvény) is fennálltak. Ebből következően – a tagnyilvántartások kivételével – az MDP és az MSZMP iratai már akkor, a jogelőd pártok 1944-1948 között keletkezett iratai, valamint az állampártokhoz kötődő társadalmi szervezetek és tagnyilvántartások dokumentumai pedig a 2012. évi LXI. törvény hatálybalépésével az állam kizárólagos tulajdonába kerültek. Emiatt azok tulajdonjoga utóbb elbirtoklás folytán nem szerzhető meg.

VESZÉLYES VÖRÖSISZAP (BH 2014.244., Pfv.III.21.396/2013.)

Az alperes tulajdonában álló és általa üzemeltetett gyártelepen lévő X. számú vörösiszap-tározó gátfalának átszakadása olyan összetett jelenség volt, amelyben számos ok, tényező játszott szerepet azok kedvezőtlen, egyidejű egybeesése folytán. Az okok egy része a kezdetektől megvolt, a többi folyamatosan alakult ki és állt fenn romló állapotot előidézve az építményben, az egyébként környezetveszélyeztető tevékenység folytatását jelentő anyag tárolásával. A felelősség alóli kimentés körében ezért az alperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy a kárt a veszélyes üzemi tevékenység körén kívüli okok idézték elő.

Helytelenül történt a gát helyének kiválasztása, melyet a tervezés és az építés hibái követtek. Egyértelmű, hogy a gát helyének kiválasztásánál elmaradtak a szükséges vizsgálatok, így teljes körű ismeretek és szigetelés nélkül helyezték el az építményt a nem kellően ismert szerkezetű talajra. Az általános elvárhatóság követelményébe tartozik, hogy az ismert célt szolgáló létesítménynek alkalmas

helyen és alkalmas módon kell elkészülnie. Az adott esetben ez a követelmény nem teljesült. Folytatódott mindez a megépítés módjával és a működtetés során azokkal a hatásokkal, amelyek a létesítményt érték. Mindezek alapján bizonyított volt, hogy már a jogelődnél sérültek az építésre, illetőleg a karbantartásra vonatkozó szabályok, a károsultakkal szemben pedig az alperes felel a jogelőd hibáiért is. A környezetveszélyeztetés abban áll, hogy az alperes a szigetelés nélkül talajra tett építményben, a talajjal közvetlenül érintkezve tárolt egyértelműen veszélyes anyagot, ami végső soron a terhet hordó talajba szivárgott. Ezzel a talajban szerkezeti változások következtek be, szilárdsága, teherbíró tulajdonsága csökkent, az altalaj agyagos része „ellágyult”, hátrányára változott az anyag összenyomhatósága, nyírószilárdsága. A kationcsere folytán, illetőleg a kémiai változás hatására az altalajban hátrányos folyamat indult meg, amelyhez képest nem lényeges, hogy a megromlott állagú gátfalban rideg törés következett-e be, vagy annak több okból bekövetkezett állagromlása miatt történt a törés. A kártérítési felelősség szempontjából tehát az a döntő, hogy a tevékenységi körhöz tartozó belső ok váltotta ki a károsodást.

Az alperes környezetet veszélyeztető tevékenysége közvetlenül kapcsolódott a károkozáshoz, mert a kár bekövetkezése éppen az alperes tevékenységének azzal a mozzanatával állt okozati összefüggésben, amely miatt a tevékenység környezetet veszélyeztetőnek minősül, ennél fogva eleve nem tekinthető a tevékenység körén kívüli oknak.

Az alperes a tevékenységi körön kívül eső elháríthatatlan okot bizonyítani nem tudta, ezért kártérítési felelőssége a Ptk. 345. § (1) bekezdése alapján megállapítható volt. Az alperestől ugyanis elvárható lett volna, hogy a veszélyes anyagot tároló építmény állagát, aktuális állapotát megfelelő, alkalmas vizsgálatokkal figyelje, folyamatosan megismerje. Az időszakos szemrevételezés erre alkalmatlan. Az aktuális állapot ismeretének hiányában nem lehetett eldönteni a karbantartás megfelelő módját sem. Elvárható lett volna védmű megépítése is, miután a veszélyes tevékenység a környező településeket is érintette.

Az időjárási viszonyoknak szerepük volt a katasztrófa bekövetkezésében, azonban ezek jogi értelemben nem voltak külső okok, a tározó nyitottsága folytán tevékenységen belüli oknak minősülnek. A környezetveszélyeztetés tehát folyamatosan fennállt, mivel a szigetelés nélkül tárolt veszélyes anyag folyamatosan magában hordozta a felperesnek közvetlenül is kárt okozó gátszakadás veszélyét.

PÁRTNÉV ÉS PÁRTPROGRAM (BH 2014.307., Pfv.IV.20.358/2014.)

A törvényszék elsőfokú végzésével elutasította a Magyar Kétfarkú Kutya Párt bejegyzését, mivel a kérelmező nem tett eleget a hiánypótlási felhívásban foglalt azon felhívásnak, mely szerint nevét akként kell módosítania, hogy az a szervezet céljaira is figyelemmel megfeleljen a névvalódiság követelményének. A kérelmező által választott névből a párt tényleges tevékenységére egyáltalán nem lehet következtetni, a „kétfarkú kutya” elnevezés megtevésztésre alkalmas, a szervezet céljával kapcsolatba nem hozható, és nem utal a szervezet alapszabályban rögzített tevékenységére sem. Az elnevezés nem is társítható egy olyan politikai intézménnyel, amely a közhatalomban való részvételt jelképezhetné és kifejezné egy politikai szervezet társadalmi jelentőségét, ténylegesen deklarált céljait. Az alapszabály nem rögzítette a szervezet céljainak elérése érdekében kifejtetni kívánt tevékenységeket. Egy pártnak, amelynek szándéka nyilvánvalóan a közhatalom gyakorlásában való részvételre irányul, a vezetőtől származó kijelentései a szervezet megnyilvánulásai, ezek azonban a „pártként való működés komolytalan voltára utalnak”. A kérelmező fellebbezésére másodfokon eljáró ítélőtábla az elutasítás indokait kiegészítette azzal, hogy a párt neve nem felel meg a névalkotás nyelvi és társadalmi követelményeinek sem, mert a párt nevének hétköznapi használata az általános erkölcsi felfogással ellentétes, méltatlan képzettársításra adhat alapot.

Nincs olyan követelmény a jogszabályokban az elnevezéssel kapcsolatban, hogy az párt esetén csak komoly és fennkölt lehet, továbbá eleve kizárná a humoros elnevezést. Nincs a bejegyző bíróságnak olyan kötelezettsége sem, hogy tartalmilag megvizsgálja, hogy egy párt nevében szereplő kifejezéseknek az adott párt tevékenysége, kitűzött céljai mennyiben feleltethetők meg. Sem az Alaptörvény, sem a párttörvény nem tartalmaz olyan kizáró rendelkezéseket, amelyek a humor, az irónia, a satíra felhasználását egy párt tevékenységében eleve tiltanák. Nem a bejegyzést végző bíróság feladata az, hogy a bejegyzésről való döntés keretében a választópolgárok helyett döntsön arról, mennyiben vehetőek komolyan a kérelmező által meghirdetett célok.

Az ítélőtábla a névalkotás követelményei körében nem tett eleget indokolási kötelezettségének, a Kúria pedig nem találta a nevet az általános erkölcsi felfogásba ütközőnek, méltatlan képzettársításra okot adónak.

Amennyiben egy párt elnevezése konkrét törvényi tilalmakba nem ütközik, a véleménynyilvánítási szabadság és a gyülekezési szabadság alapjából következően a bejegyzést végző bíróság önmagában azon okból nem utasíthatja el a bejegyzést, hogy az adott pártot nem tartja eléggé komolynak. Önmagában nem tekinthető jogsértőnek az sem, ha egy párt a maga programjában elsődlegesen más politikai szerveződések teljesíthetetlennek vélt ígéreteinek kritikáját helyezi előtérbe. Önmagában a „viccpárt” jelleg a kérelmezőt nem teszi alkalmatlanná a pártként történő nyilvántartásba vételre. A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak – a kérelmező módosított alapszabálya alapján – a bejegyzés iránti kérelmet teljesítő határozatot kell hoznia, mert – a kifejtettek szerint – a Magyar Kétfarkú Kutya Párt nyilvántartásba vételének nincs törvényes akadálya.

INGATLAN TEHERMENTESÍTÉSE (BH 2014.212., Pfv.VI.20.601/2013.)

A felperes és vevőtársa 1992. április 7-én 1.400.000,- forintért megvásárolták az alperesek perbeli ingatlanát. A szerződésben az alperesek vállalták az ingatlan tehermentesítését, és a teljes vételár kifizetéséig fenntartották az ingatlanon fennálló tulajdonjogukat. A felperes és vevőtársa összesen 540.000,- forint vételárat fizettek ki, az ingatlan birtokába léptek, az alperesek azonban az ingatlant nem tehermentesítették. A felperes keresetében a Ptk. 300. § (1) bekezdése alapján kérte az alperesek kötelezését – az ingatlan tehermentesítése érdekében – 3.659.082,- forint és járulékai megfizetésére. Az alperesek a kereset elutasítását kérték azzal, hogy az ingatlan változatlanul a tulajdonukban áll.

Az alperesek a felperessel kötött szerződésben vállalták az ingatlan tehermentesítését, de a terhek alapjául szolgáló jogviszony ettől függetlenül változatlanul közöttük és a perben nem álló harmadik személy hitelezői között áll fenn. A felperessel szembeni kötelezettségvállalásuk ebben a körben arra irányult, hogy tehermentes ingatlant adjanak a felperes tulajdonába, ami nem jelenti azt, hogy a tehermentesítés a felperes részére történne.

Az alperesek hitelezőit megillető követelés érvényesítésére a felperesnek nincs jogi lehetősége, csak a hitelező dönthet arról, hogy a követelését mikor, mennyiben és milyen módon érvényesíti, de egy ilyen jellegű – harmadik személy javára szóló – marasztalást tartalmazó ítélet nem is lenne végrehajtható. Nem igényelheti a felperes a tehermentesítéshez szükséges összeget a saját maga számára sem, mert az egyrészt nem őt illeti meg, arra jogalappal sem rendelkezik, másrészt pedig visszas helyzet alakulhatna ki, ha az alperesek fizetése ellenére a pénzüsszeget nem a tehermentesítésre használja fel.

Az ilyen helyzet megoldása – a Ptk. 370. § (2) bekezdése szerint – az, hogy ha az alperesek a tehermentesítés iránti kötelezettségüknek felszólítás ellenére sem tesznek eleget, akkor a felperes az ő költségükre a tehermentesítést maga végzi el. A felperesnek ennek megfelelően először tehermentesítenie kell az ingatlant, majd az általa erre megfizetett összeget – és a tehermentesítéssel felmerült költségeit – utólag háríthatja át az alperesekre. Ebbe az összegbe kell beszámítania az általa még fizetendő vételárhátralékot, és ha ennél többet fizetett ki, akkor a fennmaradt összeget már megalapozottan érvényesítheti az alperesekkel szemben. Ekkor kérheti továbbá az ingatlanra a tulajdonjoga bejegyzését is az ingatlan-nyilvántartásba, amivel annak további megterhelését is elkerülheti.

A FEDEZETELVONÁS VIZSGÁLATA (BH 2015.33., Pfv.VI.21.745/2013.)

A felperes mint hitelező a 2008. július 14-én kötött kölcsönszerződés alapján 100.000.000,- forint kölcsönt bocsátott az I. rendű alperes és felesége rendelkezésére. A kölcsön biztosítására a felek jelzálogjogot alapítottak az I. rendű alperes budapesti II. kerületi ingatlanán. Az I. rendű alperes a kölcsön törlesztő-részleteit nem fizette a kölcsönszerződésben foglaltak szerint, ezért ellene végrehajtás indult.

Az I. rendű alperes 2011. március 30-án kelt ajándékozási szerződésekkel a kiskorú II. rendű alperesre, a gyermekére ruházta át egy balatoni belterületi ingatlan, egy budapesti I. kerületi ingatlan, továbbá egy budapesti III. kerületi ingatlan meghatározott tulajdoni illetőségét. Az ajándékozási szerződés alapján a földhivatal a II. rendű alperes tulajdonjogát bejegyezte az ingatlan-nyilvántartásba. Az 1/2011. (VI.15.) PK vélemény 4. pontja szerint a kielégítési alap elvonásának tényét a fedezetelvonó szerződés megkötésének időpontjára vetítve kell vizsgálni. A PK vélemény szerint a fedezetelvonás megállapíthatóságának előfeltétele annak vizsgálata is, hogy a kötelezett egyéb vagyona fedezetet nyújt-e a jogosult követelésére.

A felperes az ingatlanok jelenleg várható értékesítési lehetőségei alapján állította, hogy a II. rendű alperes ingatlanhányada nélkül a követelésére nem áll rendelkezésre megfelelő fedezet. Ez a megközelítés téves, mert a fedezetelvonó szerződések megítélése körében teljes jogbizonytalansághoz vezetne, azt eredményezné, hogy egy jelentős értékű ingatlanfedezetet nyújtó adós a többi ingatlanával sem rendelkezhetne szabadon, amíg a tartozása fennáll. Arra kellene ugyanis gondolnia, hogy a fedezeti ingatlan esetleg megsemmisül vagy értékét veszti. Ettől független kérdés az, hogy ha a fedezet később megsemmisül, vagy az értéke csökken, az adósnak minden, még akkor rendelkezésre álló vagyontárgyával helyt kell állnia a követelés kielégítéséért.

A fedezetelvonó jelleg elemzése körében fontos annak vizsgálata is, hogy a felperes követelésére milyen más fedezet áll rendelkezésre. A jelen ügyben a kölcsönszerződésből megállapítható, hogy az I. rendű alperesnek adóstársa a perben nem álló felesége is. A felperes az egyetemlegességre tekintettel a kifejtettek alapján megteheti, hogy csak az egyik kötelezettel szemben érvényesíti a teljes követelést. Ebben az esetben az említett PK vélemény 4. pontja értelmében csak a perben álló kötelezett vagyontárgyát kell vizsgálni abból a szempontból, hogy az elegendő fedezetet nyújt-e a jogosult teljes követelésére, ha azonban a hitelező az adóstársal szemben is érvényesíti a követelését, ezt a körülményt is figyelembe kell venni a perben álló adós által kötött szerződések fedezetelvonó jellegének megítélésénél. Rendkívül méltánytalan lenne ugyanis, ha a hitelező az adóstársakat ugyanazon követelés külön-külön történő teljes fedezetének biztosítására kérné kötelezni, és emiatt az egyes adóstársak által kötött jogügyletek fedezetelvonó jellegét kellenne megállapítani. A hitelezőnek ugyanis az egyetemlegesség alapján arra sincs lehetősége, hogy a követelésének többszörös teljes fedezetét kérje az adósok által kötött szerződések vele szemben való hatálytalanságának megállapítására irányuló keresetekkel.

HORGÁSZBALESET ÉS KÁRFELELŐSSÉG (BH 2015.36., Pfv.III.20.535/2014.)

Az I. rendű felperes házastársa, a II. rendű és III. rendű felperesek édesapja 2011. április 20. napján áramütés következtében meghalt a II. rendű alperes tulajdonát képező horgásztónál horgászás közben, amikor a karbonszálas horgászbójával a felette húzódó magasfeszültségű vezetékhez hozzáért. A felperesek a keresetükben a nemvagyonai kárukat érvényesítették, és az alperesek egyetemleges felelősségének a megállapítását kérték. Az I. rendű alperessel szemben a Ptk. 345. §-ára, a II. rendű alperessel szemben a Ptk. 339. §-ára alapították a követelésüket.

A vezetékszakaszi kiépítése ugyan megfelelt a jogszabálynak és a szabvány előírásának, de az is igaz, hogy a vezetékszakaszi kiépítése után létesült a mesterséges tó. Ugyanakkor objektíve több olyan műszaki megoldás is adódott volna, nem nagy költséggel, amelynek megvalósítása éppen a tó mint sportpálya biztonságos használata érdekében szükséges volt a vezeték veszélyessége miatt. Műszakilag tehát volt lehetséges megoldás a fokozottabb biztonság megteremtésére, de miután ez elmaradt, az I. rendű alperes nem mentesülhet a felelősség alól.

Ezek nélkül is az a kötelezettség támasztható az I. rendű alperessel szemben, hogy akár hatóság útján, akár a II. rendű alperessel megállapodással elérje, hogy a veszélyes vezetékszakaszi környezetben ne folyhasson semmilyen emberi tevékenység. Kimentés hiányában felel ezért az I. rendű alperes. Fennáll azonban felelősségsökkentő közrehatás is, mégpedig jelentős mértékű, több súlyos fokú felróható magatartás a károsultnál, amely az ugyancsak károsult közeli hozzátartozóknak betudható.

Az elhunyt károsult ugyanis mindent tudott, ami a veszélyes helyzetet jellemezte, így a 2006-ban, ugyanezen a helyszínen bekövetkezett hasonló baleset is ismert volt előtte, a II. rendű alperes alkalmazottai többször figyelmeztették a tiltott helyszínre, saját horgászbóján pedig a veszélyre utaló jelzés szerepelt. Ezért megállapítható, hogy a károsult közrehatása nem volt elháríthatatlan, az I. rendű alperes felel ugyan, de a felelőssége nem teljes, a károsult felróható magatartása miatt csökkennek a károkozó felelősségének következményei.

Ilyen esetben – tekintve, hogy az I. rendű alperes felelőssége objektív – nem a két fél vétkességét kell összevetni, hanem azt kell megállapítani, hogy a károsult milyen mértékben okozta a kárt. A károsult a felróható magatartása következményéért felel, a saját kára megfelelő részét viseli [Ptk. 345. § (2) bekezdése], amely az adott esetben 50 százalékos mértékű, ezért az I. rendű alperes kártérítési felelősségének mértéke is csak 50 százalékos.

A tavat fenntartó II. rendű alperes felelősségének a kérdése a Ptk. 339. § (1) bekezdésén alapul. Tény a tiltó tábla kihelyezése és az is, hogy a II. rendű alperes alkalmazottai többször figyelmeztették a károsultat a veszélyre. Ám az elvárható magatartás sérelmét jelenti, hogy éppen a II. rendű alperes adott ingyen horgászjegyet az elhunytnak, tudták, hogy rossz helyen horgászik, nem tettek ennek ellenére semmit, mert az elhunyt rendőr volt. Azt, akit nem engednek horgászni, nem kell figyelmeztetni semmire, márpedig az elvárható magatartás a II. rendű alperestől a horgászástól való eltiltás lett volna. Ez a felróható mulasztás oka a balesetnek, az ok pedig ez esetben mulasztásos magatartás. A horgászás biztonságos helyének megjelölése elvárás, megvalósítása akár a veszélyes hely elkerítése útján is történhetett volna. Ezek elmaradása miatt a II. rendű alperes felelőssége megállapítható.

A fentiekre tekintettel az I. rendű alperest 50 százalékos, a II. rendű alperest 30 százalékos kártérítő felelősség terheli azzal, hogy az alperesek kártérítő felelőssége 30 százalékos mértékben egyetemleges. Egyetemleges kártérítési felelősség megállapításának ugyanis eltérő felelősségi alapon, egymással összefüggő, de más-más jogalapon is helye van.

TAPADÓKÁR ÉRVÉNYESÍTÉSE (BH 2015.34., Pfv.V.20.158/2014.)

A felperes és az alperesi jogelőd (a továbbiakban alperes) között 2004. február 26-án vállalkozási szerződés jött létre egy üzletközpont kivitelezési munkáinak elvégzésére. Az alperes a vállalt munkafeladatot teljesítette. A műszaki átadás-átvételi eljárás 2004. október 28-án kezdődött meg, a felperes az épületet – a hibák kijavítását követően – 2005. június 7-én vette át. Az üzletközpont azonban ténylegesen már 2004. decembere óta üzemelt.

2010. nyarán a felperes észlelte, hogy az üzletközpont homlokzatán több helyen, nagy kiterjedésű felületen folyamatosan válik le a vakolat. 2010. szeptember 14-én tájékoztatta az alperest a hibáról, és a Ptk. 306. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással felszólította a hiba kijavítására, amitől az alperes elzárkózott. A felperes a 2011. szeptember 27-én előterjesztett keresetében elsődlegesen kijavítási költség, másodlagosan kártérítés címén kérte az alperest fizetésre kötelezni. Az alperes érdemi ellenkérelme – többek között elévülésre hivatkozással – a kereset elutasítására irányult.

A keresetet elutasító elsőfokú ítéletet helybenhagyó jogerős ítélet indokolása szerint a felperes szavatossági és kártérítési igénye egyaránt elévült. A kijavítási költség megfizetése iránti követelés ugyanis a teljesítéstől számított 6 hónapos, a szolgáltatás hibájában álló kár megtérítése iránti igény pedig 5 éves elévülési időben érvényesíthető. A teljesítés időpontja a rendelkezésre álló adatok szerint 2004. december 8. volt. A hibát azonban a felperes csak 2010. szeptember 14-én ismerte fel, így a követelések elévülése eddig a napig nyugodott. 2010. szeptember 14-ét követően a felperes 3 hónapos jogvesztő határidőben érvényesíthette volna a szavatossági igényét, a kártérítési követelés érvényesítésére pedig egyéves jogvesztő határidő állt rendelkezésére. A keresetlevél benyújtására azonban e határidők elteltét követően került sor.

Hibás teljesítés a Ptk. 305. § (1) bekezdése szerint akkor következik be, ha a visszterhes szerződés alapján szolgáltatott dolog a teljesítés időpontjában nem felel meg a jogszabályban vagy a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak. A jogosultnak a hibás teljesítés folytán többféle vagyoni érdeksérelme, kára keletkezhet. A vagyoni hátrány egyrészt abban jelentkezhet, hogy maga a szerződéses szolgáltatás hibás (tapadókárral). Másrészt a hibás teljesítés elindíthat egy olyan oksági folyamatot, amelynek következtében a jogosult egyéb vagyontárgyai károsodhatnak, a vagyoni hátrány elhárítása érdekében kiadásai keletkezhetnek, vagy jövedelemtől, haszontól eshet el (következménykárok). A visszterhes szerződést hibásan teljesítő kötelezettnek a Ptk. 310. § értelmében a jogosult tapadókárrát és következménykárait egyaránt meg kell térítenie.

A követelések a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerint – ha jogszabály másként nem rendelkezik – öt év alatt elévülnek. Az elévülés a Ptk. 326. § (1) bekezdéséből kitűnően akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. A kártérítés megfizetése a Ptk. 360. § (1) bekezdése értelmében a kár bekövetkezésekor válik esedékessé. A tapadókárral, vagyis a kötelezettnek az abban megnyilvánuló vagyoni érdeksérelme, hogy nem megfelelő minőségű, hibás, a törvényes vagy szerződéses kellékekkel nem rendelkező szolgáltatásban részesült, minden esetben a teljesítés időpontjában következik be. Hibás teljesítésről ugyanis csak akkor lehet szó, ha a hiba oka már a teljesítéskor megvolt. Ha viszont a szolgáltatás a teljesítést követően felmerült okból hibásodik meg, a Ptk. 305. § (1) bekezdésében szabályozott hibás teljesítés nem következik be. Előfordulhat, hogy a kötelezett hibásan teljesít-

tett, vagyis a hiba oka a teljesítéskor már megvolt a szolgáltatásban, maga a hiba azonban csupán később, esetlegesen hosszabb idő elteltével válik felismerhetővé. Ilyenkor a Ptk. 326. § (2) bekezdése értelmében a kártérítési követelés elévülése a hiba felismeréséig nyugszik.

A perbeli esetben a felperes másodlagos keresetében az alperes által készített vakolat leválása miatt érvényesített kártérítési igényt, vagyis tapadókára megtérítését kérte. A teljesítés időpontja nem vitásan 2004. december 8. volt, kártérítési igényét tehát a felperes a Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján az ettől az időponttól számított ötéves elévülési határidőn belül érvényesíthette. A hibát azonban a felperes csupán 2010. szeptember 14-én ismerte fel, ekkor került ugyanis a hibás teljesítésből eredő igény érvényesítéséhez szükséges tények birtokába. A tapadó-kár megtérítése iránti követelés elévülése így 2010. szeptember 14-ig nyugodott. Ezt követően a felperesnek a Ptk. 326. § (2) bekezdése értelmében egy év állt a rendelkezésére, hogy kártérítési igényét bíróság előtt érvényesítse. Keresetét azonban csak 2011. szeptember 27-én terjesztette elő. A kártérítési igény ezért – a jogerős ítélet indokolásában helyesen kifejtetteknek megfelelően – elévült.

KÖZÉRDEKŰ PERINDÍTÁS (BH 2015.41., Gfv.VII.30.393/2014.)

A Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az általános szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítása iránti közérdekű keresetindításra jogosultak körét az 1978. évi. 2. törvényerejű rendelet (Ptké. II.) 5. §-ában és a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (Fgytv.) 2. § e) pontjában írt feltételek együttes értelmezésével kell-e meghatározni. A Kúria megítélése szerint a Ptk. 209/B. §-a szerinti, illetve az Fgytv. 39. §-ában szabályozott közérdekű keresetindítás két különböző perfajta. Az előbbi esetében a Ptké. II. 5. §-ában felhatalmazott jogalanyok kérhetik általános szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítását tisztességtelenség jogcímén. Az ilyen perben hozott ítélet hatálya kiterjed az általános szerződési feltétel alkalmazójával szerződő valamennyi félre. Egy ilyen tartalmú ítélet eredményeként a fogyasztóknak nem kell ezt követően külön perben az adott általános szerződési feltétel tisztességtelenségére hivatkozással az érvénytelenség megállapítását kérniük.

Ehhez képest az Fgytv. 39. §-ában szabályozott közérdekű keresetindítás körében – az ügyész, illetve a fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó egyesület – a 38. § (3) bekezdése alapján, amennyiben a jogsértéssel érintett fogyasztók tekintetében az érvényesített igény jogalapja és az igényben megjelölt kár összege, illetve egyéb követelés esetén a követelés tartalma – a jogsértéssel érintett egyes fogyasztók egyedi körülményeire tekintet nélkül – egyértelműen megállapítható, kérheti, hogy a bíróság ítéletében kötelezze a vállalkozást a követelés teljesítésére. Amennyiben ez egyértelműen nem állapítható meg, azt kérheti, hogy a bíróság állapítsa meg a jogsértés tényét a keresetben meghatározott valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal. Ha a bíróság a jogsértés tényét a keresetben meghatározott valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal állapította meg, a jogsértéssel érintett fogyasztó az általa a jogsértő ellen indított perben kizárólag a kárának összegét, valamint a jogsértés és a kára közötti okozati összefüggést köteles bizonyítani. Az Fgytv. 39. §-a szerinti közérdekű keresetindítás esetén – annak (3) bekezdése szerint – a felperes keresetében kérheti még a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől, illetve a sérelmes helyzet megszüntetését és a jogsértést megelőző állapot helyreállítását.

A fent kifejtettekből következően két eltérő perfajta szabályoz a Ptk., illetve az Fgytv., amelyek tekintetében eltérő kör jogosult közérdekű kereset előterjesztésére. A Ptk. 209/B. §-a alapján keresetindításra a Ptké. II. 5. §-ában felsoroltak jogosultak, míg az Fgytv. 39. §-a szerint a kereset előterjesztésére az ügyészen kívül a fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó egyesületek, mégpedig azok, amelyek maradéktalanul megfelelnek az Fgytv. 2. § e) pontjában írt feltételeknek. A felperes a keresetlevelében, illetve ezt követő beadványaiban is következetesen úgy nyilatkozott, hogy kereseti kérelmét a Ptk. 209/B. §-ára alapítja. Az eljáró bíróságok jogszabálysértő módon értelmezték az erre alapított keresetindítási jogosultságot akként, hogy az abban hivatkozott külön jogszabály nemcsak a Ptké. II., hanem az Fgytv. is. Amennyiben a határozott kereseti kérelem az általános szerződési feltételként a fogyasztói szerződés részévé váló tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítására irányul, kizárólag a Ptké. II. 5. §-a irányadó az ilyen közérdekű kereset indítására jogosult szervezetek meghatározására.

Mindezekre figyelemmel a felperes keresetindítási jogának elbírálása körében azt kellett vizsgálni, hogy a Ptké. II. 5. § e) pontja szerinti fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó társadalmi szervezetnek minősül-e. A felperes alapszabályának 2. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a szervezet célja a devizaelszámolású kölcsönszerződést kötött magyar állampolgárok érdekvédelme, érdekérvényesítése percsoportok és a percsoportokból alakuló pertársaságok szervezésével, azok tevékenységének koordinálásával. A Kúria megítélése szerint az alapszabály e rendelkezése, annak megfogalmazása megfelelően igazolja, hogy a társadalmi szervezetnek minősülő felperes fogyasztói érdekek közvetlen képviselőjét látja el, így megfelel a Ptké. II. 5. § e) pontja szerinti jogszabályi feltételnek. Sem a hivatkozott jogszabály szövegéből, sem a közérdekű keresetindítás jogintézményének céljából nem következik az, hogy az alapszabálynak külön és tételesen is tartalmaznia kellene a közérdekű kereset előterjesztésére vonatkozó jogosultságot. A közérdekű keresetindítás joga a jogszabály rendelkezésére tekintettel illeti meg az összes olyan társadalmi szervezetet, amelyet alapítói fogyasztói érdekek közvetlen képviselőjére hoznak létre, és abban a körben, amelyre a szervezetet létrehozták.

TISZTESSÉGTELEN FELTÉTEL (Gfv.VII.30.360/2014.)

A felperes pénzügyi intézmény keresetében annak megállapítását kérte a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (Dh1.tv.) 6. §-a és 8. § (1) bekezdésének a) pontja alapján, hogy az általa megkötött fogyasztói devizaalapú kölcsönszerződések részévé vált általános szerződési feltételeknek (ÁSZF) az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó kikötései megfelelnek a Dh1.tv. 4. § (1) bekezdése szerinti valamennyi feltételnek, így azok tisztességesek és érvényesek. A felperes keresetét az első- és másodfokon eljáró bíróságok elutasították. A Kúriának a felülvizsgálati eljárásban az ügy érdeméhez kapcsolódó jogkérdések elbírálása mellett abban is állást kellett foglalnia, hogy a Dh1.tv. ellentétes-e az Alaptörvénnyel és az uniós joggal, illetve ennek megítélése érdekében indokolt-e alkotmánybírói vagy előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése.

A Kúria ítéletének meghozatalakor az Alkotmánybíróság már kihirdette a 34/2014. (XI.14.) AB határozatát, amelyben a törvény egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezéseket elutasította, illetve visszautasította. Megállapította többek között azt, hogy a Dh1.tv. nem sérti a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmát és a tisztességes eljáráshoz való jogot, az uniós konzultációs jog megsértése kapcsán a Dh1.tv. alaptörvény-ellenessége tárgyában pedig hatáskörének hiányát állapította meg. Ebből egyértelműen következik, hogy a fenti kérdésekre vonatkozóan a bírói normakontroll kezdeményezésének elmaradása jogszabálysértésként nem értékelhető, és ezt a Kúria maga sem tartotta indokoltnak.

A Kúria egyetértett a perben eljáró bíróságok azon jogi álláspontjával, hogy a Dh1.tv. nem ütközik az Európai Unió jogába, ennek hiányában pedig a Dh1.tv. 4. §-ában foglaltakat nem lehet figyelmen kívül hagyni, illetve nem indokolt előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni. A Kúria a perben eljáró bíróságok

e kérdéskörrel kapcsolatos ítéleti indokolását jelentősen kiegészítette. Az Európai Unió Bíróságának joggyakorlatára is tekintettel részletesen vizsgálta az Európai Központi Bankkal szembeni konzultációs, illetve a Bizottsággal szembeni tájékoztatási kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeit, továbbá a Dh1.tv. összhangját az Alapjogi Chartával, a fogyasztóval kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen szerződési feltételekről szóló 93/13/EGK irányelvvel és a lakóingatlanokhoz kapcsolódó fogyasztói hitelmegállapodásokról szóló 2014/17/EU irányelvvel. A vizsgálat során ésszerű kétség nem merült fel az uniós jog felperes által hivatkozott szabályainak értelmezésével összefüggésben, ezért a Kúria előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését nem látta indokoltnak.

A Kúria hangsúlyozta, hogy a Dh1.tv. 6-15. §-ában szabályozott pertípusban kizárólag abban a kérdésben kell döntenie a bíróságnak, hogy a felperes által alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalta, az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő egyedi szerződéses rendelkezések, illetve a vonatkozó üzletszabályzatok rendelkezései megfelelnek-e a Dh1.tv. 4. § (1) bekezdésében foglalt elveknek, külön-külön vizsgálva az eltérő időszakokban alkalmazott rendelkezéseket. A perben eldöntendő érdemi jogkérdés megítélése során a jogkérdés jellegére tekintettel korlátozott lehetőség nyílik annak bizonyítására, hogy a szerződéses (üzletszabályzati) rendelkezések a szerződéskötés körülményeire tekintettel tisztességesek. A felperes által tanúként kihallgatni kért vezérigazgató-helyettes, kockázatkezelési vezető és jogász arról tudtak volna nyilatkozni, hogy milyen feltételek figyelembevételével kerültek az üzletszabályzatok megfogalmazásra, az árazási elvek kialakításra, de ezek a tanúvallomások nem lehettek volna alkalmasak annak megcáfolására, hogy a per tárgyát képező rendelkezések tisztességtelenek. Tisztességtelen, egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses rendelkezések esetén nincs jogi relevanciája, hogy egyébként a fogyasztóra hátrányos kamat-, költség- és díjmódosításra tisztességes okból, arányos mértékben került-e sor. Ezért az erre vonatkozó tanúvallomások az érdemi döntést nem

befolyásolhatják, ahogy az erre vonatkozó dokumentumok (például a kamat-emelésről szóló tájékoztató) sem.

A Kúria álláspontja szerint az átláthatóság elvének nemcsak az egyoldalú szerződés módosítást lehetővé tevő oklista egyes feltételei vonatkozásában, hanem az egyoldalú módosítás feltételrendszerének egésze tekintetében is érvényesülnie kell. A háromszintű üzletszabályzati rendszer áttanulmányozása esetén sem láthatta a fogyasztó előre, hogy milyen mértékben kerülhet sor további terhek reá történő áthárítására, az oklistában szereplő feltételek milyen mértékű változása hat ki fizetési kötelezettsége terhesebbé válására, illetve milyen mértékű változás következik be fizetési kötelezettségeiben akkor, ha az egyes feltételek ellentétes irányban változnak. A fogyasztó a fentiek miatt nem volt abban a helyzetben, hogy az esetleg bekövetkezett kamat-, díj- és költségemelés jogszerűségét ellenőrizhesse. Így tehát nem volt olyan, a felperes által alkalmazott egyoldalú szerződés módosítást lehetővé tevő szerződéses (üzletszabályzati) rendelkezés, amely elkülönítetten lett volna értékelhető, és amely tekintetében a felperes keresete alapos lenne.

A PÉNZÜGYI BÉKÉLTETŐ TESTÜLET AJÁNLÁSA (Gfv.VII.30.298/2013.)

A fogyasztó bankszámla-tulajdonos személyi igazolványának és lakcímkártyájának felhasználásával az elkövető – a felperes pénzügyi intézmény alkalmazottait megtevéstve – négy alkalommal jelentős összegű készpénzt vett fel a fogyasztó bankszámlájáról. Az elkövetőt a büntetőbíróság egy rendbeli csalás és négy rendbeli közokirat-hamisítás büntette miatt elítélte, egyidejűleg a fogyasztó által előterjesztett polgári jogi igénynek helyt adott. A fogyasztó a Pénzügyi Békéltető Testület (PBT) eljárását kezdeményezte. Arra hivatkozott, hogy a felperes alkalmazottjai nem kellő körültekintéssel jártak el a pénzfelvevő személy azonosítása során. Kérte ezért a felperes felhívását az alkalmazottak által okozott kár megtérítésére. A PBT ajánlásával a felperesnek előírta, hogy 15 napon belül a fogyasztónak fizesse meg az elkövető által jogosulatlanul felvett pénzösszeget és kamatait.

A felperes keresetében a fenti ajánlás hatályon kívül helyezését kérte a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2010. évi CLVIII. törvény (Psztv.) alapján. Álláspontja szerint a PBT hatáskör hiányában járt el, mikor szakértői kérdésben laikusként folytatott le vizsgálatot, és érdemi határozathozatal helyett az eljárást meg kellett volna szüntetnie. Másodlagosan arra hivatkozott, hogy a PBT a jogerős büntetőítéletben foglaltakkal, illetve a jogszabályokkal ellentétes döntést hozott. Az elsőfokú bíróság a PBT ajánlását hatályon kívül helyezte. Úgy ítélte meg, hogy az adott tényállás mellett a kártérítési felelősség feltételei fennállásának tisztázása szakértői kérdés, amelynek elrendelésére a PBT eljárásában nincs lehetőség, a PBT-nek ezért eljárása megszüntetéséről kellett volna döntenie. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Kúria a PBT kezdeményezésére indult felülvizsgálati eljárásban többek között azt vizsgálta, hogy a PBT ajánlása megfelelt-e a jogszabályoknak.

A felperes keresete az alperes PBT által hozott ajánlás hatályon kívül helyezésére irányult. Az ajánlás jogi jellegét a Psztv. 94. § b) pontja határozza meg. Eszerint egyezség hiányában az alperes akkor tesz ajánlást, ha a Psztv. 4. §-ában meghatározott szervezet (ilyenek tekintendő a felperes is) a tanács döntését

nem ismeri el kötelezőnek, illetve az elismerésről egyáltalán nem nyilatkozik. Az ajánlás hatályon kívül helyezése többek között akkor kérhető a Psztv. 97. § (4) bekezdése értelmében, ha tartalma nem felel meg a jogszabályoknak. Az ajánlás hatályon kívül helyezése iránti perben a bíróságnak azt kellett elbírálnia, hogy az alperes helyesen döntötte az ajánlásában a jelen tényállás mellett akkor, amikor megállapította a felperes kártérítési felelősségét.

A kártérítési felelősség megállapításának feltétele, hogy a károsultat bizonyítottan kár érte, illetve, hogy olyan személlyel szemben érvényesíti az igényt, aki a kárt jogellenesen és felróhatóan okozta. A Kúria osztotta az alperes álláspontját, hogy a fogyasztó az őt ért kárt állította, és a felperes ezzel ellentétes nyilatkozatot nem tett. A felperes azt sem állította, hogy a fogyasztó kárát az elkövető megtérítette. A Kúria megítélése szerint tévedett a másodfokú bíróság, amikor úgy foglalt állást, hogy mivel a fogyasztó nem kérte a büntetőítélet által megállapított polgári jogi igény végrehajtását, és nem bizonyította annak eredménytelenségét, a kára sem bizonyított. Ez az álláspont azért nem helytálló, mert az elkövető és a Ptk. 348. § (1) bekezdése szerint az alkalmazottjai helyett helytállásra köteles felperes közösen okozták a kárt, annak megtérítésére ezért egyetemleges kötelezettek, azaz a fogyasztó a kártérítés iránt mindkettőjükkel szemben felléphetett. A felperes jogellenes károkozása abban állt, hogy alkalmazottjai a bankszámlaszereződést megsértve nem arra jogosultnak teljesítettek kifizetéseket a fogyasztó bankszámlájáról. Megillette azonban őt az a jog a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint, hogy felróhatóságának hiányát az alperes előtti eljárásban bizonyítsa.

A Kúria szerint nem szakértői kompetenciába tartozó kérdés annak eldöntése, hogy a felperesi alkalmazottak megfelelően jártak-e el, az alkalmazottaknak sem volt ugyanis lehetőségük szakértő igénybevételére a kifizetésről történő döntés során. Így szakértő igénybevétele nélkül kell állást foglalni abban a kérdésben, hogy a felperesi alkalmazottak minden szükséges és rendelkezésükre álló intézkedést megtettek-e, amikor az elkövetőnek pénzt fizettek ki. A PBT előtti eljárás is alkalmas volt ezért arra, hogy e jogkérdésben érdemi állásfoglalás szülessen.

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára utasította. Az új eljárásban a másodfokú bíróságnak tényként kell kezelnie, hogy az alperes saját eljárásban jogszerűen indult ki abból, miszerint a fogyasztót kár érte. A másodfokú bíróságnak állást kell foglalnia abban a kérdésben, jogszerűen állapította-e meg az ajánlás, hogy a felperes alkalmazottjai a fogyasztót ért kárt gondos eljárás esetén elháríthatták volna, így a felperes felróhatóságának hiányát bizonyítani, kártérítési felelősségét kimenteni nem tudta.

CSŐDEGYEZSÉG HATÁSA (BH 2014.371., Gfv.VII.30.376/2013.)

A hitelező személyes kötelezett adósával szemben csődeljárás volt folyamatban, amelynek eredményeképp létrejött csődegyezségben a személyes adós a tőketartozás 5 százalékának 90 napon belüli megfizetésére vállalt kötelezettséget. A személyes kötelezett tartozásáért dologi adósként (zálogkötelezettként) helytállni köteles gazdasági társasággal szemben ezzel párhuzamosan felszámolási eljárás indult, ahol a felszámoló a csődegyezsége tekintettel a hitelező bejelentett igényét a személyes kötelezett tőketartozásának 5 százalékára szállította le. A hitelező által kezdeményezett felülvizsgálati eljárásban a Kúriának azt a jogkérdést kellett megvizsgálnia, hogy a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) szabályait is figyelembe véve megszünteti-e a csődegyezség jóváhagyása, illetve a jogerősen jóváhagyott csődegyezség alapján történt teljesítés a személyes adós által a hitelezővel kötött szerződésben vállalt kötelezettséget.

A jogerősen jóváhagyott csődegyezség hatálya alatt a hitelező a csődegyezséget kötött adóstól valóban csak a csődegyezségben megállapított és az adóst annak alapján terhelő összeget követelheti. Az adóssal szemben a csődegyezség nemteljesítése miatt utóbb esetleg meginduló felszámolási eljárásban azonban a hitelező bejelentheti a korábbi csődeljárásban bejelentett, elismert vagy nem vitatott azt a követelését, amely nem térült meg. A Cstv.-nek ebből a rendelkezéséből egyértelműen megállapítható, hogy a csődegyezség jóváhagyásával nem a hitelezők követelése, hanem csak az egyezségben meghatározott összegen felüli követelésük adóssal szembeni érvényesíthetőségének a joga szűnik meg. Ebből eredően az egyezségben meghatározott összegen felüli követelés behajtása érdekében a hitelezők nem érvényesíthetik az adóssal szemben a biztosítékaikat sem.

Figyelemmel kell lenni azonban a felszámolási eljárás speciális szabályaira is. A csődegyezség nemteljesítése miatt bármelyik hitelező kérelmére kezdeményezhető a felszámolási eljárás, és a megindult felszámolásban a hitelező a teljes, a csődeljárásban bejelentett, ki nem egyenlített követelését érvényesítheti az adóssal szemben. A hitelező teljes követelése tehát nem szűnik meg az adóssal szemben egészen addig, amíg a csődegyezségben vállalt valamennyi kötelezettségét valamennyi hitelezőjével szemben nem teljesítette. A Kúria jogi álláspontja szerint tehát a csődegyezségben foglalt, s annak alapján teljesített hitelezői követelésrész a hitelezőnek történt teljesítés következtében szűnik meg. A csődegyezség folytán elengedett hitelezői követelésrész pedig akkor és annak folytán szűnik meg, ha az adós a csődegyezséget minden tekintetben teljesítette valamennyi, a csődegyezség hatálya alá eső hitelezője felé, s ezért már nem áll fenn a lehetőség a követelésrészek törvény szerinti érvényesítésére. A személyi és dologi kötelezettség szétválásakor a személyes kötelezett tartozásának mértéke erejéig köteles a dologi kötelezett tűrni, hogy a zálogtárgyból a jogosult a személyes kötelezett tartozása értékének erejéig kielégítést keressen.

A fent kifejtetteknek megfelelően a hitelező követelése a csődegyezség valamennyi, csődegyezség hatálya alá tartozó hitelező követelése teljesítésének az igazolásáig a személyes kötelezett adóssal szemben fennmarad, csak az egyezségben elengedett részében a követelés a személyes kötelezett adóssal szemben nem érvényesíthető. A dologi kötelezettel szemben azonban a személyes adós kötelezettségének megszűnéséig nincs ilyen érvényesíthetőségi korlát, ebből következően a hitelező követelését biztosító zálogjog a követelés fennállása miatt érvényesíthető a dologi kötelezettel szemben.

A dologi kötelezett felszámolási eljárásában, ha a zálogtárgy értékesítéséig a személyes kötelezett csődegyezségének a teljes terjedelmű teljesítése még nem történt meg – azaz az egyezségben meghatározott kötelezettség feletti rész nem szűnt meg –, akkor a felszámolónak a hitelező kielégítésénél az eredeti követelésnek megfelelő összeget kell figyelembe vennie, és a dologi biztosíték értékesítéséből befolyt összegből a hitelezőt a Cstv. 49/D. § (1) bekezdése szerint – a zálogtárgy értéke erejéig – haladéktalanul, annak alapján kell kielégítenie. A dologi kötelezett felszámolási eljárásában a felszámoló nem fizetheti ki a személyes kötelezett helyett a csődegyezségben vállalt kötelezettséget, mert számára a Cstv. felszámolási eljárásra irányadó szabályai kötelezőek, melyek szerint a zálogtárgy értékesítéséből befolyt – költségekkel csökkentett – vételárat a hitelezőnek kell kifizetni, követelése teljes kielégítése erejéig. Ha ez megtörténik, akkor a dologi kötelezett felszámolási eljárásában a zálogjogosult hitelezőnek már nincs további igénye. Ugyanakkor ezt a teljesítést a személyes kötelezett adós csődegyezsége teljesítésének vizsgálatakor is figyelembe kell venni.

HITELEZŐI MULASZTÁS (BH 2014.374., Gfv.VII.30.068/2014.)

A Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásáról szóló 1996. évi XXV. törvény (Har. tv.) kizárja-e a hitelező helyi önkormányzattal szemben fennálló követelésének érvényesítését az adósságrendezési eljárás befejezésétől számított két éven belül. A Har. tv. úgy rendelkezik, hogy a helyi önkormányzattal szemben követeléseket az adósságrendezés megindításának időpontjától kezdődően csak az adósságrendezési eljárásban lehet érvényesíteni. Az adósságrendezés megindításának időpontjában a helyi önkormányzat azon vagyoni jellegű kötelezettségei is lejárttá válnak, amelyeket a le nem járt követeléssel rendelkező hitelezők jelentettek be. A hitelezői igények bejelentésére rendelkezésre álló 60 napos határidő elmulasztása esetén igazolási kérelemnek helye nincs, és a hitelezők a fennálló (lejárt és le nem járt) követeléseiket beszédési megbízás benyújtása, végrehajtás és adósságrendezési eljárás kezdeményezése útján csak az adósságrendezési eljárás jogerős befejezését követő két év eltelte után érvényesíthetik.

A másodfokú bíróság akként érvelt, hogy az adósságrendezési eljárásban be nem jelentett hitelezői igénynek a Har. tv. csak a tényleges behajtását korlátozza, így az ilyennek minősülő hitelezői követelésre a per lefolytatható, a marasztaló ítéletben mindössze azt kell kimondani, hogy végrehajtásnak csak a törvényi, kétéves határidő eltelte után van helye.

A Kúria álláspontja szerint ezzel szemben a Har. tv. rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy az a határidőn belül a pénzügyi gondnokhoz be nem jelentett, az adósságrendezés megindításának időpontjában fennálló követelések vonatkozásában kifejezetten kizárja az adósságrendezési eljárás alatt és az azt befejező két éven belül az igény érvényesítésének lehetőségét. Az ilyen követeléseket tehát csak az adósságrendezési eljárás befejezését követő két év elteltével lehet perben érvényesíteni. A korábban megindított pert – a követelés időelőttisége miatt – meg kell szüntetni. A Kúria megítélése szerint a törvényi rendelkezést az adósságrendezési eljárás céljára figyelemmel kell értelmezni. Az adósságrendezési eljárásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy az önkormányzat az adósságait a hitelezőkkel újratárgyalhassa, gazdasági tevékenységét reorganizálja, fizetőképességét helyreállítsa.

Az adósságrendezési eljárás tartamát és az azt követő, törvényben meghatározott két évet egységnek kell tekinteni. Az eljárás jellegéből és a Har. tv. rendelkezéseiből az a következtetés vonható le, hogy a hitelezői igény bejelentése elmulasztásának szankciója az, hogy azt két évig nem érvényesíthetik az önkormányzattal szemben perindítás útján sem, illetve késedelmi kamatot sem érvényesíthetnek később a be nem jelentett követelésük után.

RES IUDICATA VÁLASZTOTTBÍRÓSÁGI ELJÁRÁSBAN (BH 2015.14., Gfv. VII.30.363/2013.)

A peres felek között több választottbíróági eljárás indult, amelyekben a felperes fővállalkozói szerződésből eredő követeléseit, ide értve a késedelmi kamatot is, kívánta érvényesíteni. Az első választottbíróági ítélet a felperes keresetét – a főkövetelést és annak járulékait is – részben az alperesi jogelőd beszámítási kifogására tekintettel elutasította. Az ítélet indokolása nem tért ki arra, miként számolható el az egyébként alaposnak ítélt vállalkozói díjigény után járó, és a kereseti kérelemben is szereplő kamat. A második választottbíróági ítéletben a bíróság megállapította a tőkekövetelés esedékessé válásának időpontját. A felperes álláspontja szerint a beszámítással a tőkekövetelések kerültek elszámolásra és szűntek meg, míg a kamat esedékessé vált, és ennek érvényesítésére újabb választottbíróági eljárást kezdeményezett. A harmadik választottbíróági ítéletben a bíróság leszögezte, hogy a vállalkozói díjigény mint kereseti főkövetelés ítélt dolognak minősül, és ennek elutasítása miatt a tőkekövetelés után kamat sem járhat.

A felperes a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény (Vbt.) alapján kérte a harmadik választottbíróági ítélet érvénytelenítését arra hivatkozva, hogy a kamatkövetelés korábban nem volt a per tárgya, ezért elbírálása sem történni lehetett meg. Álláspontja szerint a választottbíróóság – a korábbi ítéletét félreértelmezve – a felperest a jogérvényesítéstől elzárta, ami sérti a közrendet. A felperes által kezdeményezett felülvizsgálati eljárásban a Kúriának abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy mennyiben kellett a választottbíróóságnak a Pp. rendelkezéseit az ítélt dolog vonatkozásában alkalmaznia.

A Kúria elsőként leszögezte, hogy a választottbíróági ítélet tekintetében a *res iudicata* hatás ugyanúgy érvényesül, mint az állam bírósága által hozott jogerős ítéletek esetén. A jogállamiság egyik legfontosabb összetevője a jogbiztonság, ami – egyebek mellett – a jogrend intézményeinek kiszámítható, előre látható működését jelenti. A perjogban az anyagi igazságosság és a jogbiztonság követelményét a jogerő intézménye hozza összhangba. A jogerőhöz kapcsolódó, a római jogra visszavezethető jogintézmény a *res iudicata*. Tartalma szerint azt jelenti, hogy a bíró – a jogállami berendezkedésben egyedülként – a véglegesség hatásával állapít meg jogot vagy keletkeztet kötelezettséget. A véglegességbe vetett bizalom akkor megalapozott, ha a perbe vitt jogviszony azonos felek, azonos ténybeli és jogi keretek között a továbbiakban másképpen nem dönthető el. A bírói jogkeletkeztető döntés végleges formája a jogerős határozat. A jogerő és a *res iudicata* intézményei tehát együttesen adják a bírói döntés véglegességét, ami akkor is beáll, ha a döntés tartalmilag téves.

Összességében megállapítható, hogy a *res iudicata* intézménye a jogrend alapja. Megsértése – ugyanazon felek viszonylatában, ugyanazon ténybeli keretek között, ugyanazon jogok ismételt és eltérő bírói megítélése – a felek relatív jogviszonyán keresztül is a közrend sérelmét jelenti. Mindezek alapján a Kúriának azt kellett megvizsgálnia, hogy valóban az első választottbíróági ítélettel ellentétesen rendelkezett-e a harmadik választottbíróági ítélet, s ezzel megsértette-e a *res iudicata* elvét.

Az eljárás irataiból megállapíthatóan a felperes az első választottbíróági eljárásban előterjesztett keresetében az ott megjelölt tőke és annak kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperes jogelődjét. Nem vitásan az első választottbíróóság az ítélet indokolási részében nem tért ki arra, hogy a kamattal kapcsolatban

mi az álláspontja, és azt hogyan számolta el a felek között. Ugyanakkor, ha a választottbíróági eljárásban a fél előterjesztette a keresetét, és annak tárgyában születik egy ítélet, úgy kell tekinteni, hogy a választottbíróóság a sajátos egyfokú eljárásában a felek valamennyi előterjesztett kérelméről döntött. Ha mégsem ez történt a fél álláspontja szerint, akkor a Vbt. 44. § (1) bekezdése alapján kérelmet terjeszthet elő annak kiegészítése iránt. Az ítélet kiegészítését, annak kézhezvételétől számított harminc napon belül, bármelyik fél – a másik fél egyidejű értesítése mellett – kérheti, ha a választottbíróóság olyan kérelem vonatkozásában, amelyet az eljárás során előterjesztettek, nem rendelkezett. A felperesnek tehát a választottbíróági eljárásban lett volna lehetősége arra, hogy kiegészítő ítélet meghozatalával kérje a kamatok elszámolását, amennyiben úgy ítélte meg, hogy az a kereseti kérelmében foglaltak ellenére nem történt meg.

Az első választottbíróági ítélet – esetleges hiányossága ellenére – a fent kifejtettek szerint ítélt dolgot eredményez, és akkor sértette volna meg a *res iudicata* elvét a jelen eljárásban támadott választottbíróági ítélet, ha a keresetnek helyt adott volna.

NEM TÖRTÉNT JELLEGBITORLÁS (Gfv.VII.30.304/2013.)

A felperes betonalapú térkövet gyártott három méretben, eredetileg járdakő, udvarkő, utcakő néven, majd ezt követően a térkövek fantáziánéven kerültek forgalomba. A felperesnek a per tárgyát képező terméke 5/6/8x24x12 cm méretű, melyet három színben állít elő, és antikolt felületű, összhatásában hagyományos téglára emlékeztet. A termék forgalmazása 2009 májusában kezdődött, az érdemi volumenű értékesítés 2009 augusztusában indult meg, és a termék építőipari szakkiállításon újdonságdíjat is nyert. Az alperes 2010 márciusától gyártja saját térkövet, amelynek mérete, színe, összhatása megegyezik a felperes termékével.

A felperes annak megállapítását kérte, hogy az alperes térkőtermékeinek előállításával, forgalomba hozatalával és reklámozásával a tisztességtelen piaci magatartás és a versenycorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (Tpv.) 6. §-a szerinti jogsértést, jellegbitorlást követett el. A felperes álláspontja szerint az alperes terméke megszólalásig hasonlít a felperes termékére, a csekély eltérést a fogyasztók nem észlelik. Az adott terméket a felperes tette ismertté, az alperes azt szolgai módon utánozza, és ezzel a felperes reklám- és marketing eredményét sajátítja el. Az alperes arra hivatkozott, hogy a felperesi termék nem rendelkezik olyan kifejezett egyedi jelleggel, amelyet az alperes csak a felperes termékéről tudott volna lemásolni. A felperes piacra lépésekor már több olyan termék volt a piacon elérhető, amely színében, méretében, kivitelében a bontott téglára emlékeztetett. A felperes által kezdeményezett felülvizsgálati eljárásban a Kúriának abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy a termékek összetéveszthetőségét milyen más termékekkel összefüggésben kell vizsgálni, illetve mikor állapítható meg egy korábbi, azonos külsejű termék ismertté válása a piacon.

A Kúria álláspontja szerint a felperesi termék jellegzetességei nem az esetleg térburkolásra is használható, különböző téglákkal (bontott, klinker téglá), egyéb térburkoló anyagokkal, hanem a beton alapanyagú térkövekkel hasonlítandók össze. A Kúria a felperes és az alperes termékét összetéveszthető külsejűnek tekintette, ezért vizsgálta, hogy a felperes terméke, amelynek forgalmazása korábban kezdődött, olyan egyedi külsővel rendelkezik-e, amely még nem volt elérhető a magyar piacon. E körben arra a megállapításra jutott, hogy a felperesi termékkel

lényegében azonos méretű, antikolt felületű betontéglát egy perben nem álló harmadik gazdasági társaság már a felperest megelőzően forgalmazott. A döntő kérdés az volt, hogy ez a termék ismertté vált-e Magyarországon. A felperes bizonyította, hogy a fenti termékből keveset adtak el. Azonban az alacsony értékesítés oka nem a termék ismeretlensége volt, hanem a termék ára. Ezt a megállapítást a felperes reklámanyaga is jól bizonyítja: „Vége annak a világnak, amikor egy ilyen különleges antikolt kőért akár 8.000,- forintot kellett fizetni négyzetméterenként. Vegye meg a harmadáért!” A felperes árujának tehát nem az a jellegbitorlás szempontjából figyelembe veendő jellemzője, hogy kedvező árfekvésű, hanem a kedvező árfekvés magyarázza azt, hogy a magyar piacon korábban megjelent, a felperesi termékkel azonos külsejű termék miért nem volt kelendő. Az építőipari szakkiállításon elnyert újdonságdíj nem cáfolja azt, hogy a felperes termékével lényegében azonos külsejű termék már jelen volt a magyar piacon. Ezt a díjat ugyanis azért ítélték oda a felperesnek, mert értékelték a termék technikai újdonságtartalmát, műszaki és használati értékét és az esztétikus megjelenését. A technikai újdonságtartalom pedig a jellegbitorlás szempontjából nem bír jelentőséggel.

HITELEZŐI ELŐNY (BH 2014.189., Gfv.VII.30.321/2013.)

A II. rendű alperes az I. rendű alperes ellen indult csődeljárást megelőzően pár nappal szerzett vételi jogot a perbeli ingatlanra, mely jogával a jogerős ítélet meghozataláig nem élt. A Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy az adott körülmények között a vételi jogot létesítő megállapodás hitelező előnyben részesítésének minősül-e, és így megtámadható-e a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 40. § (1) bekezdésének c) pontja alapján.

A Cstv. 40. § (1) bekezdésének c) pontja szerint a felszámoló vagy a hitelező akkor támadhatja meg az adósnak a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző kilencven napon belül és azt követően kötött szerződését vagy más jognyilatkozatát, ha annak tárgya egy hitelező előnyben részesítése, különösen egy fennálló szerződésnek a hitelező javára történő módosítása vagy biztosítékkal nem rendelkező hitelező számára biztosíték nyújtása. A Cstv. 40. §-át módosító 2004. évi XXVII. törvény indokolása szerint a Cstv. 40. § (1) bekezdésének c) pontjában szabályozott hitelezőt előnyben részesítő ügyletek lényege három körülményben ragadható meg; a kérelem bíróságra történő beérkezésétől visszafelé számított, rövid időtartamon belül, amikor tehát már fizetéseképtelenség-közeli helyzetben volt az adós; egy már fennálló kötelelem jogosultja, tehát az egyik hitelező; egy jogügylet következtében többhöz, követelésének nagyobb hányadához jut hozzá, mint amihez, amennyihez a vele egy rangsorban lévő hitelezők hozzájutnak. A perbeli tényállás alapján azt kellett vizsgálni, hogy a felszámolási eljárásban a vételi joggal biztosított követelés jogosultja többhöz, a követelése nagyobb hányadához juthat-e hozzá az adós vagyonából a vételi jog kikötésével, mint amihez a vele egy rangsorban levő hitelezők hozzájutnak.

A felszámolási eljárás célja a hitelezők követelésének kielégítése az adós vagyonából. Ez elsősorban az adós vagyonának az értékesítéséből befolyó

pénzeszközök hitelezők közötti felosztásával valósul meg, és csak a megmaradt vagyontárgyak esetén van lehetőség a természetbeni szétosztásra. Ebből következően tehát a felszámolási eljárás során a Cstv. 40. § (1) bekezdésében szabályozott megtámadási okoknak is az a céljuk, hogy az adós vagyonából elvont vagyontárgyak oda visszakerüljenek, továbbá, hogy egyik hitelező se kerülhessen előnyösebb helyzetbe a másikhoz képest a kielégítés során az adóssal kötött szerződés vagy jognyilatkozat eredményeként, illetve az adós által nyújtott szolgáltatással.

Önmagában a vételi jog kikötése a vételi joggal rendelkező hitelezőt a felszámolásban előnyhöz nem juttatja. Ha a vételi jog jogosultja nem él jogával, és a felszámoló az ingatlant értékesíti, a vételi jog a Cstv. 38. § (4) bekezdése alapján megszűnik, nem marad fenn tehát teherként az ingatlanon. A vételi jog jogosultja a felszámolási eljárásban élhet vételi jogával, és amennyiben él, köteles a vételárát megfizetni még akkor is, ha egyébként maga is hitelezője az adósnak. Az így befolyt vételár hitelezők közötti kifizetésére azonban a Cstv. szabályait kell alkalmazni, előnyt a vételi joggal rendelkező hitelező nem élvez. Az a körülmény, hogy a vételi jog jogosultjaként eljáró személy – aki az adott esetben hitelező is – természetben juthat a vételi jog gyakorlása esetén a vagyontárgyhoz, nem jelent a Cstv. értelmében előnyt. A Cstv. ugyanis a fent kifejtettek szerint a hitelezők elsősorban pénzben – és nem természetben – történő kielégítését tűzi ki célul. Ebből következően a vételi joggal rendelkező hitelező nem jut előnyhöz, ha a vételi jog gyakorlásakor a vételár megfelel a felszámolási eljárásban történő értékesítés során elérhető vételárnak, vagy annál magasabb.

Amennyiben alacsonyabb az opciós vételár, ez esetben a polgári jog szabályai szerint vizsgálható az adásvételi szerződés érvényessége (így például, hogy a szolgáltatás-ellenszolgáltatás egyensúlya eltolódott-e). Ilyenkor az adós nevében a felszámoló, illetve az ily módon érintetté váló hitelezők is a Ptk. 235. § (2) bekezdése alapján keresettel élhetnek a vételi jogot gyakorlóval szemben.

BETÉTI TÁRSASÁG ÉS BELTAG EGYÜTTES PERLÉSE

(BH 2014.249., Gfv.VII.30.251/2013.)

A felperes és a II. rendű alperes alapító beltagei voltak az I. rendű alperes jogelődjének. A felperes tagsági jogviszonya közös megegyezéssel megszűnt. A tagsági viszony megszűnéséből eredő elszámolás során a felperes az I. rendű alperes jogelődjét jelentős pénzösszeg megfizetésére hívta fel, eredménytelenül. Az I. rendű alperes jogelődje ezt követően korlátozott felelősségű társasággá (I. rendű alperes) alakult át. A felperes keresetében a tagsági jogviszony megszűnésével kapcsolatos elszámolás során született több okirat semmisségének a megállapítását kérte, valamint azt, hogy a bíróság kötelezze egyetemlegesen az alpereseket a követelt pénztartozás és járulékai megfizetésére. Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az elsőfokú ítélet meghozatalát követően az I. rendű alperessel szemben felszámolási eljárás indult.

A Kúriának a felülvizsgálati eljárásban azt a jogkérdést kellett vizsgálnia, hogy egyrészt eljárásjogi szempontból, másrészt a felperes követelése tekintetében miként alakul a betéti társaság és a beltage viszonya. A Kúria álláspontja szerint helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az alperesek a Pp. 51. § a) pontja szerinti egységes pertársaságot alkotnak. A Pp. 51. § a) pontja értelmében akkor áll fenn egységes pertársaság, ha a per tárgya olyan közös jog, illetőleg olyan közös kötelezettség, amely csak egységesen dönthető el, vagy ha a perben hozott döntés a pertársakra a perben való részvétel nélkül is kiterjedne. Mivel a társaság és a beltage együttes perlése csak lehetőség, így a második fordulat szerinti feltétel egyértelműen nem áll fenn. Az első fordulat megvalósulása volt tehát vizsgálandó.

Együttes perlés esetén a mögöttesen felelős beltageot nemcsak az a védekezési lehetőség illeti meg, hogy beltagságából eredő mögöttes felelőssége a társaság felelősségétől függetlenül nem áll fenn – például amiatt, mert a követelés beltagsági jogviszonyának megszűnését követően keletkezett –, hanem védekezhet azzal is, hogy a társasággal szemben az adott követelés nem érvényesíthető, ezért mint a társaság beltageja mögöttesen nem marasztalható. Nyilvánvaló, ha ezt az érvelést a bíróság elfogadja, az kihat a társasággal szembeni kereset érdemi elbírálására, a keresetet a társasággal szemben is el kell utasítani. Így tehát ebben az esetben egységes pertársaság áll fenn. Ekkor pedig a pertárs beltage perbeli cselekménye – ideértve a fellebbezést is – kihat a fellebbezés benyújtását elmulasztó társaságra is.

A felperes keresetével megindult per a felszámolás kezdő időpontjában még jogerősen nem fejeződött be, de a felszámolási eljárásban a folyamatban levő perekben érvényesített igényt is be kell jelenteni a felszámolóhoz, és a keresetnek megfelelő nyilvántartásba vételi díjat is be kell fizetni a 40 napos határidőn, illetve a 180 napos jogvesztő határidőn belül.

Figyelemmel arra, hogy a felszámoló nyilatkozata alapján a felperes a hitelezői igényt csak a jogvesztő határidőn túl jelentette be a felszámolóhoz, a másodfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy emiatt a felperes alanyi joga az I. rendű alperessel szemben megszűnt, s az egységes pertársaság miatt ez kihat a II. rendű alperesre is, ezért a keresetet teljes egészében el kellett utasítani.

BÜNTETŐ SZAKÁG

ERŐSZAKOS KÖZÖSÜLÉS ANYAI SEGÉDLETTEL (Bfv.I.702/2014.)

A felülvizsgálati eljárásra a II. rendű terhelt érdekében benyújtott védői indítvány alapján került sor.

Az első fokon eljáró városi bíróság által megállapított tényállás szerint az I. és II. rendű terhelt házastársak voltak. 2006 nyarán az I. rendű terhelt arra kényszerítette a házasságukból 1991-ben született leányát, hogy vele közösüljön. Erről a II. rendű terhelt tudomással bírt.

2010 áprilisáig az I. rendű terhelt rendszerint heti három alkalommal közösült leányával. Ennek következtében a sértett 2006 nyarán apjától teherbe esett, emiatt a terhelték Romániába utaztak lányukkal, ahol annak terhességét megszakították.

A zavartalan közösülés érdekében a II. rendű terhelt – tudva férje szándékáról – kiskorú fiúgyermekével minden alkalommal eltávozott a lakásból. Ezen túlmenően lánya számára rendszeresen vásárolt fogamzásgátló szert, valamint közreműködött abban, hogy férje – vágyának fokozása érdekében – szexuális segédeszközöket és testékszer vásároljon, és megtekintette a férje által a szexuális aktusokról készített videofelvételeket is. 2010. április 23-án pedig férjével együtt bántalmazta a sértettet.

E tényállás alapján a városi bíróság a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki bűnsegédként folytatólagosan elkövetett erőszakos közösülés büntetében és súlyos testi sértés büntetében, ezért halmazati büntetésül hét év hat hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte.

A másodfokon eljáró törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatva a terhelt elkövetői minőségét a testi sértés büntetében mint társtettést jelölte meg, egyebekben helybenhagyta azt.

Az ügyben a II. rendű terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt, amelyben arra hivatkozott, hogy védencét, a II. rendű terheltet a férje, az I. rendű terhelt rendszeresen bántalmazta, arra kényszerítve, hogy a leánygyermekére sérelmére az erőszakos közösülés bűncselekményének elkövetése során érdekének és akaratának megfelelő magatartást tanúsítson. Ennek alapján elsősorban a jogerős határozatok megváltoztatásával a II. rendű terhelt büntetésének enyhítését, másodlagosan a határozatok hatályon kívül helyezését indítványozta.

Az irányadó tényállás azonban nem tartalmazott olyan adatot, amely szerint a II. rendű terhelt olyan helyzetben volt, ami korlátozta őt az akaratának megfelelő magatartásban.

Emellett a Kúria arra is rámutatott, hogy az erőszakos közösülés vagy annak kísérlete megállapítható, ha az elkövető a közösülést lehetővé tevő körülmények és testhelyzet megteremtése érdekében közvetlenül alkalmazott erőszakkal vagy élet, testi épség elleni fenyegetéssel töri meg a sértett ellenállását.

A II. rendű terhelt – a férje által a lányuk ellen a közösülés érdekében alkalmazott fenyegetésről tudva – segítséget nyújtott a bűncselekmény elkövetéséhez, a sértett helyzetének kilátástalanságát azzal is növelve, hogy miután a lánya közölte vele a történeteket, őt nem védte meg, és nem akadályozta meg a további erőszakot. Az I. rendű terhelt cselekményéhez – egyebek mellett – segítséget nyújtott azzal

is, hogy férjének a leánygyermekével történő zavartalan közösülése érdekében kiskorú fiúgyermekével a lakásból eltávozott.

Kiemelte a Kúria azt is, hogy a sértett belső ellenállásának komolyságát önmagában az a tény, hogy nem védekezett, mert reménytelennek látta a helyzetét, még nem zárja ki.

A Kúria ezért a megtámadott határozatot hatályában fenntartotta.

ZSAROLÁS (BH 2014.235., Bfv.II.1138/2013.)

A négy terhelt elhatározta, hogy a sértettől pénzt szerez. A megállapodás szerint az egyikük lakásán az egyik terhelt hamis ürüggyel, fegyverrel fenyegetőzve négymillió forintot követel majd a sértettől, és színleg az egyik terhelttől is. Ennek megfelelően jártak is el. Az egyik terhelt lőfegyvernek látszó gázriasztó pisztolyt vett elő, ezt a beavatott másik terhelt felé irányítva pénzt követelt, „lelőlek, eláslak benneteket, senki nem talál meg” szavakkal. A terhelt – látszólag a fenyegetés hatására – fénymásolt bankjegyeket adott át, a megriadt sértett pedig megígérte, hogy ő is szerez pénzt, és mintegy egy hét után át is adott egymillió forintot az egyik terheltnek.

Ezt az ügyben eljáró első- és másodfokú bíróság társtettesként, súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntettének minősítette, és szabott ki a terheltekre büntetést.

A védő felülvizsgálati indítványában az enyhébb büntetési tétellel fenyegetett csalás büntettének megállapítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a sértettet megtévesztő színjáték történt csupán. Ennek és nem a fenyegetésnek a hatására fizetett az ekképpen megtévesztett sértett.

A Kúria azonban az alapügyben eljáró bíróságok álláspontjával értett egyet, az ítéletet hatályában fenntartotta. A két bűncselekményt elhatárolva kifejtette, hogy míg csalás esetén az elkövető csalárd ráhatása következtében kialakult téves valóságtudata alapján fizet a sértett, addig zsarolás esetén nem a saját, hanem fenyegetés hatására az elkövető akaratának megfelelően cselekszik. A fegyverrel történő fenyegetés azt a célt szolgálta, hogy a pénzt a sértett átadja a terheltnek, erre utalnak a fenyegető szavak, a fenyegetés tehát hatott a sértettre. Nagyrészt inkább közvetett módon keltett a sértettben komoly félelmet az a körülmény, hogy a terheltek még a terhelttársukat is fegyverrel fenyegetik, aki ennek hatására (látszólag) eleget is tesz a követelésnek.

ÉLETVESZÉLYT OKOZÓ GONDATLANSÁG (Bhar.I.384/2014/4.)

Az ügyben a Kúria harmadfokon járt el.

Az irányadó tényállás szerint a vádlott cégének tulajdonában állt az az ingatlan, amely 25-30 cm-es betonlábazaton nyugvó dróthálóval volt körbekerítve. A telephelyen öt őrző-védő kutya tartózkodott, és ezek közül négy nem volt megkötve, a telephelyen szabadon mozoghatott.

A vádbeli eseményt megelőzően a kutyák már kiszabadultak egyszer a telephelyről, és egy közeli lakosnak harapásos sérülést okoztak.

2011. december 2-án a sértett a telephely mellett végezte munkáját. Tevékenysége közben az egyik kutya nyílást alakított ki mancsaival a kerítésen, ahol a szabadon tartott négy kutya kibújt, és megtámadta a sértettet. A támadás következtében a sértett harapásos jellegű, maradandó fogyatékossgal járó testi sérüléseket szenvedett el, életét csak a közelben dolgozó munkások közbeavatkozása mentette meg. A kutyákat a támadást követően az illetékes gyepmesteri telepen elaltatták. Az első fokon eljáró bíróság ítéletében a vádlottat az ellene életveszélyt okozó, gondatlanságból elkövetett testi sértés vétsége miatt emelt vád alól felmentette. Az ügyész által bejelentett fellebbezésre tekintettel másodfokon eljáró ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a vádlott bűnösségét az életveszélyt okozó, gondatlanságból elkövetett testi sértés vétségében megállapítva vele szemben hat hónap – végrehajtásában egyévi próbaidőre felfüggesztett – fogházbűntetést szabott ki.

Az ítélet ellen a vádlott és védője felmentésért jelentett be másodfellebbezést. A fellebbezés indokolása szerint az ügyben eljáró igazságügyi szakértők azt véleményezték, hogy a telephelyet körbevevő kerítés műszaki állapota megfelelő volt a kutyák kijutásának megakadályozására, így a másodfokú bíróság a vádlottat a terhére kétséget kizáróan nem bizonyított tényrt értékelve ítélte el.

A Kúria nem találta alaposnak a másodfellebbezést. Határozatának indokolása szerint a vádlottnak tudomása volt arról, hogy a kutyák a telephelyről kiszabadulva már korábban is okoztak sérülést egy arra közlekedő személynek, azaz a kerítés nem volt alkalmas a kutyák kijutásának és támadásának megakadályozására. Ennek ellenére elmulasztotta a kerítés olyan szintű megerősítését, hogy az alkalmas legyen erre. Magatartásával megsértette az objektív gondossági kötelezettséget, mivel a ténylegesen előre látható eredményt a saját képességeihez és lehetőségeihez mérten elkerülhette volna, ha a tőle elvárható figyelmet és körültekintést fejtí ki. A kutyák kerítésen kívül kerülése számára előre látható kockázatot jelentett. Emellett a kutyák tulajdonosaként – a korábbi támadás miatt – a kutyák tulajdonságával is tisztában volt.

Mivel kötelezettségének elmulasztása és a sértett sérülése között az okozati összefüggés fennállt, a Kúria a másodfokú bíróság bűnösséget megállapító ítéletét helybenhagyta.

NEM SÉRÜLT A MAGÁNSZFÉRA (BH 2014.263., Bfv.II.1251/2013.)

A terhelt és a férjzett sértett között érzelmi és szexuális kapcsolat létesült. Egy alkalommal a terhelt, akit a sértett a lakásába beengedett, a sértett tudta nélkül fényképfelvételeket készített a hálószobáról és más helyiségekről. Ezeket később a sértett férje elleni feljelentéséhez csatolta, amelyben a sértett férjét szolgálati fegyvere szabálytalan tárolásáért jelentette fel.

A városi bíróság ezt magántitok jogosulatlan megismerése büntettének minősítette, és a terheltre büntetést szabott ki azon indokolással, hogy e bűncselekményt megvalósítja az, aki magántitok jogosulatlan megismerése céljából másnak a lakásában történeteket technikai eszköz alkalmazásával megfigyeli, illetve rögzíti. A terhelt felülvizsgálati indítványában felmentését kérte azzal az indokkal, hogy jogellenes helyzet fényképen való rögzítése nem lehet jogellenes.

A Kúria álláspontja szerint nem történt bűncselekmény, ezért a terheltet felmentette.

Kifejtette, hogy a terhelt a sértett engedélyével tartózkodott a lakásban, a lakás berendezési tárgyait nem jogosulatlanul ismerte meg, a fényképezéssel sem az volt a célja.

A jogalkotó a magánszférát megsértve, titokban történő megfigyelést, illetve rögzítést kívánta büntetendővé tenni. A bűncselekmény kodifikálására az indoklás szerint is azért volt szükség, hogy a magánszemélyekkel szemben titkosszolgálati eszközökkel végzett jogosulatlan megismerési tevékenységet szankcionálni lehessen. A terhelt tevékenysége nem illeszkedik e körbe, ezért bűncselekményt nem valósított meg.

KÖLCSÖNÖS TETTLGESSÉG (BH 2014.323., Bfv.II.1144/2013.)

A terhelt a zsebében csőre töltött pisztollyal felkereste adósát, annak irodájába – a sértett ellenállását leküzdve, az ajtót erőszakkal benyomva – behatolt. A tartozás kapcsán ingerült szóváltás, majd dulakodás alakult ki közöttük, ennek során a terhelt a magával hozott pisztollyal szívájékon lőtte a sértettet, aki meghalt.

Az első- és a másodfokú bíróság a terheltet emberölés büntette miatt elítélte.

A terhelt felülvizsgálati indítványában jogos védelmi helyzetre hivatkozott. Azt adta elő, hogy a vita során őt a sértett megtámadta, és ő magát védve ölte meg. A Kúria az indítványt nem találta alaposnak, az első- és a másodfokú bírósági határozatot hatályában fenntartotta.

Az irányadó tényállás szerint a cselekménysor kezdetekor a terheltet semmiféle támadás nem érte, ő lépett fel támadólag. Később közöttük dulakodás alakult ki, ami kölcsönös tettlegettséget jelent, tehát mindketten támadtak és védekeztek is. Ennek során lőtte le a terhelt a sértettet. A terhelt kezdeményező szerepére és a tettlegettség kölcsönösségére tekintettel a terhelt javára a jogos védelmi helyzet megállapítására a Kúria sem talált alapot.

HALÁLOS TÖMEGSZERENCSETLENSÉG (Bfv.III.1.051/2013.)

Az elsőfokú bíróság az I. rendű és a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki halálos tömegszerencsétlenséget okozó foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében, ezért mind az I., mind a II. rendű terheltet két év nyolc hónap – két-kétévi próbaidőre felfüggesztett – fogházbüntetésre és két-kétévi, a rendezvényszervezői foglalkozástól eltiltásra ítélte.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet annyiban változtatta meg, hogy az I. rendű terhelt fogházbüntetésének mértékét három év négy hónapra súlyosította, és mindkét terhelt szabadságvesztése fele részének végrehajtását felfüggesztette kétévi próbaidőre azzal, hogy a terhelték a szabadságvesztés végrehajtandó részéből feltételes szabadságra nem bocsáthatók.

Az irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt ügyvezetőként a W. B. klub üzemeltetője volt, aki a klubot 2011. január 15-re bérbe adta a D. M. Kft.-nek egy zenés rendezvény megrendezéséhez. A rendezvény szervezésében és lebonyolításában a II. rendű terhelt is részt vett.

A 2011. január 15-i rendezvényen a klub épületének földszintjén, valamint a 3. és 4. emeletén zenés műsorok folytak, a ruhatár a 2. emeleten, a lépcső közelében üzemelt.

Már a nyitás után egy-másfél órával hatalmas tömeg tartózkodott a szórakozóhelyen, a bent tartózkodók száma a hatósági engedélyben meghatározott maximális létszám nyolc-tízszere volt. Az illetékes kereskedelmi hatósági engedély vendéglátásra és 300 főre vonatkozott.

A bejárat előtt is nagy tömeg várakozott a bemenetelre, a folyamatosan érkezők miatt a földszinten mozdulni sem lehetett.

Az alacsony létszámú biztonsági személyzet a tömeg irányítását nem tudta megoldani, a lépcsőknél pedig egyáltalán nem volt őr, aki a vendégek folyamatos haladását segíthette volna. Mindezek következtében a második emeleti lépcsőforduló mellett kialakított ruhatárnál szükségszerűen torlódás, tumultus alakult ki, amely érintette a földszinten és a lépcsőn tartózkodókat, illetőleg haladókat. A tömeg ellentétes irányú sodró mozgása következtében a lépcsőn három sértett elesett. Az őket összenyomó tömeg következtében fulladás miatt mindhárman életüket veszítették. A tumultusban többen 8 napon belül, illetve 8 napon túl gyógyuló sérüléseket szenvedtek.

A jogerős határozat ellen az I. rendű terhelt védője, valamint a II. rendű terhelt – védője útján – nyújtott be felülvizsgálati indítványt a felmentés érdekében. A II. rendű terhelt és védője másodsorban a minősítés megváltoztatását (minősített eset helyett a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés alapesetének megállapítását) és a büntetés enyhítését kérte. Az I. rendű terhelt arra hivatkozott, hogy nem volt a rendezvény szervezője, mert csupán bérbe adta az épület kft. kezelésében álló részét. A rendezvény lebonyolításának módjáért, a bekövetkezett balesetért nem lehet felelős.

A II. rendű terhelt álláspontja szerint neki mint rendezvényszervezőnek a feladatát csak az képezte, hogy a programot, a zenét és a belépőjegy árusítását biztosítsa.

A IV. rendű terhelt közreműködését igénybe véve az I. rendű terhelt vállalta a bérleti szerződésben a rendezvények biztosításával, biztonságával kapcsolatos kötelezettség teljesítését, ekként alappal bízhatott abban, hogy neki ezekkel a kérdésekkel nem kell foglalkoznia, hiszen az eszközei sem voltak meg hozzá.

A Kúria a felülvizsgálati indítványokat nem tartotta alaposnak. Egyetértett azzal, hogy az I. és a II. rendű terhelt egyaránt rendezvényszervezőnek tekintendő, s

azzal is, hogy a vádbeli rendezvény kapcsán mindketten szervezési feladatokat láttak el, amelynek során – a rájuk vonatkozó foglalkozási szabályokat megszegve – a résztvevők biztonságáról nem gondoskodtak. Az I. rendű terhelt tudatában volt annak, hogy az építmény tömegrendezvény megtartására nem alkalmas. A rendezvény helyszínén jelen volt, s látta a bejutására várakozó hatalmas tömeget. Tisztában volt azzal, hogy a ruhatár elhelyezkedése folytán a tömeg ellentétes irányú mozgása közvetlen veszélyhelyzet létrejöttét eredményezheti, ám könnyelműen bízott abban, hogy ez mégsem következik be. A II. rendű terhelt pedig azért nem látta előre a káros következmények lehetőségét, mert a tőle elvárható gondosságot elmulasztotta. A szabályszegések, az építésügyi, tűzrendészeti szabályokból eredő általános (objektív) gondossági kötelesség figyelmen kívül hagyása és a súlyos eredmény között okozati kapcsolat áll fenn. Szó sincs tehát arról, hogy a halálos tömegszerencsétlenség a terheltek foglalkozási szabályszegése nélkül is elháríthatatlanul létrejött volna. Arra nézve pedig, hogy a késelés híre miatt kialakult pánik vezetett volna a minősített esetet megalapozó halálos eredmény kialakulásához, a tényállás semmiféle adatot nem szolgál. Úgyszintén közömbös a terheltek büntetőjogi felelőssége szempontjából a rendőrségi intézkedés esetleges késedelme is. Büntetőjogi felelősségük ezért nem vitatható. Mindezek alapján a Kúria az I. és a II. rendű terheltet érintően a jogerős ügydöntő határozatot hatályában fenntartotta.

A VÁD TÖRVÉNYESSÉGE (Bfv.III.942/2014.)

A törvényszék ítéletével az I. rendű, II. rendű és III. rendű terheltet a Btk. 276. §-ába ütköző, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatt próbára bocsátotta. Az I. rendű, II. rendű, III. rendű és az V. rendű terheltet az ellenük a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntette és a Btk. 303. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő pénzmosás büntette miatt emelt vád alól részben bizonyítottság, részben bűncselekmény hiányában felmentette.

Az ítéletábra mint másodfokú bíróság jogerős ítéletével a törvényszék ítéletének az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű, és a V. rendű terhelttel szemben a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntettét és a Btk. 303. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő pénzmosás büntettét elbíráló részét hatályon kívül helyezte, és az e bűncselekmények miatt indult büntetőeljárást – törvényes vád hiányában – megszüntette. Ugyanakkor a magánokirat-hamisítást társtettesként és folytatólagosan elkövetettnek minősítette, a próbára bocsátás tartamát az I. rendű terhelt esetében két évre, a II. és III. rendű terheltnél pedig egy-egy évre mérsékelte.

A vádirati tényállásnak tehát – fejtette ki a másodfokú bíróság – mindazon tényeket tartalmaznia kell, amelyek a jogtalan haszonszerzési célzatra utalnak. Ezzel szemben a jelen ügyben tárgyalt vádban nincs leírás arról, hogy a vádlottak milyen megfontolástól vezérelve határozták el, hogy faktoring szerződéseket kötnének. Arról sincs szó a vádban, hogy melyik cég, miért és hogyan szeretett volna ezáltal pénzhez jutni, valamint pontosan mi volt a célja a pénzmozgásnak, lehetett-e valamelyik érintett céget illetően esetleg adóoptimalizálási szándék, illetve ki és mikor állapodott meg arról, hogy a pénzt a kft. számlájára utalják, vagy más módon, a kft. érdekeltségi köréhez tartozó személynek átadják. Mindezek annak megállapításához vezetnek, hogy sem a haszonszerzési célzat, sem annak

jogtalansága tekintetében a vád leírást, ténybeli adatot nem tartalmaz, a vádirat e pontatlansága pedig a csalás pontos körülírásának és a vád törvényességének hiányát eredményezi.

A vádirat a pénzmosás büntette kapcsán is csupán annyit részletez, hogy a „csalás bűncselekmény elkövetéséből származó” pénznek mi lett a sorsa, azt ki, mikor és milyen módon vette fel vagy utalta át. A vád e részében sem törvényes, ugyanis a szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény megnevezése a történeti tényállás és a vád kellékei közül a pontosan körülírt magatartás hiányát nem pótolja.

Az elsőfokú bíróság a vádirati tényállásban vád tárgyává nem tett jogtalan haszonszerzési szándékra utaló történeti leírás hiányában folytatott le feleslegesen bizonyítást, és jutott arra a következtetésre, hogy a vádlottakat ilyen szándék nem vezette. Ebből következően a vádon túlterjeszkedve járt el, és hozott felmentő rendelkezéseket. Az ügyész nem írta le, hogy a vádlottaknak mi volt az indítékuk, mely alapján a Btk.-ban foglalt számos célzatos vagyron elleni vagy gazdasági bűncselekmény, de akár büntető tényállást ki sem merítő szándék is felvethető. A pontos körülírás hiányában a vádlottak, védők a védekezésre fel sem készülhettek, a bíróság ténylegesen olyan irányú bizonyítást folytatott le, amely nem a vádiraton alapult, hanem a vád kereteit maga kísérelte meghatározni, s ezáltal megsértette a Be. 1. §-ában foglalt eljárási feladatok megoszlását kimondó alapelvet.

A Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványát elbírálva a Kúria azt állapította meg, hogy az alapügyben az elsőfokú bíróság nem törvényes vád hiányában járt el, következésképpen a felülvizsgálati indítvány álláspontja helyes és megalapozott, minden tekintetben megfelel a kialakult bírói gyakorlatnak.

A Be. 2. § (1) bekezdése szerint a bíróság az ítékezés során törvényes vád alapján jár el. A (2) bekezdés értelmében törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.

A vád tárgyává tett cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket, az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósulásának helyét, idejét és egyéb körülményeit.

A vád törvényessége nem kevesebb, mint amelyet a büntetőeljárási törvény a 2. § (2) bekezdésében megkövetel, de annál nem is több. A vád törvényessége valójában a vádirattal szemben támasztott tartalmi követelmények [Be. 217. § (3) bekezdése] minimuma, amelynek keretében a bíróság azt vizsgálja, hogy a benyújtott vád alaki és tartalmi szempontból eljárásra alkalmas-e [Be. 267. § (1) bekezdésének j) és k) pontja, 309. § (1) bekezdése, 332. § (1) bekezdésének d) pontja], s ha alkalmasnak találja, ügydöntő határozatában dönt a vádról [Be. 257. § (1) bekezdésének 2. mondata].

Nem jelenti a vádelv sérelmét, ha a bíróság ügydöntő határozatában megállapított tényállás ugyan nem fedi teljesen a vádiratban leírt tényeket, de a bűncselekmény törvényi tényállásának lényeges elemeit alkotó tények tekintetében annak megfelel.

A törvényes vádnak nem fogalmi ismérve az, hogy a büntető törvénybe ütköző cselekmény leírása körében a törvényi tényállás jogi fogalmait használja, elégséges, ha a történeti tények leírása oly mértékben konkrét, hogy azokból – bizonyítottságot feltételezve – a büntető törvénybe ütköző cselekményre lehet következtetni (BH 2011.219.).

Nem helytálló a másodfokú bíróság azon megállapítása sem, amely szerint az elsőfokú bíróság a vádon túlterjeszkedett volna, amikor a terhelték jogtalan haszonszerzési szándékát vizsgálta. A bíróság ugyanis a haszonszerzési célzatot kizárólag a vád tárgyává tett tények keretein belül vizsgálta, és jutott arra a következtetésre, hogy az nem állapítható meg.

A szubjektív oldal szükséges vagy esetleges ismérveinek vizsgálata egyébként a tárgyi oldalon lévő elkövetési magatartás nélkül nem is elemezhető, ugyanis a célzat mint speciális szándék jellemzően a vád tárgyává tett elkövetési magatartásból – a történeti tényállásból – ismerhető fel.

A fenti megállapítások vonatkoznak a pénzmosással kapcsolatos másodfokú okfejtésre is azzal a különbséggel, hogy az V. rendű terhelttel szemben utóbb benyújtott vádirat tényállásának 2) pontja, – amely a terhelték pénzmosási cselekményével kapcsolatos – tartalmazta, hogy a „az 1-es vádpontban leírt módon megszerzett pénzüsszegekből, a pénz eredetének leplezése céljából az engedményező cégek képviselői az alábbi átutalásokat teljesítették”.

A vádirat ezt követően pedig tételesen rögzítette azokat a tranzakciókat, amelyekkel kapcsolatosan megtévesztés, és azzal okozati összefüggésben kár keletkezett. Figyelemmel arra, hogy az ügyek egyesítése következtében a két vádirat a továbbiakban immár egységes egészet alkotott, és képezte a bírósági eljárás alapját, a vád törvényessége a pénzmosással kapcsolatos részében sem kérdőjelezhető meg. A vád törvényessége megnyitja a bíróság eljárásának folyamatát, majd annak keretében a bíróság az ügydöntő határozatában foglal állást a vád anyagi jogi megalapozottságáról.

A vád törvényessége szempontjából annak ténybeli megalapozottsága – bizonyítékokkal kellően alátámasztottsága – közömbös, ez a büntetőper érdemi kérdése, amelyre a másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásban kell választ adni.

Mindezekre figyelemmel a Kúria a felülvizsgálati indítványnak helyt adott, a megtámadott határozatot hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasította.

ÜZLETRÉSZ ELTULAJDONÍTÁSA (Bfv.III.985/2013/4.)

A Kúria a sikkasztás büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben – a jogi személy pótmagánvádló felülvizsgálati indítványát elbírálva – a törvényszék, illetőleg az ítélőtábla végzését hatályában fenntartotta.

A törvényszék a pótmagánvádló által sikkasztás büntette [1978. évi IV. törvény 317. § (7) bekezdésének a) pontja] miatt benyújtott vádindítvány alapján indult büntetőeljárást a Be. 276. § (1) bekezdésének a) pontja alapján – mivel a vád tárgyává tett cselekmény nem bűncselekmény – megszüntette. Az ítélőtábla az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A vádindítványban foglaltak szerint a terhelt az E. Kft. ügyvezetője, az E. Kft. egyszemélyi tagja és üzletrészének 100 százalékos tulajdonosa pedig a pótmagánvádló volt. A terhelt a tulajdonos akarata nélkül eladta az E. Kft. 100 százalékos üzletrészét 1 USD vételárért. A tulajdonosváltást a cégbíróság bejegyezte.

A nyomozást megszüntető, illetve panaszt elutasító határozat és azzal egyezően az alapügyben eljáró bíróság is rögzítette (szakértői bizonyítás eredményeként), hogy az elkövetéskor az adott üzletrész értéket nem képviselt.

A felülvizsgálati indítvány szerinti kifogások lényege, hogy üzletrész – az alapügyben eljáró bíróság álláspontjával szemben – vagyon elleni bűncselekmény elkövetésének tárgyát képezheti.

A Kúria döntésében kifejtette, hogy büntetőjogilag a tulajdon védelmének alapvetően két pillére van, egyrészt a védendő tulajdon értéke, másrészt a tulajdonosi akarat, a tulajdonnal rendelkezés joga. Ha a tulajdonnak nincs (kimutatható) értéke, akkor tulajdonban tartása büntetőjogilag csupán a tulajdonosi akaratra ható külső beavatkozás (erőszak, fenyegetés, megtévesztés) ellenében védett. Az érték nélküli tulajdon önmagában büntetőjogi védelmet nem élvez.

A vagyon elleni bűncselekmények körében az elkövetési tárgy értékességének (vagyoni értékének) az elkövető szempontjából jelentősége van, hagyományosan abból a megfontolásból adódóan, hogy különben sem az elvételi szándék, sem pedig az okozott sérelem nem lenne büntetőjogilag igazolható. Ezt az uralkodó álláspontot fejezi ki e bűncselekmények értékre alapított minősítési rendszere (ebből a szempontból közömbös a kár, érték, vagyoni hátrány fogalmiság különbözősége). [Finkey Ferenc: Magyar Büntetőjog Tankönyve, 4. kiadás, Budapest, Grill Kk. 1914., 698. oldal; A Btk. kommentárja, Budapest, Kjk. 1968., 1442. oldal; A Btk. magyarázata, Budapest, Kjk. 1986., 860. oldal; Magyar Büntetőjog Kommentár a gyakorlat számára, Budapest, HVG ORAC 2013., 1378. oldal; Büntetőjog II. Különös Rész, szerk.: Busch Béla, HVG ORAC 2013., 624. oldal] Ettől csupán annyiban eltérő egy másik nézet, hogy dogmatikailag közömbösnek tekinti az elkövetési tárgy értékkel bírását, és amennyiben az értéktelen, akkor azt az elkövetői szándék hiányának tekinti (eleve avagy tévedés folytán). [Angyal Pál: A magyar büntetőjog kézikönyve 10. A lopás; Athenaeum, 1932., 36-37. oldal; Magyar Büntetőjog Különös rész, szerk.: Dr. Fonyó Antal, BM Kk. 1981., 501. oldal]

Az értékesség tárgyi vagy alanyi oldalon való elhelyezésén túlmenően azonban nincs nézetkülönbség abban, hogy a tulajdon értékének az eltulajdonítás időpontjában kell fennállnia. Az eltulajdonítás után értékessé válásnak (illetve felértékelődésnek), amint az eltulajdonításkori értéktelenséget megelőző értékesységnek – amennyiben erre a felek eltulajdonításkori (átruházáskori) szándéka (célzata) más ellenében nem terjedt ki – büntetőjogi jelentősége nincs.

Reménylopás (furtum spei) ugyanis nincs [vö.: Angyal Pál i.m.: 90-91. oldal].

Önmagában az, hogy valaminek az értéke viszonylagos, időleges, még nem jelenti, hogy vagyon elleni bűncselekmény tárgyát sem képezheti. Ha azonban valami az elkövetéskor (eltulajdonítás időpontjában) nem képvisel vagyoni értéket, és eleve nincs, amiben az értéke megtestesül, illetve megfogható lenne, akkor büntetőjogilag – függetlenül attól, hogy a dolog fogalma mennyire tágítható – legfeljebb a jövőbeni értékéhez fűződő reményről, de nem meglévő értékének elvételéről, illetve elvesztéséről lehet szó.

A büntetőjogi védelem a vagyoni értékre, így a piaci (forgalmi) érték védelmére is kiterjed, piaci érték hiányában, csupán a piaci érdekek, viszonyok maradéktalan lekötésére viszont nyilvánvalóan nem.

Rámutatott a Kúria arra, hogy az üzletrész, ami nem testi, viszont nem csupán jogi tartalommal bír, amennyiben értékkel bír, vagyon elleni bűncselekmény tárgya lehet, különben – amint a felülvizsgálati indítvány is felvetette – az átruházhatóság mellett hiányozna a forgalombiztonság.

Az eljáró bíróság álláspontja annyiban következetlen, hogy a sikkasztás, hűtlen kezelés és csalás törvényi tényállási elemeinek – általa taglalt – hiánya nem feltétlen jelenti a vagyon elleni bűncselekmény kizárását. Az eltulajdonítás ugyanis értelemszerűen legalább a lopást mindig feltételezi, aminek kizárása szempontjából valójában nem a dolog, hanem az értékkel bírásnak van alapvető jelentősége. Ha ugyanis valami forgalomképes, az eltulajdonításkor kétségkívül értéke van és eltulajdonítják, akkor a dolog fogalmi mivoltának önmagában vett vizsgálata nem elégséges a büntetőjogi felelősség kizárásának megállapításához (amint arra egyébként a felülvizsgálati indítvány helyesen rámutatott).

Jelen ügyben azonban arról van szó, hogy az eltulajdonított üzletrésznek – az eltulajdonításkor – nem volt értéke. Ehhez képest pedig mivel vagyoni érték hiányában – a már kifejtettek értelmében – vagyon elleni bűncselekmény eleve nem állapítható meg, és a vádban felrótt cselekmény a sikkasztás, csalás, hűtlen kezelés tényállási elemei körébe (az eljáró bíróság okfejtésével egyetértve) maradéktalanul nem illeszthető, így a vád tárgyává tett vagyon elleni magatartás bűncselekményt nem valósít meg.

FELMENTÉS NÉPELLENES BÜNTETT MIATT EMELT VÁD ALÓL

(Bfv.X.1131/2014/5.)

Néhai dr. B. L. terheltet a Budapesti Büntetőtörvényszék az 1950. április 21. napján meghozott B.XL.3676/1950/3. számú ítéletében az 1945. évi VII. törvénnyel törvényerőre emelt és az 1440/1945. (V. 1.) ME rendelettel módosított és kiegészített 81/1945. (II. 5.) ME rendelet (a továbbiakban: Nbr.) 15. § 3. pontjában meghatározott folytatólagosan elkövetett népellenes büntett és az Nbr. 15. § 5. pontjában meghatározott, bűnsegédi bűnrészségben elkövetett népellenes büntett miatt az 1878. évi V. törvény 96. §-ának felhívásával összbüntetésül nyolcévi fegyházra mint főbüntetésre, tízévi hivatalvesztésre, valamint politikai jogainak ugyanilyen tartamú felfüggesztésére, továbbá teljes vagyonának elkobzására mint mellékbüntetésre ítélte.

Az eredeti bírósági iratok közül mindössze a Budapesti Büntetőtörvényszék B.XL.3676/1950/3. számú ítéletének egy fénymásolt piszkozati példánya, továbbá az 1955 és 1958 között folytatott belügyminisztériumi, illetve legfőbb ügyészégi vizsgálati anyagok – köztük a Belügyminisztérium Vizsgálati Főosztálya által

1955. november 2-án készített jelentés másolati példánya – álltak rendelkezésre, ez utóbbi szerint a Legfelsőbb Bíróság 1950. június 6-án dr. B. L. büntetését jóváhagyta.

A jogerős határozatok ellen a Legfőbb Ügyészség terjesztett elő – a Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontja alapján – felülvizsgálati indítványt.

Az Állambiztonsági Szolgálat Történeti Levéltárából beszerzett további iratok szerint dr. B. L.-t 1949. június 19-étől tartották fogva, és a váci börtön rabkórházában 1950. június 6-án 14 óra 50 perckor elhalálozott. A halál okaként apoplexia cerebrit (agyvérzést) tüntettek fel.

Nem sikerült beszerezni a felülvizsgálati eljárásban a Legfőbb Ügyészség által hivatkozott, a Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bíróságának B.001299/1955/6. számú, R. L.-nek népellenes büntett és más bűncselekmények miatti felmentő ítéletét sem.

A Kúria ezért a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatokat csupán a rendelkezésre álló elsőfokú ítélet alapján bírálta felül azzal, hogy a Legfelsőbb Bíróság 1950. június 6-án meghozott B.IV.6190/1950. számú határozata az elsőfokon eljáró törvényszék ítéletét – a terhelt bűnösségét megállapító és büntetést kiszabó részében, a rendelkezésre álló iratok alapján – bizonyosan helybenhagyta, a cselekmények jogi minősítésének másodfokú bíróság általi megváltoztatására pedig nem merült fel adat.

A Büntetőtörvényszék által az Nbr. 15. § 3. pontjába ütköző népellenes büntett kapcsán megállapított tényállás a következő:

A terhelt 1919 januárjában lépett az államrendőrség szolgálatába, és az 1919. évi magyar Tanácsköztársaság fennállásának idejét kivéve, amikor is politikai meggyőződése miatt hivatalát nem látta el, 1934. december 31. napjáig teljesített ott szolgálatot, előbb segédfogalmazóként majd fogalmazóként, később mint rendőrkapitány.

1920 januárjában a Belügyminisztérium közbiztonsági osztályára lett beosztva, ahol 1931 januárjáig teljesített szolgálatot.

A közbiztonsági osztály feladata volt, hogy mindazokat a személyeket, akik demokratikus, haladó irányzatú politikai tevékenységet fejtettek ki, de ellenük a törvények értelmében bűnvádi, illetőleg bíróság előtti eljárást lefolytatni nem lehetett, tevékenységük azonban a reakciós rendszer számára kényelmetlen volt, e törvények rendelkezéseivel és szellemével is ellentétben, hosszabb időre szabadságuktól megfoszsa, úgynevezett internálótáborokba helyezze.

A terhelt ezen az osztályon mint internálási referens volt beosztva, feladatkörébe tartozott a különböző referátumok elkészítése, amelyeket a közbiztonsági osztály vezetője jóformán minden esetben helybenhagyott, és e jóváhagyott referátumok alapján számtalan ember szenvedett internálást, került rendőri felügyelet alá vagy lett kiutasítva az ország területéről.

1931-ben a terhelt a Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hatóságához (KEOKH) nyert beosztást. Ennél a szervnél a vidéki rendőrhatóságok által hozott kiutasításokat elrendelő véghatározatok elleni fellebbezések felülbírálatával volt megbízva.

A terhelt az egyes ügyekben elkészítette a referátumokat, melyeket a hivatal vezetője rendszerint helybenhagyott, és amely határozatok, túlnyomó többségükben, az elsőfokú rendőrhatóság határozatát helybenhagyták.

Az ítéletben megállapított tényállás alapján dr. B. L. terhére az Nbr. 15. § 3. pontja szerinti népellenes büntett nem állapítható meg.

E bűncselekménynek az alanya csak az a közalkalmazott lehetett, aki joghatósággal volt felruházva (a közalkalmazottak korabeli fogalmának meghatározásánál az Nbr. 2. § második mondata az 1940. évi XVIII. törvény 3. §-ára utalt vissza; eszerint a büntetendő törvények alkalmazása szempontjából az állam, a törvényhatóság vagy a község közigazgatási, igazságszolgáltatási, közoktatási, honvédelmi vagy gazdálkodási tennivalóinak teljesítésére, úgyszintén az állam, a törvényhatóság vagy a község intézeteiben, közintézményeiben, közműveiben vagy üzemében való működésre hivatalánál, szolgálatánál vagy különös megbízatásánál fogva köteles minden személyt – ideértve a magyar királyi honvédségnek tényleges szolgálatot teljesítő minden tagját is – közhivatalnokoknak kell tekinteni).

Az Nbr. 15. § 3. pontja szerinti bűncselekménynek azonban nem minden, csupán a joghatósággal rendelkező közalkalmazott lehetett az alanya. A korabeli joggyakorlat szerint joghatósággal a hatóságnak csak az a tagja bírt, aki kényszerítő hatalommal rendelkezett, tehát kikényszeríthető határozatokat hozhatott vagy ilyen intézkedéseket tehetett.

A megállapított tényállás szerint a terhelt rendőr fogalmazói beosztásokban teljesített szolgálatot, tervezeteket készített, a döntéseket azonban nem ő, hanem hivatali felettese, a Belügyminisztérium Közbiztonsági Osztályának vezetője hozta.

Ugyanez vonatkozott az 1930. évi XXVIII. törvénycikkkel felállított Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hatóság munkaszervezésére is. A hivatkozott törvény 2. § (2) bekezdése szerint a hatóság határozatait (intézkedéseit) a belügyminiszter vagy – a belügyminiszter nevében – a hatóság vezetője (helyettes vezetője) adta ki.

Néhai dr. B. L. rendőrkapitányi címe önálló intézkedésre nem jogosított. Ez az akkori Belügyminisztériumban és a Magyar Királyi Rendőrségnél nem a bűnügyi, hanem mai szóhasználattal élve, a rendőrség igazgatásrendészeti szolgálati ágában tényleges szolgálatot teljesített felsőfokú jogi végzettségű – az egységes állami fizetési besorolás szerinti VIII. fizetési osztályba, így a rendőrfogalmazói karba tartozó – közhivatalnokok előmeneteli megnevezése. Ez a cím mai fogalmaink szerint rendőr őrnagyi rendfokozatnak felelt meg.

A Budapesti Büntetőtörvényszék által megállapított tényállásban mindemellett nincs rögzítve olyan elkövetési magatartás sem, amiből azt lehetne megállapítani, hogy dr. B. L. a hivatali működése során következetesen jogellenes megkülönböztetést tett volna az általa intézett ügyekben az eljárással érintett személyek között aszerint, hogy azok milyen pártállásúak voltak, milyen felekezethez, nemzetiséghez vagy társadalmi osztályhoz tartoztak.

A megállapított történeti tényállásban nem szerepel semmilyen adat arra nézve, hogy a terhelt a belügyminisztériumi szolgálati ideje alatt kikkel szemben és milyen diszkriminatív jellegű intézkedést foganatosított, vagy hány személlyel szemben és milyen tartalmú határozatokat készített elő.

Történelmi tény ugyan, hogy az 1920 és 1944 közötti időszakban a Belügyminisztérium közbiztonsági (VII.) osztálya látta el a politikai rendészeti, határrendészeti, sajtórendészeti és gyülekezési ügyek mellett az internálási és rendőri felügyelet alá helyezési ügyek intézését, így működésében kiemelkedő szerepet játszott az államhatalommal szemben álló szervezetek, mozgalmak és személyek felderítése, és velük szemben közigazgatási jellegű joghátrányok alkalmazása.

1931-ig, a Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hatóság megalakulásáig, a Belügyminisztérium VII. osztálya önállóan, ezt követően pedig a közbiztonsági

osztály részeként működő KEOKH útján látta el a külföldiek ellenőrzésével és rendészeti igazgatásával kapcsolatos központi hatósági feladatokat is.

Az ítélet azonban figyelmen kívül hagyta, miszerint dr. B. L. a belügyminisztériumi szolgálata alatt a korabeli büntetőtörvények alkalmazása szempontjából bár közhivatalnoknak (a büntettekről és vétségekről szóló 1878. évi V. törvény 1940. július 12-éig hatályban volt 461. §-a), az 1945-ben kiadott rendeletek szóhasználata szerint közalkalmazottnak volt tekinthető, ám nem minősült joghatósággal bíró közalkalmazottnak.

Az Nbr. 15. § 3. pontja szerinti népellenes büntettségben a terhelt bűnösségének megállapítása tehát egyrészt azért törvénysértő, mert a bűncselekmény megvalósulásához megkövetelt speciális alanyiség a terhelt esetében hiányzott, másrészt pedig a megtámadott határozat nem állapított meg a terhelt részéről olyan cselekményt, amely a törvényi tényállás által megkívánt következetes népellenes, fasiszta barát hivatali működés mint elkövetési magatartás fogalma alá lenne vonható.

Dr. B. L. bűnösségét az eljáró bíróságok az Nbr. 15. § 5. pontja szerinti háborús büntettségben is megállapították, bűnsegédi bűnrészesként.

Ezt a bűncselekményt tettesként az követte el, aki a fasiszta- és a demokráciaellenes törekvéseknek vagy a társadalom egyes rétegei üldözésének célját szolgáló hivatalos szerv besúgójaként működött, illetve ilyen szervezet számára adatokat szolgáltatott.

A büntettekről és vétségekről szóló 1878. évi V. törvény cikk 69. § 2. pontja szerint a véghezvitt vagy megkísérelt büntett bűnsegédje az, aki a büntett elkövetését szándékosan előmozdítja vagy könnyíti, illetve annak előmozdítására vagy könnyítésére mást rábír; úgyszintén, aki másokkal a cselekmény elkövetésénél vagy annak elkövetése után nyújtandó segély vagy a cselekményből származó haszon biztosítása vagy pedig a hatósági intézkedések megghiúsítása iránt megelőzőleg egyetért.

A Budapesti Büntetőtörvényszék által e körben megállapított történeti tényállás szerint 1931 őszen a terhelttel sógori kapcsolatban levő R. Gy. – R. L. testvérbátyja – megjelent a terheltnél. Tudomására adta azt, hogy testvérét, aki akkor egyetemi hallgató volt, nyilván politikai okokból, a rendőrség őrizetbe vette. Kérte segítségét.

A terhelt ekkor eljáró rendőrfőkapitány-helyettesnél, a rendőrség politikai osztályának vezetőjénél, és kilátásba helyezte, hogy amennyiben büntetlenséget biztosít R. L.-nek, úgy az teljesíteni fogja hazafiúi kötelességét. Hetényi nyomban intézkedett R. L. kihallgatása iránt.

Ennek megtörténte után nevezett R. L.-t a terhelt jelenlétében magához hívatta, és értésére adta, hogy amennyiben elkötelezi magát a rendőrség számára besúgói tevékenység végzésére az illegalitásba szorult kommunista mozgalom ellen, úgy büntetlenségét biztosítja és szabadon engedi. R. L. – ugyancsak a terhelt jelenlétében – egy kötelezvényt írt alá, amelyben besúgói feladatát elvállalta. Ezután R. L. szabadlábra is került. 1932 júniusában R. L.-t ismét őrizetbe vette a rendőrség, és a család felkérésére a terhelt ismét eljáró érdekeiben a politikai rendőrség vezetőinél.

Ekkor a főkapitány-helyettes közölte vele, hogy bár R. L. besúgói tevékenységet teljesített a rendőrség részére és éppen az ő tevékenysége alapján tudtak eljárást indítani az akkor letartóztatásba került kommunista csoport ellen, nehogy nyilvánvalóvá váljék R. L. besúgói és provokatori mivolta, az eljárást vele szemben is le kell folytatni. A rendőrség azonban intézkedni fog, hogy enyhe büntetést

kapjon, és a bíróságnál ki fogják járni, hogy megfelelő időben a szabadlábra helyezték.

1936 tavaszán a főkapitány-helyettes felkereste a terheltet, és közölte vele, hogy a politikai rendőrség fontos érdeke annak a kommunista futárszolgálatnak a leleplezése, amelyik a csehszlovákiai Losonc és Salgótarján között működik.

Elmondta, hogy ennek leleplezésére R. L.-t akarják igénybe venni. Felkérte a terheltet, régi kapcsolatai alapján járjon el a KEOKH-nál, hogy nevezettet toloncolják ki az országból Csehszlovákiába, hogy feladatát sikeresen elvégezhesse, mint politikai okból kitoloncolt személy.

A terhelt a felkérés értelmében el is járt, eljárása eredményre vezetett, amit rövidesen magától a főkapitány-helyettestől tudott meg, aki egy találkozás alkalmával közölte vele, hogy R. L. sikeresen végezte el feladatát.

E tényállás alapján azonban nem állapítható meg sem az, hogy R. L. ténylegesen besúgói tevékenységet végzett a politikai rendőrség részére, sem pedig az, hogy ezt dr. B. L. tudta, és e tevékenységében R. L.-t bűnsegédként segítette, az esetleges besúgói tevékenységét szándékosan előmozdította vagy könnyítette, illetve ilyen tevékenység előmozdítására vagy könnyítésére mást rábírt.

A jogerősen megállapított tényállás csak azt tartalmazza, hogy 1931-ben dr. B. L. eljárta annak érdekében, hogy R. L.-t a rendőrség helyezze szabadlábra, és kilátásba helyezte, hogy ennek megtörténte után R. L. a rendőrség számára besúgói tevékenységet fog végezni. 1932-ben, R. L. újabb őrizetbe vételekor a terhelt – a család felkérésére – ismét eljárta a politikai rendőrség vezetőinél. 1936-ban, amikor már nyugállományban volt, a politikai rendőrség vezetése kereste meg őt, hogy régi kapcsolatai révén járjon el a KEOKH-nál, miszerint R. L.-t annak érdekében toloncolják ki, hogy a Salgótarján és Losonc között működő kommunista csoportot le tudja leplezni.

Ezek a magatartások – az 1936. évi tevékenység kivételével, amikor a terhelt már nyugállományban volt, így nem minősült a büntető törvények szempontjából közhivatalnoknak – a megvalósításuk idején hatályban volt büntető törvények szempontjából, hivatali kötelességszegés hiányában, még hivatali visszaélés vétségeként (1878. évi V. törvény 471. §-a), illetve hivatali hatalommal visszaélés büntettként (1878. évi V. törvény 478. §-a) sem lettek volna értékelhetőek.

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás alapján tehát nem állapítható meg néhai dr. B. L. terhére olyan elkövetési magatartás, amely a R. L. által esetlegesen elkövetett besúgói tevékenységhez mint tettesi alapcselekményhez, bűnsegédi magatartásként kapcsolódhatott volna (1878. évi V. törvény 69. § 2. pontja).

Ezért néhai dr. B. L. bűnsegédi bűnrészességben, a fasiszta- és a demokráciaellenes törekvéseknek, vagy a társadalom egyes rétegei üldözésének célját szolgáló hivatalos szerv besúgójaként elkövetett népellenes büntetttben elmarasztaló ítéleti rendelkezés meghozatalára a korabeli büntető anyagi jogi szabályokkal ellentétesen, azok megsértésével került sor.

A felülvizsgálati indítványt a Be. 423. § (1) és (2) bekezdésének főszabálya szerint a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján, valamint a jogerős határozatban megállapított tényállás alapján kellett elbírálni.

Ezért a jogállamiság jelenlegi kritériumainak nyilvánvalóan nem megfelelő, ám az elbíráráskor hatályos jogszabály alapján kellett megítélni a néhai dr. B. L. terhére rótt cselekményt. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban érvényesülő tényálláshoz kötöttség miatt – különösen az eredeti bírósági iratok hiányában – nem vehette figyelembe a Legfőbb Ügyészség és a védelem által egyébként helyesen

hivatkozott, mára már köztudomású tényként értékelhető azon körülményt sem, hogy mint a R. L. és társai ellen lefolytatott büntetőeljárás, és ebből következően a jelen felülvizsgálati eljárással megtámadott határozatokhoz vezető büntetőeljárás is nyilvánvalóan koncepciók eljárás volt.

Ez azt jelenti, hogy a jelen ügyben a R. L.-t érintően 1955-ben meghozott felmentő rendelkezés önmagában néhai dr. B. L. elbírált cselekményeit és azok minősítését nem érinti. A jelen felülvizsgálati eljárásban felülbírált határozatok meghozatala idején ugyanis a R. L. bűnösségét megállapító 1949. évi bírósági határozatok még hatályban voltak.

Másrészt – amint arra a Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványban is kitért – a Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bírósága 1955-ben R. L.-t és társait ugyan felmentette, de a tettesi alapcselekmény vádja alóli felmentés a bűnsegédi bűnrészes esetében eljárásjogi szempontból nem felülvizsgálati, hanem perújítási ok.

Ennek azért van jelentősége, mert az 1955-ben történt felmentésre bizonyítottság hiányában és nem bűncselekmény hiányában került sor. A tettesi alapcselekmény alóli, bizonyítottság hiányában történt felmentés pedig a bűnsegédi magatartás tekintetében is kizárólag bizonyítottság hiányában történő felmentést eredményezhetne, a bizonyítottság hiánya a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatok tényállásának megalapozottságát érinthetné, amely azonban a Be. 423. § (1) bekezdése szerinti tilalom folytán e rendkívüli eljárásban eredménnyel nem vitatható.

Ahogy azonban a Kúria az előbbieken kifejtette, a R. L.-t és társait érintő 1955. évi felmentő ítélet nélkül is meg lehetett állapítani, hogy néhai dr. B. L. terhelte az 1950-ben eljáró Budapesti Büntetőtörvényszék és a Legfelsőbb Bíróság a határozataik meghozatala idején hatályban volt büntető anyagi jog szabályainak megsértésével mondta ki bűnösnek a terhére rótt bűncselekmények elkövetése miatt.

Ezért a Kúria néhai dr. B. L. terhelte az ellene emelt vádak alól bűncselekmény hiányában felmentette.

KÖZIGAZGATÁSI SZAKÁG

A KERESÉT TARTALMA (Kfv.I.35.315/2013/4.)

A felperesnél az adóhatóság bevallások utólagos vizsgálatát végezte általános forgalmi adó adónemben. A felperes terhére adóhiánynak minősülő adókülönbözetet állapított meg, és kiszabta járulékait. A fellebbezés nyomán eljárt másodfokú adóhatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A felperes keresete szerint a határozatba foglalt megállapítások megalapozatlanok voltak, a tényállás feltáratlan maradt, téves és iratellenes megállapításokat tartalmazott a másodfokú határozat. Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította. A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Álláspontja szerint az elsőfokú eljárás során becsatolt előkészítő iratokban kinyilvánította, hogy fenntartja minden korábbi nyilatkozatát, amelyet az adóhatósági ellenőrzés során és a fellebbezésben előadott, lényegében az eljárás részévé tette a korábbi jogszabálysértésekre történő hivatkozást is.

A Kúria kifejtette, a közigazgatási per sajátossága, hogy a fél jogérvényesítéséhez az szükséges, hogy az eljárást kezdeményező keresetlevelében jelölje meg azokat a jogszabálysértéseket, amelyekre kérelmét alapozza. Nem lehetséges ezt úgy tenni, hogy az ügyfél csak az elsőfokú határozattal szembeni fellebbezésre utal vissza, mintegy annak az eljárásba történő beemelését kérve, ugyanis a közigazgatási perben a felülvizsgálat tárgya nem az elsőfokú határozat, hanem a másodfokú jogerős alperesi határozat. Nem lehet tehát általánosságban fogalmazni, konkrét jogszabálysértést kell a tényekhez kapcsolni. A perben a kereset olyan általánosságban fogalmazott, és nem jelölte meg, hogy a tényállás mitől felderítetlen vagy a határozati döntés mitől iratellenes, hogy érdemében a kereset a felülvizsgálatra nem is volt alkalmas.

Ehhez képest a felülvizsgálati kérelem igen részletes, mindenre kiterjedő volt. A felülvizsgálati kérelem azonban nem veheti át a keresetlevél szerepét, és a felülvizsgálati eljárás nem veheti át az elsőfokú bírósági eljárás szerepét. A Kúria rögzítette azt is, hogy adóperekben nem elegendő az Európai Unió Bíróságának döntéseire általánosságban hivatkozni, hanem konkrétan meg kell jelölni, hogy melyik ügy melyik megállapítása az, ami adekvát a perbeli üggyel, és amelynek a figyelembevétele alkalmas lehet a meghozott döntéstől eltérő megállapításra. Az adott ügyek tényállása ugyanis rendkívül eltérő, de még az egyesített ügyek esetén sem biztos, hogy ugyanaz volt a háttértényállás. A Kúria az érdemben helyes elsőfokú ítéletet hatályában fenntartotta.

KÖRNYEZETZAVARÓ ZAJ (Kfv.II.37.511/2013/10.)

A környezetvédelmi hatóság a felperes üzemeltetésében lévő kikötő üzemi létesítmény környezetet zavaró zajkeltése miatt zajkibocsátási határértéket állapított meg 2009-ben. Lakossági panaszbejelentés alapján a hatóság 2010 augusztusában a felperes értesítése nélkül ellenőrző zajmérést végzett. 2010 decemberében a felperest – a mérési eredmények ismertetése nélkül – nyilatkoztatta a szokásostól eltérő üzemelésről, majd 2011 márciusában értesítette az ellene megindult közigazgatási eljárásról. A hatóság 2011 júniusában a felperest a zajkibocsátási határérték-túllépés miatt 4.743.000,- forint zajvédelmi bírság megfizetésére kötelezte, amelyet a másodfokú hatóság helybenhagyott.

Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította.

A Kúria – a jogerős ítéletet és a közigazgatási határozatokat hatályon kívül helyező – ítéletében kiemelt figyelmet fordított a zajvédelmi eljárás garanciális szabályainak betartására, mivel a zajmérés és a mérési eredmények ellenőrzése sajátos nehézségekbe ütközik az azonos mérési körülmények (az eljárás későbbi szakaszában való) biztosításának lehetetlensége okán.

A Kúria elfogadta törvényesnek az ügyfél értesítése nélküli helyszíni ellenőrzés lefolytatását, ugyanakkor hangsúlyozta, hogy az ilyen típusú eljárásokban kel-
lő időben és módon történő tájékoztatással biztosítható az, hogy az ügyfél a külön jogszabályban írt jogait érdemben gyakorolja, lehetősége adódjon annak bizonyítására, hogy nem követett el zajkibocsátási határérték-túllépést. A kellő tájékoztatás követelményének nem felel meg, ha a hatóság a mérést követően a mérési jegyzőkönyvet nem küldi meg észrevételezésre, és arról az ügyfél csak 6 hónappal később szerez tudomást. E magatartással ugyanis a hatóság elzárja a felperest attól, hogy észrevételeit, bizonyítási indítványát időben megtegye, és a méréssel kapcsolatos megállapításokat érdemben kifogásolja. Megfosztja a felperest attól, hogy a saját álláspontját ellenőrző méréssel, a körülmények tekintetében tett észrevételével vagy egyéb bizonyítékok előterjesztésével alátámassza. Nem fogadta el törvényesnek a Kúria azt sem, hogy a hatóság a helyszíni ellenőrzéskor jelenlévő személy képviselői minőségét nem vizsgálta, nyilatkozatát enélkül fogadta el a felperes nevében megtettnek, majd nem oldotta fel e nyilatkozat és a felperes későbbi nyilatkozata közötti ellentmondásokat. A kifejezett jogszabályi előírás szerint ugyanis a hatóságnak az üzemeltető személyes közreműködése, jelenléte nélkül lefolytatott mérést követően az üzemeltetőtől – és nem arra nem jogosult személytől – kell nyilatkozatot kérnie arra vonatkozóan, hogy a mérés ideje alatt nem fordult elő a szokásostól eltérő, rendkívüli üzemelési, működési körülmény. Vitás esetben a mérést az üzemeltető jelenlétében vagy más alkalommal, az üzemeltető előzetes értesítése után meg kell ismételni. Az egyszeri és a későbbiekben nem reprodukálható körülményeknek a zajszintmérés körében kiemelkedő jelentősége van, mert a határérték-túllépés mértéke kihat a bírság összegére.

A Kúria megítélése szerint a hatóság többszörös eljárási szabálysértése jelen ügyben a felperest elzárta az érdemi védekezéstől, alapvető jogainak gyakorlásától, melynek következményeként a törvénysértés megállapítására és a bírság kiszabására – az egyoldalú bizonyítási eljárás eredményeként – jogszabálysértő módon került sor.

DISZKRIMINATÍV ÁRKÉPZÉS (Kfv.III.37.165/2014/4.)

2012 szeptemberében bejelentés érkezett az alperesi hatóságához, amelyben a bejelentő UHT tejtermékek diszkriminatív árképzését kifogásolta a felperesi áruházakban. Az alperes az ellenőrzés eredményeképpen hozott határozatával a felperest 38.000.000,- forint termékpálya-felügyeleti bírság megfizetésére kötelezte. Az alperes megállapította, hogy a felperesi áruházaknál valamennyi magyar UHT tej árrése meghaladta a külföldi tejek árrésszintjét. Az alperes határozatában kimondta, hogy a felperesi árképzés tisztességtelen forgalmazói magatartásnak minősül.

A felperes keresetében az alperes határozatának felülvizsgálatát és hatályon kívül helyezését kérte.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Ítéletének indokolásában a tisztességtelen forgalmazói magatartás tilalmáról szóló 2009. évi XCV. törvény (a továbbiakban: Tfmvtv.) 3. § (2) bekezdésének u) pontjára hivatkozással kifejtette, hogy az alperes eljárása során összetételük és érzékszervi tulajdonságaik alapján azonosnak minősülő termékeket vizsgált. Az alperesi hatóság határozatának mellékletét képező táblázatból a bíróság egyértelműen megállapíthatónak találta, hogy szignifikáns módon tért el az árképzés az azonos jellegű magyar termékek rovására, az egyes felperesi áruházakban diszkriminatív módon előnyösebb helyzetbe hozva ezzel a külföldi eredetű termékeket. Ha az árrés alakulása egyértelműen és releváns módon kihat a végső árra, az árképzés és az árrés fogalmai elválaszthatatlanok egymástól.

A felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet a jogerős ítélettel szemben, amelyben annak hatályon kívül helyezését kérte.

A Kúria ítéletével a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét hatályában fenntartotta. A jogerős ítélet indokolása szerint a Tmftv. 3. § (1) bekezdése értelmében tilos a tisztességtelen forgalmazói magatartás. A (2) bekezdés u) pontja szerint tisztességtelen forgalmazói magatartásnak minősül összetétele és érzékszervi tulajdonságai alapján azonos termékek végső fogyasztói értékesítési árának a termék származási országa szerint diszkriminatív módon eltérő képzése. Ezen törvényi szabályok értelmében a Kúria rámutatott, a forgalmazóval szemben elvárás, hogy egy áruházon belül árusított eltérő származási országú, de összetétele és érzékszervi tulajdonságai alapján azonos terméket ne diszkrimináljon az árréssel. A felperes áruházanként az eltérő adottságokat figyelembe vevő eltérő árrésszintekkel állapította meg a fogyasztói árat, a törvényi rendelkezést azonban figyelmen kívül hagyta, tehát nem azonos árrésszintet alkalmazott áruházanként a külföldi és a belföldi azonos termékek esetében.

A felperes által felülvizsgálati kérelmében többször is hivatkozott versenytársi árképzés kapcsán hangsúlyozta a Kúria, hogy az árképzés a beszerzési ár, az árrés és a hatósági terhek elemeiből tevődik össze. A felperes jegyzőkönyvi nyilatkozatában a piaci adatokat (versenytársi adatokat) a beszerzési árban szerepelteti, így e hivatkozása az árrés vonatkozásában fel sem merülhetett.

AZ ÖNADÓZÓ ADÓZÓ ADÓLEVONÁSI JOGA (Kfv.V.35.496/2013/12.)

A felperes gazdasági társaság az adóhatósági ellenőrzés során a 2010. évi júliusi Közösségen belüli beszerzéséhez kapcsolódóan kizárólag egy számlamásolattal, a decemberiek tekintetében pedig csak árukiadási bizonylattal, illetve szállítólevéllel rendelkezett, amelyek nem is a teljes közösségi beszerzését dokumentálták. A felperes a 2010. évi júliusi számlát szerepeltette a vizsgált időszaki könyvelésében, a decemberi beszerzéseit azonban nem, ezeket az analitikájában és általános forgalmi adó (áfa) bevallásában sem tüntette fel. A felperes az eredeti számlákat az olasz cégtől az ellenőrzés ideje alatt szerezte be akkor, amikor a magyar adóhatóság is bekérte az olasz adóhatóságtól az adókötelezettség pontos megállapításához szükséges bizonylatokat, mivel eltérést tapasztalt a rendelkezésére álló és a közösségi adatszolgáltatásra vonatkozó kontrolladatok között.

A közös hozzáadott értékadó rendszerről szóló 2006/112/EK irányelv (Irányelv) 220. cikke értelmében az adóalanynak számlát kell kibocsátania. A számlakiadás a számla kiadását, a címzettnek történő átadását, elküldését jelenti. A felperesi érveléssel ellentétben nem állapítható meg a számlával való rendelke-

zés abban az esetben, ha a számla ki sem kerül a közösségi partner birtokából, mivel ekkor nem a magyar adózónak, hanem az olasz cégnek áll a rendelkezésére. Az Irányelv 178. cikkének c) pontja az adólevonási jog gyakorlásához több együttes, konjunktív feltételt határoz meg. A megfelelően kiállított számlával történő rendelkezés mellett a helyes adatokat tartalmazó bevallást is előírja. A Közösségen belüli beszerzés után tehát az adózó akkor élhet adólevonási jogával, ha már a bevallás benyújtásakor a rendelkezésére áll az adó megállapításához szükséges, az Irányelvnek megfelelően kiállított számla, és nem hagyható figyelmen kívül az Irányelv 250. cikke szerinti követelmények betartása sem. Ez utóbbi szabály értelmében az adózónak olyan bevallást kell benyújtania, amely tartalmaz minden olyan adatot, amely a fizetendő adó, valamint az érvényesítendő adólevonás összegének megállapításához kell, beleértve – amennyiben az adóalap megállapításához szükséges – az adó és a levonások alapjául szolgáló ügyletek összértékét, továbbá az adómentes ügyletek értékét is.

Az elsőfokú bíróság a felperesi keresetnek helyt adó érdemi döntésének meghozatalánál tévesen hagyta figyelmen kívül, hogy az Irányelv 178. cikkének c) pontja konjunktív feltételeket tartalmaz. Nem vette számba, hogy a nemzeti eljárási és anyagi jogszabályok a közösségi joggal azonosan az adóalany kötelezettségévé teszik, mégpedig meghatározott tartalommal a bevallás benyújtását. Azt is megkövetelik, hogy az önadózó adózó adólevonási jogát csak bevallásában érvényesítheti az Irányelv 250. cikke és az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 26. §-a, 31. §-a, 1. számú melléklet I/B/3. pontja és az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (Áfa tv.) 184. §-a, 186. §-a, valamint a 131. §-a értelmében. Az Áfa tv. 127. § (1) bekezdésének ba) pontja, mely szerint az adólevonási jog gyakorlásának tárgyi feltétele, hogy az adóalany személyes rendelkezésére álljon a termék Közösségen belüli beszerzése esetében a nevére szóló, az ügylet teljesítését tanúsító számla, nem támaszt többfeltételt az Irányelv 178. cikkének c) pontjában megfogalmazottakhoz képest. A perrel érintett jogkérdésben – az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtettekkel ellentétben – nincs eltérés a közösségi és nemzeti jogi szabályozás között.

Nem sérül az adósemlégesség elve azzal, hogy az előzetesen felszámított adót 2010 júliusában és decemberében az Áfa tv. 63. §-a értelmében meg kell állapítani, meg kell fizetni, mivel ennek levonása is lehetséges, mégpedig az elévülési időn belül, és legkorábban abban az időszakban, amikor az adózó rendelkezésére állnak a hiteles bizonylatok, azaz a birtokába kerülnek az adólevonási jog gyakorlásához szükséges jogszabályi követelményeknek megfelelő számlák. Nem elégséges tehát egy ellenőrzés során intézkedni a számlák beszerzése iránt, ezekkel már a bevalláskor, az adólevonási jog gyakorlásakor rendelkeznie kell az adózónak.

A nemzeti és a közösségi jogi szabályok összhangban állnak abban a tekintetben, hogy a fizetendő adót az ügylet teljesítését tanúsító számla kibocsátásakor, de legkésőbb a teljesítést követő hónap 15. napján kell megállapítani. Ha a számlát a közösségi partner nem állítja ki, vagy adott esetben nem időben küldi meg, akkor ettől függetlenül a Közösségen belüli beszerzést az adóalany a teljesítés napját követő hónap 15-ével meg kell állapítania, bevallásában szerepeltetnie kell, el kell számolnia. Az adót azonban mindaddig nem helyezheti levonásba, amíg meg nem kapja a beszerzésről szóló eredeti hiteles bizonylatot közösségi partnerétől.

MEZŐGAZDASÁGI TÁMOGATÁS (Kfv.IV.35.166/2013.)

A Kúria a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasította.

A törvényszék az uniós jogból folyó jogok és kötelezettségek, valamint az Európai Unió Bíróságának tárgykörben folytatott joggyakorlatát figyelmen kívül hagyva utasította el ítéletében a felperes keresetét mezőgazdasági támogatási ügyben.

A Kúria határozatában a perben alkalmazandó jog megállapítása érdekében az Európai Unió Bíróságának gyakorlatára támaszkodva értékelte azt a helyzetet, amikor az uniós jogi jogforrás és a belső jog azonos tartalommal szabályoz. Megállapította, hogy nem ellentétes az uniós joggal az a tagállami szabályozás, amely az uniós jogi rendelkezéssel egyezően a közösségi költségvetési források hatékony tagállami védelmét szolgálja, mert annak megakadályozására, illetve szankcionálására irányul, hogy az uniós – és társfinanszírozás esetén a tagállami – költségvetési források visszaélésszerű joggyakorlással is megszerzhetőek legyenek, kifizetésre kerüljenek. A belső törvényi szabály tartalmi többlete a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv megjelölése az ellenőrzés és az irányítás közhatalommal rendelkező tagállami szerveként. E kérdésben azonban a tagállamnak van szabályozási hatásköre.

A Kúria kitért a felperes azon indítványára, amely a belső jog és az uniós jog ellentmondása esetére alkotmánybírói eljárás kezdeményezésére irányult. Ebben a körben megvizsgálta az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatát, és indokolatlannak minősítette az indítványt. Utalt azonban arra, hogy az uniós jog és a belső jog közötti ellentmondást a lojalitás uniós jogi elvéből fakadóan a belső jog mellőzésének jogtechnikai megoldásával kell feloldani.

A Kúria végül az Európai Unió Bíróságának joggyakorlata alapján vizsgálta az arányosság uniós jogi elvének tartalmát. Megállapította, hogy a tagállami bíróság jogosult a másodlagos uniós jogforrás érvényességének vizsgálatára. Figyelemmel az Európai Unió Bírósága által az arányosság elvével összefüggésben kimunkált tesztre, arra a következtetésre jutott, hogy a perben alkalmazandó uniós rendeleti rendelkezés érvényes, ezért a per eldöntésének alapjául szolgálhat.

KÖZÖSSÉGEN BELÜLI TERMÉKÉRTÉKESÍTÉS (Kfv.I.35.709/2013/4.)

A felperes mint szállító számlákat állított ki áfa felszámítása nélkül egy horvát vevő részére, az áruk címezteje szlovéniai cég volt. A számlákhoz tartozó CMR-ek szerint a fuvarozást egy másik szlovén cég végezte, melyet a címezett bízott meg. Feladóként a felperes került megjelölésre, míg átvevőként a fenti szlovén cég. A felperes további számlákat állított ki a horvát cégnek, melyek szintén nem tartalmaztak áfát. A számlákban egyéb adatként feltüntetésre került, hogy a címezett a szlovén cég. A CMR-ek szerint a feladó a felperes, az átvevő nevével tüntették fel a szlovén céget, illetőleg a horvát céget is azzal, hogy az áru kiszolgáltatási helye Szlovénia.

Az adóhatóság a szlovén, illetve a horvát adóhatóságok megkeresése után rögzítette, hogy az ügyletben a szlovén adóalanyok voltak a végső vevők, ők azonban a horvát adóalannal kötöttek szerződést, számlákat tőle fogadtak be, a magyar adóalannal való kapcsolatról nem tudtak. A fentiek alapján az adóhatóság jogosulatlan visszaigénylést állapított meg a felperes terhére. Az ügyletek nem feleltek meg az Áfa tv. 98. § (1) bekezdésében meghatározott exportértékesítésnek, mivel

a felperes nem tudta igazolni, hogy az áru elhagyta a Közösség területét, az áru Közösségen belülre, Szlovéniába került.

A felülvizsgálati eljárásban a Kúria kiemelte, hogy a felperes önellenőrzést nyújtott be, és ebben Közösségen kívüli értékesítésként tüntette fel termékértékesítéseit. Az adóhatóságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a felperes bevallásában beállított Közösségen kívüli értékesítés valóságban végbement-e, és a felperes az Áfa tv. 89. és 98. §-ában foglalt törvényi feltételek bármelyikét teljesítette-e. Helytállóan jutott arra a következtetésre mind az alperes, mind pedig az elsőfokú bíróság, hogy a fentiekben említett jogszabályhelyek egyikében foglalt feltétel sem valósult meg a felperes esetében. A termékek nem Horvátország felé kilépve hagyták el az országot, hanem közvetlenül Szlovéniába kerültek fuvarozásra. A Közösségen belüli termékértékesítés pedig azért nem valósulhatott meg, mert a felperes számláiban nem ez a tény került feltüntetésre, ott vevőként a horvát céget rögzítették. Így sem az Áfa tv. 89. §-ában, sem a 98. §-ában foglalt, az adómentes értékesítés igazolásához szükséges feltételek a felperes esetében nem álltak fenn. A fentiek alapján az adóhatóságnak az Áfa tv. 25-27. §-ában foglalt szabályok alkalmazásával kellett megállapítania a teljesítés helyét, amely Magyarország volt, ekként a termékértékesítés után általános forgalmi adófizetési kötelezettsége keletkezett a felperesnek.

HAJLÉKTALANOK KÖZTERÜLETEN (Köf.5020/2014. és Köf.5055/2014.)

A Kúria két határozatában az alapvető jogok biztosának indítványára vizsgálta a Budapest Főváros „a Budapest főváros közigazgatási területén a közterületek azon részének kijelöléséről, ahol az életvitelszerűen megvalósuló közterületi tartózkodás jogellenesnek minősül” megnevezésű, 77/2013. (XII.3.) Főv. Kgy. rendelet 1. és 2. mellékletének törvényességét.

A Kúria Önkormányzati Tanácsának első határozata (Köf.5020/2014., 2014. szeptember 2.) a Fővárosi Közgyűlés rendeletének elbírált 1. melléklete kapcsán felállította azt a tesztet, amelynek fényében vizsgálta a közgyűlési rendelet két mellékletének törvényességét. A vizsgálati szempontokat az alábbi megfontolások mentén alakította ki:

- A lakhatási szegénység létállapot, amely a közösség számára is szociális kötelezettségeket keletkeztet. A hajléktalanság ténye általában nem legitim ok arra, hogy valakit a szociális ellátás, a külterületi tartózkodás, illetve a büntetés/szankció vállalásának választási kényszere elé állítson a közhatalom.
- A Fővárosi Közgyűlés szabályozásának törvényi kereteit a szabálysértési törvény által konstituált törvényi tényállás és felhatalmazás vontta meg. Eszerint a Fővárosi Közgyűlés rendeletében kijelölhette a közrend, a közbiztonság, a közegészség és a kulturális értékek védelme érdekében a közterület meghatározott azon részeit, ahol az életvitelszerűen megvalósuló közterületi tartózkodás jogellenesnek minősült.
- Jóllehet a szabálysértési törvény nem a lakhatási szegénységet rendelte szankcionálni, a Kúria eljárásában mégsem tudott eltekinteni attól a tényről, hogy a helyi önkormányzatok a jog kriminális eszközének segítségével váltak jogosulttá a hajléktalan embert meghatározott közterület elhagyására kötelezni.

- A Kúria a vizsgálati szempontok kialakításakor figyelemmel volt arra a körülményre is, hogy az Alaptörvényben rögzített és szabálysértési tényállással védett értékek nem érintenek alanyi jogokat, elvont értékek csupán, ezért azok a szabálysértési törvény felhatalmazó rendelkezéseinek megszorító értelmezését indokolják.
- A megszorító értelmezés alatt a Kúria azt értette, hogy a közterületen való életvitelszerű tartózkodás csak ott lehet tilalmazott, ahol a védendő értékek kifejezetten, tényszerűen, igazolhatóan érvényesülést kívánnak. Egy közterület csak akkor és abban a mértékben jelölhető ki tilalmazott közterületként, ahol az Alaptörvényben és a szabálysértési törvényben megjelölt értékek védelme az életvitelszerű tartózkodással szükségképpen együtt járó körülményekkel kifejezetten összeegyeztethetetlen. Emellett a kizárt közterületek lehatárolásának – a szabálysértés jogi eszközének alkalmazása miatt – egyértelműnek kell lennie úgy a szabályozás hatálya alá tartozó alanyi kör, mint a szabálysértési hatóság számára.
- A Kúria a közgyűlési rendelet 2. mellékletének vizsgálata kapcsán (Köf.5055/2014., 2014. december 2.) hangsúlyozta, hogy a szabályozási tárgykör a főváros egészét érintő kérdés.

A vizsgálati szempontrendszer felállítását követően a Kúria Önkormányzati Tanácsa a Fővárosi Közgyűlés rendeletének 1. mellékletét egy pontban, a 2. mellékletét pedig – annak részletes elemzése mellett – egészében törvénytörvényként ítélte a törvényi felhatalmazás kereteinek túllépése miatt, ezért megsemmisítette azokat.

HUNGARORING ALKALMI RENDEZVÉNYEKKEL (Köf.5.024/2014/11.)

A Pest Megyei Kormányhivatal indítványozta Mogyoród Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének a Hungaroringen megrendezésre kerülő alkalmi rendezvények idején jelentkező szolgáltatási és gazdasági tevékenységekről szóló 27/2013. (XII.19.) számú önkormányzati rendelet (Ör.) törvényességi vizsgálatát, és a rendelet egészének megsemmisítését.

Az Ör. több tárgykört szabályozott, így a Hungaroring területén kívüli területen a parkoltatást, az alkalmi rendezvényeket, az ideiglenes szálláshely-szolgáltatást, a kereskedelmi tevékenységet és a zenés-táncos rendezvényeket egyaránt. Az indítványozó véleménye szerint az önkormányzatnak sem általában, sem a konkrét tárgykörökben nem volt felhatalmazása az Ör. megalkotására, az adott kérdésekben törvények és kormányrendeleti szabályok az irányadók, az önkormányzatnak rendeletalkotási jogosultsága nincs.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa az ügyben személyes meghallgatást tartott, amelyben mind a kormányhivatal képviselője, mind az önkormányzat polgármestere és jegyzője kifejtették álláspontjukat. Az önkormányzat képviselői szerint a Hungaroring környékén a versenyek idején kialakuló helyzet rendezettebbé tétele érdekében alkották meg Ör.-t.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa az indítványnak csak részben adott helyt. Megállapította, hogy a kereskedelmi tevékenységet és az ideiglenes szálláshely-szolgáltatást központi jogszabályok részletesen rendezik. Az Ör. által megalkotott szabályok ezekkel részben ellentétes, részben a magasabb jogszabályok tartalmát

megismétlő tartalmúak, ezért a más jogszabállyal való ellentét fennáll. Nem állapított meg viszont más jogszabállyal való ellentétet az alkalmi rendezvény Ör.-beli fogalma, a parkoltatás és a zenés-táncos rendezvények tekintetében. Az Önkormányzati Tanács utalt azon gyakorlatára, amely szerint, ha a társadalmi viszonyok meghatározott körét országos érvényű jogszabály a szabályozási körébe vonta, ez még önmagában nem akadályozza az önkormányzati rendeletalkotásnak. Az önkormányzat a helyi közügyek intézése körében jogosult az országos szintű szabályozással nem ellentétes, ahhoz képest kiegészítő jellegű helyi jogalkotásra. A Kúria utalt arra, hogy a Hungaroringen megrendezésre kerülő versenyeken a különböző szolgáltatási és gazdasági tevékenységek végzésének megfelelő rendezettsége nem (csak) önkormányzati érdek. Így, ha a vonatkozó központi jogszabályok és a hatályban maradt Ör.-beli rendelkezések együttes alkalmazása útján nem biztosítható a kellő rendezettség, felmerülhet – a központi jogszabályok révén – a kérdés átfogó szabályozásának szükségessége.

A MŰVELÉSI ÁG VÁLTOZÁS ÁTVEZETÉSE (Kfv.II.37.044/2014/6.)

Ítéletében a Kúria kifejtette, hogy a felperes tulajdonában álló kivett agyagbánya megnevezésű ingatlanok újrahaznosítását követően kért művelési ág változás nem tulajdonszerzés [a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény (Tft.) 4. § (1) bekezdésére tekintettel], hanem adatváltozás, így a Tft. 6. § (1) bekezdésére hivatkozással a művelési ág átvezetése nem tagadható meg. A Tft. 6. § (1) bekezdése szerint belföldi jogi személy termőföld tulajdonjogát nem szerzheti meg. A felperesi gazdasági társaság e tilalom alá esően termőföld tulajdonjogát nem szerzheti meg. Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 23. § (2) bekezdése és 28. § (4) bekezdése szerinti adatváltozás átvezetése során a földhivatal nem tulajdonjog szerzéséről dönt, a művelési ág változással immár termőföldnek minősülő ingatlanok nem a művelési ág változása folytán kerülnek a felperes tulajdonába, azok tulajdonjogát már korábban, az 1995-1999-ben kötött adásvételi szerződésekkel szerezte meg.

MUNKAÜGYI SZAKÁG

JOGLEMONDÁS ÉRTELMEZÉSE (Mfv.I.10.385/2013.)

A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint a peres felek a felperes 1993. július 14-én bekövetkezett üzemi balesetével összefüggő káaira nézve 1994. június 23-án egyezséget kötöttek, amely a felperes részéről kárigényére vonatkozóan a jövőre nézve joglemondó nyilatkozatot tartalmazott. Erre tekintettel az eljáró bíróságok helyesen indultak ki e megállapodás tartalmából, és értelmezték azt a Ptk. 207. § (1) bekezdése alapján. Amennyiben ugyanis a felperes üzemi balesetből eredő kárigényét teljes körűen, így a megkötés időpontjához képest a jövőre nézve is rendezték, akkor a felperesnek további, keresetben foglalt kárigényei az alperessel szemben nem lehetnek. A megállapodást a felperes nem támadta meg, az érvényes, és mindkét felet, így a felperest is köti.

A felek a felperes elmaradt jövedelmére vonatkozó kárigényét az Mt. 177. § (1) bekezdése alapján járadék formájában, azaz havonta visszatérő keresetvesztés megfizetésével rendezték. Ezért a felperes ezt meghaladóan a munkaviszonya megszüntetésekor egy összegben végkielégítés-különbözetként jelentkező kára megtérítését – joglemondására tekintettel – nem kérhette az alperestől. Erre vonatkozóan az eljáró bíróságok jogszerűen utasították el a keresetet.

Nem helytálló a döntésük azonban a keresetvesztéségi járadék iránti kereset tárgyában. A felperes a joglemondó nyilatkozatot arra tekintettel tette, hogy az egyezségben foglaltak szerint teljesít az alperes. A munkáltató az Mt. 177-187. §-ában rögzítettek szerinti kártérítési járadék folyósítását vállalta. Az alperes által meg nem cáfolt peradat, hogy a felperes nyugdíjazásától kezdve azonban – az Mt. 184. §-ában foglalt rendelkezéseket mellőzve – a munkáltató a kártérítési járadék folyósítását megszüntette. A felperes keresete épp az egyezségben foglaltak teljesítésére irányult azon a körülményeiben bekövetkezett lényeges változásra is tekintettel, hogy nyugdíjazták, és az elmaradt jövedelemben jelentkező kára már nem az eredeti munkakörében elérhető és a rehabilitált munkakör közötti átlagkereset különbözetében, hanem ezen keresetek alapján megállapított nyugdíjak különbözetében jelentkezik tekintettel arra, hogy az alperes a kártérítési járadék folyósítását beszüntette.

Helyes a felperes érvelése, miszerint a nyugdíjkülönbözetben jelentkező elmaradt jövedelem iránti kárigénye nem olyan új igény, amelyről a jövőre nézve az egyezségben lemondott. Ezen kereseti kérelemben ugyanis az egyezségben foglalt járadékfizetésre irányuló szerződészerű teljesítést kérte a megváltozott körülményekre tekintettel (nyugdíjazása, alperes járadék beszüntetése) módosított összeggel.

Eltérő jogi álláspontjuk folytán azonban az eljáró bíróságok a felperes ezen kereseti kérelmét elutasították, és nem vizsgálták, hogy a felperes e járadékigényének jogszabályi feltételei az Mt. 177-179. §-ában és 183-187. §-ában foglaltak szerint fennállnak-e.

Erre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletnek a kártérítési járadék megfizetését elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezést helybenhagyó döntését az 1952. évi III. törvény (Pp.) 275. § (4) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat meghozatalára utasította, míg a végkielégítés-különbözet vonatkozásában a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

RENDELTETÉSSZERŰ JOGGYAKORLÁS (Mfv.II.10.114/2014.)

A közalkalmazotti jogviszonyban álló felperes az önkormányzat által fenntartott könyvtárban dolgozott könyvtárosként. A 2010. évi októberi választások előtt a felperes házastársa volt a polgármester, majd a választásokat követően G. B. töltötte be ezt a tisztséget, aki a munkáltatói jogkört is gyakorolta a felperes felett. A korábbi és az új polgármester között a választások során elmérgesedett a viszony. Az új polgármester egyik testületi ülésen amellet szavazott, hogy az önkormányzat tegyen feljelentést a felperes férjével szemben.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével az alperesnek a felperes munkavégzési kötelezettsége megszegésével indokolt fegyelmi határozatát hatályon kívül helyezte, megállapította, hogy a munkáltató jogellenesen szüntette meg a felperes közalkalmazotti jogviszonyát, és kötelezte arra, hogy az eredeti munkakörében foglalkoztassa őt tovább. A feltárt tényállás szerint a felperes keddi napokon önhatalmúlag nem végzett munkát, és a fegyelmi határozatban megjelölt ellenőrzések időpontjában nem volt a munkahelyén, így a terhére rótt fegyelmi vétséget elkövette, s azzal arányban állt a kiszabott elbocsátás fegyelmi büntetés. Érdemi döntése meghozatalakor a bíróság ugyanakkor perdöntőnek tekintette azt a körülményt, hogy a felperes házastársa korábban a község polgármestere volt, és a régi és az új polgármester között személyes ellentét állt fenn. A bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes házastársa és az alperesi polgármester közötti ellentét kihatott a felperessel szembeni fegyelmi határozat meghozatalára, így az alperes rendeltetésellenesen, bosszúból gyakorolta az elbocsátás fegyelmi büntetés kiszabásához való jogát, és ez a közalkalmazotti jogviszonyban is alkalmazandó munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 4. §-ába ütközött.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

Az eljáró bíróságok azt állapították meg, hogy a felperes elkövette a terhére rótt fegyelmi vétséget, és ezzel arányban állt a legsúlyosabb elbocsátás fegyelmi büntetés kiszabása. Ennek megfelelően a felperes felett munkáltatói jogkört gyakorló polgármester nem mérlegelhette azt, hogy megindítja-e a felperessel szemben a fegyelmi eljárást vagy sem. A felperes által a másodfokú eljárásban nem volt vitatott az a megállapítás, mely szerint jelentős súlyú fegyelmi vétséget követett el azzal, hogy munkahelyét többszöri figyelmeztetés ellenére engedély nélkül elhagyta, és rendszeresen nem végzett munkát. Erre tekintettel a fegyelmi eljárás megindításával és a büntetés kiszabásával kapcsolatban a rendeltetésellenes joggyakorlás fel sem merülhetett.

A felperes többszöri felhívás ellenére, hosszabb időn keresztül a közalkalmazotti jogviszonyból eredő lényeges kötelezettségét vétkesen megszegte. Az emiatt alkalmazott munkáltatói intézkedés nem hátrány okozására irányult, hanem az alperesi munkaszervezet megfelelő működése érdekében tett jogszerű intézkedés volt, így az eljáró bíróságok jogsértően jutottak arra a következtetésre, hogy a munkáltató intézkedése a rendeltetészerű joggyakorlás követelményébe ütközött.

AZONNALI HATÁLYÚ FELMONDÁS (Mfv.I.10.215/2014/7.)

Az alperes a felperesek munkaviszonyát 2012. november 23-án kelt, és aznap ajánlott küldeményként postára adott intézkedéssel, azonnali hatályú felmondással megszüntette a hitelügyletre vonatkozó – a jognyilatkozatában részletezett – döntési jogosultság hiányában történt eljárásuk miatt. Az indokolás szerint a takarékszövetkezet vezető tisztségviselői a történekről csak 2012. november 8-án szereztek tudomást.

A munkaügyi bíróság rögzítette, hogy a felperesek keresetének jogi indokai között szerepelt, hogy az azonnali hatályú felmondás jogát a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 78. § (2) bekezdésben foglalt határidőn túl gyakorolta az alperes, mert az annak alapjául szolgáló okokról 2012. november 7-én már tudomást szerzett.

A Kúria megállapította, hogy az alperes alappal hivatkozott arra, hogy az azonnali hatályú felmondás jogának gyakorlásával nem késett el. Az Mt. 78. § (2) bekezdése alapján az azonnali hatályú felmondásra nyitva álló szubjektív határidő tizenöt nap. Az Mt. 25. § (6) bekezdése szerint a határidőt – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – akkor kell megtartottnak tekinteni, ha a lejárati napjának végéig a jognyilatkozatot közlik, vagy ezen időpontig az egyéb magatartás tanúsítása megtörténik.

A törvényszék azt helytállóan rögzítette, hogy az azonnali hatályú felmondás alapjául szolgáló okról való tudomásszerzés időpontja 2012. november 14-e, és az azonnali hatályú felmondásra nyitva álló szubjektív határidő 2012. november 29-ével járt le. E napon az intézkedését a munkáltató tértivevényes ajánlott küldeményként postára adta. Az azonnali hatályú felmondási jog gyakorlására irányadó tizenöt napos szubjektív határidő megtartottságának megállapítása során azonban nem az Mt. 24. § (2) bekezdésének, hanem az Mt. 25. § (6) bekezdés és az Mt. 78. § (2) bekezdés rendelkezései együttes alkalmazásának van jelentősége. A törvény ugyanis az azonnali hatályú felmondás jogának gyakorlására, nem pedig az intézkedés közlésére írja elő a tizenöt napot, szemben például az Mt. 28. § (8) bekezdésének rendelkezésével, ahol a megtámadásra irányuló jognyilatkozat másik féllel történő közlésére biztosít harminc napos határidőt. Az Mt. 78. § (2) bekezdésében foglalt szabály az az Mt. 25. § (6) bekezdésében foglalt eltérő rendelkezés, amely alapján az azonnali hatályú felmondásra előírt tizenöt napos szubjektív határidő megtartottsága nem a jognyilatkozat közlése [Mt. 24. § (1) és (2) bekezdése], hanem a jog gyakorlása alapján állapítható meg. Adott esetben a munkáltató ennek határidőben eleget tett, az arra jogosult jogkörgyakorló a döntését meghozta, írásba foglalta, és ennek közlése iránt postai szolgáltatás útján intézkedett.

A próbaidőre nem az azonnali hatályú felmondásra vonatkozó rendelkezések alkalmazandók, mivel a próbaidő olyan időtartam, amelyre a 26. § rendelkezései tartoznak, míg az azonnali hatályú felmondásra nyitva álló szubjektív határidőre az Mt. 25. § (6) bekezdése, és a 78. § (2) bekezdése együtt irányadó.

A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot – az azonnali hatályú felmondás érdemi vizsgálata végett – új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasította.

KOLLEKTÍV MUNKAÜGYI VITA (Mfv.II.10.129/2014.)

A kérelmező szakszervezet annak megállapítását kérte, hogy a kérelmezett munkáltató megsértette a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 233. §-ában meghatározott konzultáció szabályait. Kérte a jogsértés megállapítását és azt, hogy a bíróság kötelezze a kérelmezettet a konzultáció lefolytatására. A közigazgatási és munkaügyi bíróság végzésével a kérelmet elutasította. Megállapította, hogy a 2013. július 15. napjára kezdeményezett konzultáció akadályba ütközött, mert ebben az időpontban a munkáltató a 2013. július 1-jén megkötött alágazati kollektív szerződéssel kapcsolatban a munkavállalók részére üzemi gyűlést tartott. Kifejtett jogi álláspontja szerint, miután a törvényalkotó a közvetlen és személyes véleménycserét határozta meg a konzultáció megállapításakor, a munkáltató nem követte el a konzultáció szabályainak megsértését akkor, amikor a kérelmező által kért időpontban a konzultáció megtartására nem kerülhetett sor. A közigazgatási és munkaügyi bíróság érdemi döntésének meghozatalakor azt is értékelte, hogy a felek között a kérelem benyújtását követően is konzultáció folyt. A kérelmező fellebbezése folytán eljáró törvényszék az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

A jogerős végzés ellen a kérelmező nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyzését, és a jogszabályoknak megfelelő határozat hozatalát kérte.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet részben megalapozottnak találta, ezért a jogerős végzést hatályon kívül helyezte, az elsőfokú végzést részben megváltoztatta, és megállapította, hogy a munkáltató megszegte a konzultáció szabályait.

Nem vitatottan az alperesnél a kollektív szerződés megkötése tárgyában a felek között 2013. július 1-jét megelőzően történt egyeztetés, azonban az alágazati kollektív szerződés megkötése és hatálybalépése 2013. július 1-jén a kérelmező szakszervezet előtt kétséget kizáróan új tény, illetve körülmény volt. Ebben a kérdésben a felek között semmilyen érdemi tárgyalás korábban nem folyt, ezért a kérelmező megalapozottan hivatkozott az Mt. 233. § (2) bekezdésében foglaltak megsértésére.

Nincs jelentősége az üzemi gyűlés július 15-ére kitűzött időpontjának, mert a kérelmezett már ezt megelőzően, 2013. július 6-án az alágazati kollektív szerződés tárgyában július 8-ára kezdeményezett konzultációt elutasította, majd az újabb, kibővített tárgyú konzultációs kezdeményezést július 12-én. Ez alkalommal a kérelmezett azt is nyilvánvalóvá tette a kérelmező előtt, hogy az elutasítás részéről végleges, mert egyeztetésre új határnapot nem jelölt meg, a döntéssel szembeni jogorvoslat lehetőségéről azonban tájékoztatás történt.

Az Mt. 289. §-a alapján a nemperes eljárás keretében a jogellenesség megállapítására van törvényi lehetőség. Konzultáció lefolytatása azonban – mivel az Mt. 233. § (2) bekezdése értelmében az a megállapodás érdekében folyik – nem kényszeríthető ki, a kérelmezett a kérelmező kérelme alapján konzultáció lefolytatására és megállapodás megkötésére sem kötelezhető.

A TÁJÉKOZTATÁS MINT SZAKSZERVEZETI JOG (Mfv.II.10.666/2013.)

A kérelmező szakszervezet 2012. október 24-én kelt levelében a 2013. évre vonatkozóan bértárgyalást kezdeményezett a kérelmezett munkáltatónál, és egyben tájékoztatást kért a kérelmezett által foglalkoztatott nagyszámú munkavállaló munkaviszonyával összefüggő adatokról. A kérelmezett többszöri levélváltás, illetve telefonos egyeztetést követően sem küldte meg a kért adatokat a kérelmező részére. Arra hivatkozott, hogy nincs embere az adatok összeállítására. Ezt követően a kérelmező 2012. november 19-én előterjesztett kérelmében annak megállapítását kérte, hogy a kérelmezett munkáltató megsértette a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 272. § (4) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettségét.

A munkaügyi bíróság végzésével megállapította, hogy a kérelmezett a tájékoztatási kötelezettségét megszegte. A kérelmezett fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta, és a kérelmező kérelmét elutasította. A másodfokú bíróság határozatának indokolása azon alapult, hogy a kérelmező célhoz kötötten kért tájékoztatást a kérelmezettől, és annak a kérelmezett 2013. február 4-én megfelelően eleget tett.

A jogerős végzés ellen a kérelmező nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. A Kúria a jogerős végzést hatályon kívül helyezte, és a munkaügyi bíróság végzését helybenhagyta.

Az Mt. 289. §-a nagyon szűk határidőt szab arra, hogy a szakszervezet a tájékoztatásra vagy a konzultációra vonatkozó szabály megszegése miatt bírósághoz fordulhasson. Az (1) bekezdés értelmében erre hivatkozva a szakszervezet 5 napon belül fordulhat bírósághoz, míg a (2) bekezdés előírása szerint a megindított nemperes eljárásban a bíróságnak 15 napon belül kell határoznia. Az Mt. nem tartalmaz arra vonatkozóan rendelkezést, hogy a munkáltatónak a tájékoztatást milyen határidőn belül kell megadnia, azonban a szakszervezet a jogsértést, a munkáltatói mulasztás bírósági megállapítását azon időponttól számított 5 napon belül kérheti, amikor számára nyilvánvalóvá válik, hogy a munkáltató a tájékoztatást nem fogja megadni. Az adott esetben pedig a kérelmezett a 2012. október 24-én előterjesztett információkérést követően nem kért határidőt a kérelmezőtől, csupán azt jelezte, hogy novemberben nem kerül sor bértárgyalásokra, valamint azt, hogy nincs embere az adatok összeállítására. Az a körülmény, hogy a kérelmezett a tájékoztatás kérését követően mintegy három hónap elteltével, a tájékoztatási kötelezettség megsértésének bírósági megállapítására irányuló szakszervezeti kérelem kézhezvételét követően is hetekkel később, csupán részben tett eleget a tájékoztatási kötelezettségének, egymagában megalapozza a jogsértés megállapítását. A nemperes eljárás elhúzódása, a nem peres eljárás tartama alatti információátadás megtörténte megalapozottan nem eshet a kérelmező terhére.

Az Mt. 272. § (4) bekezdése szerinti jogot a szakszervezet ugyan nem gyakorolhatja úgy, hogy az a munkáltató működésének indokolatlan, aránytalan terhelésével járjon, az adott esetben azonban a kérelmező célhoz kötötten, a 2013. évi bértárgyalások érdekében kért tájékoztatást. Az általa kért adatok tárgya és terjedelme nem vitatottan a bértárgyalásokra történő megfelelő felkészülést meghaladó volt. Az Mt. 272. § (4) bekezdésében foglaltak értelmezése alapján azonban nem vonható le olyan következtetés, hogy a szakszervezet az általa megjelölt konkrét célt meghaladó körben a munkavállalók munkaviszonnyal összefüggő gazdasági és szociális érdekeivel kapcsolatban megfelelő határidő tűzésével tájékoztatást nem kérhet.

SZOLGÁLATI JÁRANDÓSÁG (Mfv.III.10.495/2014.)

A munkaügyi bíróság elutasította a felperes keresetét, amelyben a szolgálati járandósága folyósításának 2012. augusztus 1-jei hatállyal történő szüneteltetését elrendelő társadalombiztosítási határozat felülvizsgálatát kérte. A bíróság a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény (Knymt.) 14. §-ának alkalmazását nem találta mellőzhetőnek, mert a folyósítás szüneteltetésére alapot adó ok (a Knymt.-ben megjelölt bűncselekmény szolgálati jogviszony ideje alatti elkövetése) a Knymt. hatálybalépését megelőzően következett be.

A felperes felülvizsgálati kérelmében az Alkotmánybíróság eljárásának Kúria általi kezdeményezését kérte. Az Alkotmánybíróság a felülvizsgálati eljárás folyamatban léte alatt a 23/2013. (IX.25.) AB határozatában (ABH1.) megállapította, hogy a Knymt. 14. § (1)-(2) bekezdései alaptörvény-ellenesek, ezért azokat megsemmisítette azzal, hogy a rendelkezések a határozat Magyar Közlönyben történt közzétételét követő napon vesztek hatályukat. A Kúria az ABH1. kihirdetését követően az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte a Knymt.-nek a határozat rendelkező része 1. pontjával megsemmisített 14. § (1)-(2) bekezdése alkalmazásának kizárása érdekében, és a per tárgyalását az Alkotmánybíróság döntéséig felfüggesztette. Rámutatott arra, hogy a munkaügyi bíróság által felülvizsgált társadalombiztosítási határozat meghozatalakor az Alkotmánybíróság még nem állapította meg a Knymt. 14. § (1)-(2) bekezdései alaptörvény-ellenességét, ezért e rendelkezések alkalmazása a Kúria előtt folyamatban lévő perben nem mellőzhető. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 25. § (1) bekezdése kötelezővé teszi a bíró számára, hogy az Alkotmánybíróság által korábban alaptörvény-ellenesnek nyilvánított jogszabályi rendelkezés alkalmazásának kizárására irányuló kezdeményezést terjesszen elő, ha az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során ilyen jogszabályt kell alkalmaznia, ezért a Kúria a kezdeményezést nem mellőzhette. A kezdeményezés – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és a XV. cikk (1) bekezdése alapján – elsődlegesen a Knymt. 14. § (1)-(2) bekezdéseinek a folyamatban lévő perekben való alkalmazása kizárására irányult, mivel csak ennek kimondásával biztosítható, hogy az azonos ténybeli alapból származó, ugyanazon jog alapján megítélendő jogviszonyok a bíróságok előtt folyamatban lévő perekben azonosan, alaptörvény-ellenes normák alkalmazása nélkül nyerjenek elbírálást. A kezdeményezés másodlagosan a Knymt. 14. § (1)-(2) bekezdései Kúria előtt folyamatban lévő perben való kizárására irányult, mert azt a felperes különösen fontos, a létfenntartásához fűződő érdeke indokolta teszi. A Kúria hivatkozott arra is, hogy az Alkotmány és a korábbi, az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény rendelkezésein alapuló, a 35/2011. (V.6.) AB határozattal (ABH2.) kialakított alkotmánybírósági gyakorlat fenntartása a jelenlegi, új szabályozási környezetben – figyelemmel arra is, hogy az Alaptörvény és az új Abtv. az egyéni alkotmányos jogsérelmek orvoslását szolgáló eszközöket újraszabályozta, az utólagos absztrakt normakontroll előterjesztésének lehetőségét pedig az indítványozásra jogosultak körének szűkítésével korlátozta – nem indokolt.

Az Alkotmánybíróság a Kúria kezdeményezését a III/1186-3/2014. AB határozatával elutasította. A határozat indokolása szerint a csupán alkalmazási tilalomra irányuló bírói kezdeményezésekkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatának háttérben az ABH2.-ben kifejtett érvelés áll. Az Abtv. lehetővé teszi, hogy bírói kezdeményezés alapján egyedi ügyben a jogszabály alkalmazhatatlanságát

mondja ki, ezt a szabályt azonban – az ABH2.-ben kifejtettek szerint – az Abtv. jogkövetkezményekre vonatkozó rendelkezéseivel összhangban kell értelmezni. Az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy – korábbi határozatai szerint – a hasonló ténybeli alapból származó, azonos jog alapján keletkezett jogviszonyok úgy nyerhettek hasonló elbírálást a bíróság előtt, hogy az Alkotmánybíróság nem mondott ki alkalmazási tilalmat. Az Alkotmánybíróság jogszabály Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata nélküli, ún. önálló alkalmazási tilalom kimondására irányuló bírói kezdeményezést csak akkor talált megalapozottnak, ha az alaptörvény-ellenességet megállapító döntésében alkalmazási tilalmat már korábban elrendelt. Az Alkotmánybíróság nem látott indokot arra, hogy korábbi gyakorlatától eltérjen. A Kúria ezt követően megállapította, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében a Knymt. 14. § (1) bekezdése alkalmazását kizárólag a rendelkezés alaptörvény-ellenessége kapcsán kifogásolta, a rendelkezés alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezés nem vezetett eredményre. Ezért a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

HAZAI NYUGELLÁTÁS ÉS NÉMET SEGÉLY (Mfv.III.10.511/2013.)

Az elsőfokú társadalombiztosítási szerv a 2012. február 27-én kelt határozatával a felperes öregségi nyugdíj iránti kérelmét elutasította, és a nyugdíjelőleget megállapító határozatát is visszavonta, mert a felperes az igénylőskor valótlanul nyilatkozta, hogy nem áll biztosítással járó jogviszonyban. A másodfokú társadalombiztosítási szerv az elsőfokú határozatot – az indokolás módosításával – helybenhagyta. Megállapította, hogy a felperes Németországban 2011. április 20-án nyugdíjigényt terjesztett elő, és az alpereshez utóbb beérkezett, németországi biztosítótól származó adatok szerint a felperes Németországban munkanélküli ellátásban részesül.

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) 69. §-a a munkanélküli ellátás folyósítása mellett, annak megszűnéséig kizárja nyugellátás megállapítását, a jogosultság ezen feltétele pedig egyaránt vonatkozik a Magyarországon és a Németországban folyósított munkanélküli ellátás esetére járó ellátásokra. A munkaügyi bíróság a Tny. 69. §-a alkalmazásával megállapította, hogy a Németországban munkanélküli ellátásban részesülő felperes nem jogosult nyugellátásra, ezért a keresetet elutasította.

A felperes felülvizsgálati kérelmében előadta, hogy Németországban – munkanélküli segélyre és szociális helyzetére tekintettel – 2011. január 1-je óta Arbeitslosengeld II. elnevezésű járadékban részesül, amelyből járulékbefizetés nem történik. Kifogásolta, hogy a bíróság eljárása során nem tisztázta a magyar munkanélküli segély és az Arbeitslosengeld II. tartalmi jelentéseinek azonosságát, illetve különbségét. Az ellátások céljukat és felhasználásukat tekintve sem azonosak, a Németországban kapott ellátás az ott lakó munkanélküli személyek szociális ellátását (lakásfenntartás, stb.) hivatott szolgálni, azzal biztosítási időt sem lehet szerezni. A kért ellátásra való jogosultságát a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendeletből (Rendelet) és annak végrehajtására megalkotott 987/2009/EK rendeletből (Vhr.) kiindulva kell megállapítani.

A felperes a perben és a felülvizsgálati kérelmében sem jelölt meg olyan jogszabályt, amely a saját jogú nyugellátás folyósíthatósága szempontjából a munkanélkülieknek nyújtott ellátások között – az általa megjelölt szempontok szerint

– különbséget rendel tenni. A perben vitás kérdés eldöntése szempontjából a bíróság a döntéshozatalhoz szükséges tényeket, nevezetesen, hogy a felperes részesült-e munkanélküliség esetére járó ellátásban az öregségi nyugellátás igénylésekor, illetve megállapításakor, tisztázta.

A felperes által felvetett kérdés, a Németországban igénybe vett ellátás jellege, a magyar jogszabályok szerinti munkanélküli ellátással való egyezősége valójában jogkérdés megválaszolását igényelte, amelyet a munkaügyi bíróság helyes jogértelmezéssel válaszolt meg. A Tny. 69. § (2) bekezdése valamennyi munkanélküliség esetére járó ellátás folyósításának megszűnése esetén teszi csak lehetővé a saját jogú nyugellátás megállapítását. Ez azt jelenti, hogy a saját jogú nyugellátás mindaddig nem állapítható meg, amíg az igénylő bármely olyan ellátásban részesül, amelyre való jogosultságának a munkanélküliség a feltételét képezte. A felperes felülvizsgálati érvelését a Rendelet, a Vhr. konkrét rendelkezésével, illetve más jogszabályokkal sem támasztotta alá, ezért a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A NŐK KEDVEZMÉNYES NYUGDÍJA (Mfv.III.10.631/2013.)

A másodfokú szerv a 2012. január 11. napján kelt határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A munkaügyi bíróság a társadalombiztosítási határozatokat hatályon kívül helyezte, és az alperest új határozat meghozatalára utasította. A bíróság a bizonyítási eljárás során okirati bizonyítékot szerzett be, amelyből megállapította, hogy a felperes 2004-ben és 2005-ben adózott jövedelemmel rendelkezett, amelyből öregségi nyugdíj járulékot fizetett. A bíróság ítéletében rögzítette, hogy a felperes Svédországban nyugdíjban nem részesült, ezért a 883/2004. EK rendelet alapján a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) és a Tny. végrehajtásáról szóló 168/1997. (X.6.) Korm. rendelet (Tny.vhr.) rendelkezéseit kell alkalmazni. A bíróság álláspontja szerint a felperes a garantált nyugdíjra jogosultságot Svédországban megszerezte. A nők 40 éves kedvezményes öregségi nyugdíjra jogosultságához biztosítási időt kell igazolni, amely a perben bizonyítást nyert. A bíróság a magyar jogszabályok alapján biztosítási időként vette figyelembe azt a szolgálati időt, amelyet a felperes Svédországban vállalkozóként biztosításban járulékfizetés mellett töltött.

A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet a Pp. 206. § (1) bekezdés, a 883/2004. EK és a 987/2009. EK rendelet, valamint a Tny. 18. § és a Tny.vhr. 12. § (1) bekezdés megsértését állítva.

A Kúria megállapította, hogy a bíróság a jogerős ítéletében hivatkozott EK rendeletet, a Tny. 18. § (1) bekezdés b) pontját, (2) bekezdését és a Tny.vhr. 12. §-át helytállóan értelmezte, és jogszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a 2004. és a 2005. éveket a nők kedvezményes öregségi nyugdíjáról szóló rendelkezések értelmében figyelembe kell venni a felperes kérelmének elbírálásakor.

A perben nem volt vitás, hogy a felperes a 2004-2005-ben Svédországban munkát végzett, amely jövedelemszerző tevékenységnek minősült, és amely után a felperes nyugdíj járulékot fizetett. Az öregségi nyugdíjrendszer Svédországban két részből áll, egy jövedelemalapú nyugdíjból és egy garantált nyugdíjból. A garantált nyugdíj két időszakra jár, egyrészt arra, amely alatt az igénylő Svédországban tartózkodik, de munkát nem végez, másrészt pedig egy olyan időszakra, amikor végez munkát és járulékfizetést teljesít, azonban jövedelme nem éri el

azt a határt, amely a jövedelemalapú nyugdíjra való jogosultságot megteremti. A jövedelemalapú öregségi nyugdíj a jövedelemszerző tevékenységen alapuló önálló biztosítási rendszer.

Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt szabályokat, ezért azt hatályában fenntartotta.

SZEMÉLYISÉGI JOGSÉRTÉS (Mfv.I.10.077/2013.)

A megállapított tényállás szerint a felperes a munkavégzéséhez a munkáltatótól mobiltelefont kapott, melyen az alperes a felperes hozzájárulása nélkül flottanyomkövető rendszert aktivált. A felperes utóbb találkozott R. G.-vel, aki arról tájékoztatta, hogy az alperes ellen pert indított arra tekintettel, hogy valamennyi gépkocsival rendelkező munkavállalója mobiltelefonján flottanyomkövető rendszert működtet. A felperes a munkaviszonyát rendkívüli felmondással megszüntette. Az indokolás szerint az alperes többszöri tudakozódására sem válaszolt, hogy mobiltelefonján sor került-e a rendszer aktiválására, ha igen, mely időpontban, és mikor deaktiválták. Az alperes hallgatását ezért úgy tekinti, hogy a szolgáltatás aktiválását elismerte. Kifogásolta azt is, hogy a munkáltató együttműködési és tájékoztatási kötelezettségét is többszörösen és súlyosan megszegte, amikor számos felhívása ellenére nem válaszolt a kérdéseire. Következtetése szerint a munkáltató e lényeges tényt eltitkolta előle [1992. évi XXII. tv. (Mt.) 96. § (1) bekezdés a) pontja].

Helyes következtetést vont le a másodfokú bíróság arról, hogy ezen indokok megalapozzák a munkaviszony azonnali hatályú megszüntetéséről hozott munkavállalói döntést. E körben értékelendő ugyanis az, hogy a munkáltató tájékoztatási és együttműködési kötelezettségének megszegése mellett egyben a felperes személyiségi jogát is megsértette a tartózkodási helyére vonatkozó adatok jogosulatlan, személyes kezelésével. Az erre vonatkozóan csak a másodfokú bíróság által tényállás elemévé tett, a munkavállalók által indított személyiségi jogsértés iránti perekben hozott jogerős ítéleti megállapításra tekintettel bizonyította a felperes a kötelezettségszegés jelentős mértékét. Nemcsak e körülmény, hanem az azzal kapcsolatos hosszú időtartam alatt fennálló tájékoztatás hiánya is oka a rendkívüli felmondásnak.

A munkaviszony alanyaira háruló együttműködési kötelezettség a feleket a munkaidőn kívül is terheli (BH2002. 244.), ezért a munkáltató részéről a felperes szabadidejére vonatkozó adatgyűjtés, valamint hozzájárulása nélkül a munkaviszonyával összefüggésben a munkaidő alatt történő tartózkodási hely megfigyelése is jogellenes volt [Mt. 3. § (1)-(2) bekezdése, 1992. évi LXIII. törvény 3. § (1) bekezdése, (5) bekezdése], ezért a felperes rendkívüli felmondása jogszerű, mondta ki a Kúria, és a jogerős közbenső ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján – módosított indokolással – hatályában fenntartotta.

„Az tehát, kinek mint a legfelsőbb bíróság tagjának szavazattal függ esetleg dönteni, élet, vagyon és becsület felől kell, hogy oly mélyenkiad
bírójon, melyeket egy alkalommal az országos ülésben jelezni hátor voltam, s miután az ott elmondottak csak meggyőződésemet kérik, azokra ma
ismételni időszereünök tartom. Kell, hogy mindenek előtt magán vegyen erőt és lekiadja a szavazatát és indoklat, mely többé kecské mindra
ember kebleben honol, kell, hogy e terem küszöbét átlépve mellőzze a nép, faj, vallás és politikai pártviszont tekintetét, hogy kibontakoztathat
a rokonság, barátság és bajtárság kötelekeiből, kell, hogy érintetlenül hagyják az igazságot és a közeget, a tisztelet hallás és a létezésnek nem
szabad e mellett, hogy keble elfásuljon, de a peres ügyek elintézése alkalmával a tárgyilagosság oly szorosan kell emelkednie, ahol a személy
ködfátyolként elenyésztesz és csak az ügy és csak a törvény álljon lelki szeméi előtt. Ekkor intette meg a németek.”

(részlet Mailáth György kúriai elnök, országgyűrés 1882. január 2. napján elhangzott beszédéből)

2
TÁRGYALO

■ A KÚRIA JOGGYAKORLAT- EGYSÉGESÍTŐ TEVÉKENYSÉGE

Alapvető gazdasági és társadalmi érdek a bíróságok egységes jogszabály-értelmezése és joggyakorlata. Ennek elősegítése a Kúria törvényi kötelezettsége. Feladatának a legfőbb bírói szerv jogegységi határozatokkal, kollégiumi véleményekkel, elvi határozatokkal, illetve döntésekkel, valamint joggyakorlat-elemzéssel tesz eleget.

JOEGYSÉGI HATÁROZATOK

Polgári és gazdasági szakág

1/2014. PJE számú jogegységi határozat

Az új Ptk. – amely a korábban külön törvényekben szabályozott egyes jogterületeket (pl. társasági jog, családjog) is magában foglal – 2014. március 15-én lépett hatályba. A Kúria elnöke indítványozta, hogy a polgári kollégium vizsgálja felül: az új Ptk. által szabályozott jogterületeken a régi Ptk. és más, az új Ptk. hatályba lépésével hatályukat veszítő jogszabályok alapján meghozott anyagi jogi tárgyú elvi iránymutatásai – polgári és gazdasági jogegységi határozatai, kollégiumi véleményei, illetve régebbi irányelvei, polgári elvi döntései, kollégiumi állásfoglalásai és tanácselnöki értekezleti állásfoglalásai – közül melyeket tekint megfelelően irányadónak az új Ptk. alapján elbírálandó ügyekben is. Egyúttal szükséges volt annak felülvizsgálata is, hogy – az életviszonyok, illetve az alapul szolgáló jogszabályok változása miatt – mely anyagi jogi tartalmú elvi iránymutatások váltak meghaladottá az új Ptk. hatályba lépésétől függetlenül.

A Kúria Polgári Kollégiuma abból indult ki, hogy a régi Ptk., illetve az új Ptk.-ba beépült jogterületek jogszabályai alapján korábban meghozott elvi iránymutatások az új Ptk. alkalmazási körébe tartozó esetekben nem irányadók, azok ugyanis a korábbi jogszabályok alkalmazásához fűződő jogértelmezést tartalmaznak. Ezért azt kellett meghatározni, hogy melyek azok az elvi iránymutatások, amelyeket az új Ptk. alkalmazása során – a fenti elv ellenére – a kollégium mint jogegységi tanács megfelelően irányadónak tekint. A „megfelelő” alkalmazásra utalás azt jelenti, hogy az új Ptk. érvényesítése körében is mérvadónak tekintett iránymutatásokban foglalt jogszabályokra történő hivatkozások alatt az új Ptk.-ban tartalmilag azonos rendelkezést tartalmazó jogszabályhelyet kell érteni. Ezeknek az elvi iránymutatásoknak a felsorolását tartalmazza a jogegységi határozat rendelkező részének 1. pontja, amely az áttekinthetőség kedvéért megfelelően csoportosítja a jogegységi határozatokat, kollégiumi véleményeket és az elvi iránymutatás korábbi eszközeit.

Mindazok az új Ptk. szabályozási körébe tartozó elvi iránymutatások, amelyeket a jogegységi határozat 1. pontjában foglalt felsorolás nem tartalmaz, az új Ptk. alapján elbírálható ügyekben nem irányadóak, és csakis a régi Ptk., illetve más hatályon kívül helyezett jogszabályok – pl. Gt., Csjt. – alapján eldöntendő ügyekben alkalmazhatóak. Annak, hogy egy iránymutatás az új Ptk. alkalmazása körében nem irányadó, alapvetően kétféle oka van, az egyik, hogy az új Ptk. rendelkezése eltér az elvi iránymutatásban alapul vett korábbi rendelkezéstől, a másik, hogy az iránymutatás szövegszerűen, illetve tartalmilag beépült az új Ptk.-ba, fenntartása ezért tehát szükségtelen.

A jogegységi tanács az új Ptk.-ba beépültek tekintett iránymutatásokkal kapcsolatban hangsúlyozza, hogy azok indokolásában foglalt – az új Ptk. szabályai szellemével nem ellentétes – jogi okfejtések, érvek, elvi megállapítások a továbbiakban is figyelembe vehetők, idézhetők, hiszen sok esetben a normaszöveget magyarázzák, kiegészítik, a rendelkezés tartalmát részletesen kibontják. Az új Ptk. normaszövegének értelmezésében, a jogi érvelés alátámasztásában tehát felhasználhatók.

A kollégium a jogegységi indítványnak megfelelően vizsgálta továbbá, hogy melyek azok az elvi iránymutatások, amelyek már a régi Ptk., illetve az új Ptk. szabályozási körébe eső régi jogszabályok alapján elbírálható ügyekben sem alkalmazhatóak, mivel azokat a régi Ptk., az iránymutatás alapjául szolgáló jogszabály változása, illetve az időmúlás vagy az életviszonyok alakulása az új Ptk.-tól függetlenül meghaladottá tette. Ezeket az elvi iránymutatásokat sorolja fel – az iránymutatás fajtája szerint csoportosítva – a jogegységi határozat 2. pontja. Ezek közül a polgári jogegységi határozatok hatályon kívül helyezése a Bszi. 34. § (4) bekezdésének a) pontján, a többi elvi irányítási eszköz meghaladottá nyilvánítása (fenntartásának megszüntetése) a Bszi. 195. § (3) bekezdésén alapul.

2/2014. PJE számú jogegységi határozat

A Kúria Polgári Kollégiuma mint jogegységi tanács a 6/2013. PJE számú jogegységi határozatában a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződések egyes rendelkezéseinek tisztességtelensége kapcsán nem foglalt állást. Ennek oka az volt, hogy a Ptk. vonatkozó rendelkezései részben uniós irányelv átültetése folytán kerültek a magyar jogrendszerbe, így alkalmazásuk az uniós szabályok értelmezését is igényelte. A 6/2013. PJE számú jogegységi határozat meghozatalakor várható volt, hogy az Európai Unió Bírósága rövid időn belül ítéletet hoz a Kúria által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásban. 2014. április 30-án az Európai Unió Bírósága ki is hirdette a Kásler-ügyben hozott C-26/13. számú ítéletét, amely a 6/2013. PJE számú jogegységi határozattal el nem döntött jogkérdések kapcsán iránymutató megállapításokat tartalmaz. Erre figyelemmel egészítette ki a jogegységi tanács a 6/2013. PJE számú jogegységi határozatát a következő rendelkezésekkel:

1. A devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. E ren-

delkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – tekintettel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető. Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy annak elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen.

2. Az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses rendelkezés akkor tisztességtelen, ha az nem felel meg a fogyasztói kölcsönszerződésben pénzügyi intézmény által alkalmazott általános szerződési feltételekben szereplő egyoldalú szerződésmódosítási jog tisztességtelenségéről szóló 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 6. pontjában felsorolt elveknek (az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve; a tételes meghatározás elve; az objektivitás elve; a ténylegesség és arányosság elve; az átláthatóság elve; a felmondhatóság elve; a szimmetria elve).

Ezen elvek alapján az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét szabályozó szerződéses rendelkezések akkor nem tisztességtelenek, ha azok a fogyasztó számára világosan és érthetően meghatározzák, hogy a hivatkozott PK véleménynek megfelelő oklistában megjelölt körülmények változásai milyen módon és mértékben hatnak ki a fogyasztó fizetési kötelezettségére; egyben pedig lehetővé teszik annak ellenőrizhetőségét, hogy az egyoldalú szerződésmódosításra a szerződéses rendelkezések betartásával, az arányosság, a ténylegesség és a szimmetria elvének érvényre juttatása mellett került-e sor.

3. A folyósításkor a pénzügyi intézmény által meghatározott vételi, a törlesztéskor pedig az eladási árfolyamok (különnemű árfolyamok) alkalmazása tisztességtelen, mert ezekkel szemben nem áll a fogyasztónak közvetlenül nyújtott szolgáltatás, így az számára indokolatlan költséget jelent. E rendelkezések azért is tisztességtelenek, mert alkalmazásuk gazdasági indoka a fogyasztó számára nem világos, nem érthető, nem átlátható. A devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződésekben szereplő vételi és eladási árfolyamok mint átszámítási árfolyamok helyett a Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyama válik a szerződés részévé a Ptk. 231. § (2) bekezdésében meghatározott diszpozitív törvényi rendelkezésre tekintettel mindaddig, amíg kógens törvényi rendelkezés nem lépett azok helyébe.

A Kúria az EBH.2013.G.10. számon közzétett határozatának elvi bírósági határozatként való fenntartását megszüntette.

3/2014. PJE számú jogegységi határozat

A jogegységi tanácsnak abban a kérdésben kellett döntenie, hogy az Itv. 58. § (1) bekezdésének c) pontja alapján helye van-e a cég mérsékelt összegű felügyeleti illetékre kötelezésének akkor, ha a cég a Ctv. 80. § (1) bekezdése szerint a kérelemben, illetve a végzésben foglaltakat nem vitatja, és a meghatározott határidőn belül a törvénysértő állapotot megszünteti, vagy a törvényes működést helyreállítja.

Az eljárási jogszabályok többnyire tételesen rendelkeznek arról, hogy a peres eljárásra irányadó szabályt a nemperes eljárásban is alkalmazni kell-e. Számos esetben azonban ilyen tételes rendelkezés hiányában is mód van egy-egy peres eljárásra irányadó szabály nemperes eljárásban való alkalmazására. Erre a 105/1952. (XII.28.) MT rendelet ma is hatályos 13. § (3) bekezdése ad módot. Egyes esetekben az Itv. tételesen utal arra, hogy a mérséklésre vonatkozó szabályokat a polgári nemperes eljárásban is alkalmazni kell. Más esetben a törvény tételesen kizárja a nemperes eljárásban az illetékmérséklés lehetőségét. A kifejtettek alapján az illetékmérséklésre vonatkozó tételes rendelkezés hiányából nem lehet olyan következtetést levonni, hogy az illeték mérséklése automatikusan kizárt lenne. Az Itv. 65. szakasza 2007. december 1-től hatályosan a cégbíróság által lefolytatott törvényességi felügyeleti eljárásban külön illetéknemként cégbírósági felügyeleti illeték megfizetését írja elő. A 65. § (4) bekezdése akként rendelkezik, hogy az e szakaszban nem szabályozott kérdésekben a bírósági eljárási illetékre vonatkozó szabályok az irányadók. Miután az Itv. 65. paragrafusa ezen illetéknem mérséklésének lehetőségét nem zárja ki, azt kell vizsgálni, hogy a peres eljárásra megfogalmazott illetékmérséklési okok a törvényességi felügyeleti eljárás rendjével és a felügyeleti illeték szabályozási rendszerével összeegyeztethetőek-e, alkalmazásuk a nemperes eljárásban is indokolt-e.

A cégbíróság a törvényességi felügyeleti eljárásban – annak nemperes jellegére tekintettel – tárgyalást nem tart, de a kérelmet, illetve hivatalból indult eljárás esetén a végzését a Ctv. 80. § (1) bekezdésében foglaltak szerint kézbesíti a cég részére, és felhívja írásbeli nyilatkozattételre, illetve arra, hogy ha nem vitatja a kérelemben vagy a végzésben foglaltakat, a jogsértést szüntesse meg. A törvényességi felügyeleti eljárásban a jogsértés elismerése önmagában nem elegendő, annak mindig párosulnia kell a törvénytörtő állapot kiküszöbölésével, azaz a törvényes működés helyreállítására irányuló igény teljesítésével. A felperes által a követelés első tárgyaláson történő elismerésének, illetve az első tárgyalás előtti teljesítésnek az felel meg, ha a cég a felhívásra cégbírósági intézkedés nélkül, a megszabott határidőben a törvénytörtő állapot fennállását elismeri, azt megszünteti, illetve a törvényes működését helyreállítja. Az Itv. 58. § (1) bekezdése c) pontjának alkalmazhatósága törvényességi felügyeleti nemperes eljárásban tehát a tételes jogszabályi rendelkezések összevetése alapján levezethető.

A rendelkezés alkalmazása mellett szól a mérsékelt illeték jogintézményének célja is, amely azonos a peres eljárásban, illetve a cégbírósági törvényességi felügyeleti eljárásban, nevezetesen, hogy az illetékkedvezmény segítse elő a per, illetve az eljárás minél korábbi szakaszban történő megszűnését, megszüntetését, ezáltal ugyanis a bíróság munkaterhe, illetve az eljárás költségigénye csökken. A Ctv. 80. § (1) bekezdésében foglaltaknak is az a célja, hogy a nyilatkozattételre felhívó végzés kézbesítését követően a cég a törvénytörtő állapotot lehetőleg önként szüntesse meg. A végzésben, illetve a kérelemben foglaltak azonnali teljesítése az eljárás megszüntetését eredményezi, és ez a törvényességi felügyeleti eljárásban is egyértelműen csökkenti a bíróság munkaterhét, illetve a procedúra költségeit.

A kifejtettek alapján a jogegységi tanács arra jutott, hogy az Itv. 65. § (4) bekezdésére tekintettel helye van a felügyeleti illeték mérséklésének az Itv. 58. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt ok megfelelő alkalmazásával, a Ctv. 80. § (1) bekezdés b) pontjának értelmében.

Büntető szakág

A büntető szakág 2014-ben nem hozott jogegységi határozatot.

Közigazgatási és munkaügyi szakág

1/2014. KMJE számú jogegységi határozat

Az új Ptk. hatályba lépésével, a kapcsolódó új jogszabályok elfogadásával, valamint annak okán, hogy az új kódex értelmében a társadalmi szervezetekkel és az alapítványokkal kapcsolatos jogvitákban a Kúria Polgári Kollégiuma jár el, szükségessé vált a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiuma társadalmi szervezetekkel és alapítványokkal kapcsolatban korábban kibocsátott jogegységi határozatainak felülvizsgálata. A kollégium ennek megfelelően döntött arról, hogy a Legfelsőbb Bíróság által hozott 4/2005., 1/2006., 4/2006. és 5/2006. számú jogegységi határozatait hatályon kívül helyezi, és kimondta, hogy azok az 1/2014. KMJE számú jogegységi határozat közzétételétől nem alkalmazhatóak.

A társadalmi szervezet bírósági nyilvántartásba vételéről szóló 4/2005. KJE számú jogegységi határozat a nyilvántartásba vétel megengedhetőségének vizsgálatát a 2005. évben hatályos egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény, az Etv. rendelkezései alapján javasolta elvégezni, amelyet felváltott az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény, az Ectv. Az újraszabályozás tette indokoltá az említett jogegységi határozat hatályon kívül helyezését. Hasonló okokból döntött az 1/2006. KJE számú jogegységi határozat hatályon kívül helyezése mellett a jogegységi tanács, mivel e határozat a pártok társadalmi szervezetként történő továbbműködéséről szólt, amely a pártok működését és gazdálkodását szabályozó 1989. évi XXXIII. törvényt, valamint az Etv. rendelkezéseit világította meg. A közhasznú szervezetet létesítő okirat tartalmáról szóló 4/2006. KJE számú jogegységi határozat a közhasznú szervezeteket szabályozó 1997. évi CLVI. törvény rendelkezéseit értelmezte, amelyet az Ectv. rendelkezései váltottak fel. Az alapítvány kezelőszervének kijelöléséről szóló 5/2006. KJE számú jogegységi határozat pedig a régi Ptk. 74/C. §-ának rendelkezéseit magyarázta, amelynek újraszabályozása az új Ptk.-ban történt meg.

KOLLÉGIUMI VÉLEMÉNYEK

Polgári és gazdasági szakág

1/2014. (VI. 30.) PK vélemény

A Kúria Polgári Kollégiuma a perorvoslati bíróságok hatályon kívül helyezési gyakorlatának vizsgálatára felállított joggyakorlat-elemző csoport által – a másodfokú bíróságok hatályon kívül helyezési gyakorlatában feltárt jogalkalmazási problémákból kiindulva – kollégiumi véleményt nyilvánított az ítélet hatályon kívül helyezésével kapcsolatos alábbi kérdésekben:

1. A lényeges eljárási szabálysértésre [1952. évi III. törvény, a Pp. 252. § (2) bekezdése] alapított hatályon kívül helyezés akkor indokolt, ha az elsőfokú eljárás megismétlése elengedhetetlen. Ennek megállapítása során a feltárt konkrét szabálysértés jellegét és súlyát, valamint az érdemi döntésre gyakorolt hatását kell figyelembe venni.
2. A másodfokú bíróságnak a hatályon kívül helyező végzésben – konkrét jogszabályhelyre hivatkozással – meg kell jelölnie, hogy mit tekintett lényeges eljárási szabálysértésnek. Emellett egyértelműen és jól áttekinthető módon ismertetnie kell a jogi következtetéseknek azt a körét, amelyeknek levonása, valamint a szükséges eljárási cselekményeknek azt a sorát, amelyeknek lefolytatása elvezethet a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalához.
3. A Pp. 252. § (3) bekezdésén alapuló hatályon kívül helyezés alkalmazásakor a másodfokú eljárásban törekedni kell arra, hogy az elsőfokú eljárás megismétlésére csak valóban indokoltan, terjedelmes bizonyítást igénylő vagy a per érdemi elbírálását új jogi alapokra helyező esetekben kerüljön sor. A hatályon kívül helyezés általában nem indokolt a másodfokú eljárásban is orvosolható hibák kiküszöbölése, kis terjedelmű, egyszerű, rövid idő alatt foganatosítható bizonyítás lefolytatása céljából.
4. A másodfokú bíróság utasításaiban foglalt eljárási cselekményeknek, különösen a bizonyítási cselekményeknek az elmulasztása olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely a megismételt eljárásban hozott ítélet hatályon kívül helyezését vonhatja maga után. Nem minősül azonban eljárási szabálysértésnek, ha az elsőfokú bíróság – az előírt eljárási cselekmények hiánytalan foganatosítását követően – nem a hatályon kívül helyező végzésben kifejtett jogi álláspontot foglalja el, vagy nem az ott írt jogkövetkezményt alkalmazza.
5. A Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség megsértése önmagában nem szolgálhat alapul a hatályon kívül helyezésre, ezt csakis a konkrét eljárásjogi szabályok sérelme alapozhatja meg.
6. A tájékoztatási kötelezettség megsértése esetén – a hatályon kívül helyezés alkalmazásáról való döntést megelőzően – a másodfokú bíróságnak törvényben előírt kötelezettsége, hogy megadja a hiányzó tájékoztatást az arra

jogosultnak, majd azzal kapcsolatban nyilatkozattételre hívja őt fel. Amennyiben a fél nem nyilatkozik, illetve a szükséges bizonyítási indítványt nem terjeszti elő, vagy a bizonyítás költségeinek előlegezésére nem hajlandó, a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a rendelkezésére álló adatok alapján érdemben bírálja felül.

Büntető szakág

1/2014. (I. 15.) BK vélemény

A véleményben kifejtettek szerint a Btk. hatálybalépése előtt jogerőre emelkedett határozattal elrendelt javítóintézeti nevelést a jogerőre emelkedéskor hatályos törvényi rendelkezések alapján kell végrehajtani.

2/2014. (VII. 7.) BK vélemény

A kollégiumi vélemény alapján a Btk. 459. § (1) bekezdés 12. n) pontjában foglalt közösségi közlekedési eszközt működtető gazdálkodó szervezet fogalma alatt a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi LXI. törvénynek megfelelő közszolgáltatási szerződés alapján menetrend szerint végzett vasúti-, közúti- és vízi személyszállítási közszolgáltatást végző gazdálkodó szervezetet kell érteni. 2013. július 1-jétől a személytaxi-szolgáltatást végző csak akkor tekinthető közfeladatot ellátó személynek, ha tevékenysége igényvezérelt személyszállítási szolgáltatásként, a személyszállítási közszolgáltatás részeként valósul meg.

3/2014. (XI. 3.) BK vélemény

A Kúria Büntető Kollégiuma a korábban a 2/2013. (VII.8.) BK véleménnyel módosított, a 2007. február 8-án meghozott 1. BK vélemény C) részének a Be. 360-365. §-ához kapcsolódó 10. pontját módosított szövegtartalommal tartotta fenn, a vonatkozó rész a másodfokú nyilvános ülés megtarthatóságának kérdéskörével foglalkozik.

Közigazgatási és munkaügyi szakág

1/2014. (II. 10.) KMK vélemény

A kollégium a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének a munkaügyi perekben irányadó egyes módosított szabályainak értelmezése okán kimondta, hogy a nem meghatározható pertárgyértékű munkaügyi perekben van helye felülvizsgálatnak. Véleményében tisztázta azt is, hogy mennyiben és milyen időbeli korlátozással érvényesül a felülvizsgálati értékhatár a munkaviszony alanyainak egymással szembeni nemvagyoni kártérítési igénye esetén, valamint a kártérítéssel és a sérelemdíjjal kapcsolatos igények érvényesítésekor. A kollégiumi vélemény kitért arra az értékhatár alóli kivételes esetre is, amikor a jogviszony-módosulással érintett anyagi követelésen minden olyan juttatást érteni kell, amelyre a felek között munkaszerződés vagy annak részét képező megállapodás van, vagy amely munkaviszonyra vonatkozó szabály, illetve a munkáltató kötelezettségvállalása alapján igényelhető, amennyiben az adott juttatásra vonatkozó jogosultság is vitatott.

2/2014.(III. 31.) KMK vélemény

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvényben biztosított pénzbeli ellátások tárgyában hozott társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata iránti perben az alperes – e törvény alapján – az elsőfokú társadalombiztosítási szerv. E perbe a másodfokú társadalombiztosítási szerv – a Pp. 54. § (1) bekezdése alapján – az első fokon eljáró rehabilitációs szakigazgatási szerv alperes pernyertességének előmozdítása érdekében nem avatkozhat be, mivel az eljáró közigazgatási szervek nem képviselhetnek elkülönült szervezeti érdekeket. A másodfokú társadalombiztosítási szerv beavatkozása tárgyában hozott határozat ellen nincs helye fellebbezésnek.

3/2014.(III. 31.) KMK vélemény

A kollégium szükségesnek ítélte, hogy az új Mt. hatályba lépése miatt a munkaviszony munkáltató általi jogellenes megszüntetése jogkövetkezményei körében felmerült egyes jogértelmezési kérdéseket tisztázza. A munkaviszony munkáltató általi jogellenes megszüntetésének az új Mt.-ben szabályozott jogkövetkezményei tekintetében, illetve azok mellett megfelelően alkalmazni kell az új Mt.-nek a munkáltató kártérítési felelősségére vonatkozó fejezetét. A kollégiumi vélemény kitért arra is, hogy az elmaradt jövedelem címén igényelt kártérítés mértékét milyen szempontrendszer szerint kell vizsgálni és megállapítani. Ha ilyen esetben a volt munkavállalónak kára még nem keletkezett, illetve azt nem tudja vagy nem kívánja bizonyítani, a tételes kártérítési igények helyett az új Mt. 82. § (4) bekezdésében meghatározott kompenzációs átalányt is követelheti.

4/2014. (VI. 23.) KMK vélemény

A kollégiumi vélemény szerint, ha a felperes a közigazgatási határozat végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelem benyújtásakor a kérelmét alátámasztó feltételek és okok megjelölését elmulasztja, az nem jár automatikusan a kérelem elutasításával. Ekkor – rövid határidő megjelölésével – hiánypótlás elrendelésének van helye. Amennyiben a kérelmező a hiányokat pótolja, úgy a nyolcnapos elbírálási határidőt a hiánypótlástól kell számítani. Ha a kérelem hiányait felhívás ellenére sem pótolják, az elsőfokú bíróság végzése elleni fellebbezésben a hiányok pótlására nincs mód.

5/2014. (VI. 23.) KMK vélemény

A kollégium a társadalmi szervezetek nyilvántartásba vételére vonatkozó korábbi kollégiumi véleményeket és állásfoglalásokat felülvizsgálva döntött arról, hogy az 1/2009. (II.23.) KK véleményt, a KK 1. számú állásfoglalást, a KK 2. számú állásfoglalást, a KK 13. számú állásfoglalást, valamint a KK 38. számú állásfoglalást nem tartja fenn. Ennek oka, hogy az új Ptk. és a kapcsolódó új törvényi rendelkezések alapján a társadalmi szervezetek nyilvántartásba vételére vonatkozó ügyekben a Kúria Polgári Kollégiuma jár el.

6/2014. (XI. 13.) KMK vélemény

A kollégiumi vélemény rendszertani elemzést követve tisztázta azt, hogy a munkavállalói költségkedvezmény – a Pp. általános szabályaihoz képest – speciális jogintézmény. Arra sem a Pp. költségmentesség engedélyezésére vonatkozó általános rendelkezései, sem a bírósági eljárásokban költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet rendelkezései nem alkalmazhatók. Emiatt a munkavállalói költségkedvezmény kizárja a Pp. 85. § (2) bekezdésének a) pontjában foglalt azon szabály alkalmazhatóságát is, miszerint ha a bíróság az eljárást megindító beadványt idézés kibocsátása nélkül hivatalból elutasítja, költségmentesség nem engedélyezhető.

7/2014. (XI. 25.) KMK vélemény

A közigazgatási perekben a hatósági hatáskör címzettjében (alperesi oldalon) bekövetkezett változás közigazgatási anyagi jogi alapú jogutódlást eredményez, amelyet a jogszabályváltozás határoz meg, függetlenül a felek nyilatkozatától, így a bíróság döntése a jogutód tekintetében megállapító jellegű. Figyelemmel arra, hogy a jogutódlás körülményeit jogszabály rendezi, így a Pp. szerinti félbeszakadás esete jogszabályon alapuló jogutódlás körében nem következhet be. A kollégiumi vélemény azt is tisztázta, hogy az alperesi oldalon pertársaság nem következhet be a jogutódlással összefüggésben. Az alperesi jogutód személyét megállapító végzés alapvető jelentőségű, amely az esetleges eljárási jogsértés kiküszöbölését biztosítja az ellene történő fellebbezés lehetővé tételével.

8/2014. (XI. 25.) KMK vélemény

A kollégium döntött egyes állásfoglalásainak felülvizsgálatáról, így arról, hogy a rokkantsági nyugdíjjal összefüggő kollégiumi állásfoglalások (a KK 18. számú, az MK 49. számú, a KK 21. számú, az MK 145. számú, a KK 22. számú, valamint az MK 146. számú) hatályukat veszítik. Emellett a kollégium határozott egyéb társadalombiztosítási tárgyú állásfoglalásainak – így a KK 19. számú, az MK 52. számú, a KK 23. számú, az MK 150. számú, a KK 24. számú, az MK 40. számú, a KK 25. számú, az MK 46. számú, a KK 27. számú és az MK 131. számú – módosításáról is.

ELVI KÖZZÉTÉTELI TANÁCSOK

Polgári és gazdasági szakág

A polgári szakágban összesen 14 határozat került közzétételre, 3 elvi határozatként, 11 elvi döntésként. A határozatok a jogalkotó alkotmányellenesen jogszabályi formába bújtatott egyedi határozatért viselt kárfelelősségével, a nemvagyoni kártérítés iránti igény megszűnésével, a biztosítéki célú vételi jog dologi hatályúvá válásával, a lakásingatlanon fennálló dologi jogok és a házastársi lakáshasználat rendezésének összefüggésével, a bíróság ügyintézési késedelemért viselt kárfelelősségével, házassági vagyonközösségi perben rész- vagy közbenső ítélet meghozatalának egyes korlátaival foglalkoztak. Határozatot hozott továbbá a szakág a hatáskörre irányadó eljárási szabályok időbeli hatályáról, az alapítvány székhelyének nyilvántartásba vételéről rendelkező végzés elleni fellebbezésre jogosultak köréről, és a bánatpénz eltúlzott volta megállapításának feltételeiről. Döntött a szakág a végrehajtási ügy ügyviteli befejezésének egyes feltételeiről, a különböző időszakokra vonatkozó, kölcsönös gyermek-tartásdíj-fizetési követelések beszámíthatóságáról, a szomszédjogi sérelemre alapított kárfelelősség feltételeiről, továbbá a közbeszerzési pályázat alapján kötött szerződésben kikötött kötbér mérséklésének feltételeiről is.

Büntető szakág

Az elmúlt esztendőben a büntető szakág összesen 23 határozatot – 15 elvi határozatot és 8 elvi döntést – tett közzé. Ezek közül 9 határozat anyagi jogi, 14 pedig eljárási tárgykörben született. Az anyagi jog területén a lőfegyverrel visszaélés, a hamis tanúzás, a garázdaság, az önbíráskodás, az uzsora-bűncselekmény, az állatkínzás, a rágalmozás, illetve a szerzői jogot sértő bűncselekmény megállapíthatósága és elhatárolása tekintetében adtak iránymutatást a határozatok.

Eljárási jogi kérdéskörben a szakág az óvadékról, az előzetes letartóztatásról, valamint az előzetes letartóztatásban lévő terhelt nyilatkozattételére vonatkozó szabályokról tett közzé határozatot. Elvi határozat foglalkozott az illetékességi szabályokkal, a bírák kizárásával, valamint a vád törvényességével és az eljárásnak a tárgyalás előkészítése során történő megszüntetésével. Elvi döntés született a pénzbüntetés végrehajthatóságának elévüléséről, a rendbíróság kiszabhatóságáról és elzárásra történő átváltoztatásáról, valamint a közérdekű munka szabadságvesztésre való átváltoztatásáról.

Közigazgatási és munkaügyi szakág

2014-ben a Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium közigazgatási szakága 44 elvi határozatot és 5 elvi bírósági döntést tett közzé. A munkaügyi szakág részéről 26 elvi határozat és 6 elvi bírósági döntés került közzétételre. E számok alapján az elvi közzétételi tanács aktív tevékenységet látott el. A 2013. év adataival összehasonlítva, közigazgatási ügyekben megközelítőleg hasonló számú közzétételre került sor, míg a munkaügyi terület enyhén emelkedő aktivitást mutatott. Az elvi határozatok tárgya igen változatos volt, a közigazgatási területen kiterjedt mind az anyagi jogi, mind az eljárási garanciák kérdéskörére, valamint – választási év lévén – bizonyos számú, főleg a választási eljárással kapcsolatos, elvi kérdés tisztázására is, munkaügyi területen pedig felölelte az egyenlő bérezés követelményrendszerét, az azonos vagy hasonló tevékenységet végző munkáltatónál való munkaviszony létesítésének korlátait, illetve az egészségkárosító kockázat mibenlétét.

JOGGYAKORLAT-ELEMZŐ CSOPORTOK

Polgári és gazdasági szakág

A szakág a határozatszerkesztés problémakörét, a hatályon kívül helyezés gyakorlását, valamint az előzetes döntéshozatali vizsgálatok kezdeményezésének tapasztalatait elemezte az elmúlt esztendőben.

A határozatszerkesztésre vonatkozó vizsgálatról alkotott összefoglaló vélemény

- I. A joggyakorlat-elemző csoport döntése értelmében az egységesítés öt szintje közül – 1. helyesírási, 2. stílusi, 3. hivatkozásbeli, 4. szerkezeti és 5. tartalmi – az 1-4. pontokban megfogalmazottak teljesítése az, ami ésszerűen elvárható. Ennek érdekében a munkacsoport megalkotta, és összefoglaló véleményéhez mellékelte azt a Stíluskönyvet, amely – további részletes megvitatását követően – útmutatóul szolgálhat a kúriai határozatok szerkesztéséhez.
- II. A joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint a kúriai határozatokat mind struktúrájukat, mind formai megjelenésüket tekintve át kell alakítani.
 1. Az ügyszám megjelölésének egységesítése eddig a Kúria három kollégiumában eltérő szintet ért el. Célszerű lenne a BIIR-rendszer központilag jóváhagyott ügycsoport megjelöléseiből kiindulva – az anyagi jog felépítését követve – szakáganként 20-30 elemre leszűkített, zárt listát megalkotni, és azon belül is meghatározni a pertárgy-megjelölések nyelvhelyességi szabályoknak is megfelelő írásmódját. Ez egyfelől segítené az ügyek lajstromozását, másfelől megkönnyítené azok kereshetőségét is.
 2. A rendelkező rész könnyebb értelmezhetősége érdekében formai követelmény, hogy egyetlen, francia bekezdésekre tagolt mondatból álljon, s ezt kövesse egy külön mondatban a Kúria kijelentése arról, hogy a határozat ellen nincs helye felülvizsgálatnak.
 3. A határozat szerkezeti egységeinek sorrendjét az indokolási részen belül is nyilvánvalóvá kell tenni, és azokat címmel is el kell különíteni. A határozat indokolásának tartalmaznia kell az eljárási törvényekben meghatározott elemeket, és abból ki kell tűnnie, hogy az eljárási szabályokat és alapelveket megtartották-e, valamint igazodnia kell az adott eljárásra irányadó eljárási szabályok, és a konkrét ügyben elbírálandó kérelmek által megszabott keretekhez. A felülvizsgálati határozat szerkesztésekor a jogerős ítélet megállapításaiból kell kiindulni, és a pertörténet vagy a tényállás csak annyiban lehet része az indokolásnak, amennyiben ezeknek a felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából jelentőségük van, vagyis azért fontosak, mert a döntés alapját képezik. A könnyebb hivatkozhatóság érdekében az indokoláson belül – a címeket nem érintve – minden bekezdést meg kell számozni 1-től, folyamatos arab számmal mint tőszámmal.

4. Ha a konkrét ügyben ítélkező tanács megítélése szerint a döntés elvi jelentőségű, a határozat indokolási részének *A Kúria döntésének indokolása* címet követő helyen, önálló címmel, tipográfiailag is ki kell emelni (dőlt betűvel) a döntés elvi tartalmát.
 5. Az indokolást, illetve a döntés elvi tartalmának kiemelését követően *A perben alkalmazott jogszabályok és az irányadó joggyakorlat* címszó alatt kell összefoglalóan felsorolni az adott döntést megalapozó jogszabályhelyeket, elvi irányítási eszközöket és bírósági határozatokat.
- III. A joggyakorlat-elemző csoport ezt követően részletes iránymutatásokat és javaslatokat fogalmazott meg az eljárás résztvevői, a jogszabályok, a támasztott határozat megjelölése, a felülvizsgálati kérelem ismertetése, a kúriai döntés indokainak kifejtése, a releváns jogszabályok ismertetése, a bírói gyakorlatra és jogirodalomra való hivatkozás, perköltségről való döntés indokolása tárgyában.
- IV. A határozatok képi megjelenését illetően a joggyakorlat-elemző csoport azt javasolta, hogy a határozat szövege Times New Roman betűtípussal, 12-es betűmérettel és egyszeres sortávval készüljön.

A perorvoslati bíróságok hatályon kívül helyezési gyakorlatát összegző vélemény

1. A hatályon kívül helyezés alkalmazásának – a probléma súlyához és jelentőségéhez igazodó – értékeléséhez abból kell kiindulni, hogy ez a jogkövetkezmény az ítélőtáblákon és törvényszékeken elbírált, polgári ítélet elleni fellebbezési ügyeknek évi 8-9 százalékát érinti. Ez az arány évente mintegy 1400 ügyet jelent. A megismételt eljárások az átlagot messze meghaladó mennyiségben fejeződnek be egyezséggel, szüneteléssel és keresettől elállással. Az említett adat azzal magyarázható, hogy a hatályon kívül helyező végzésből a felek megismerik a másodfokú bíróság jogi álláspontját, amelyből tudomást szereznek arról, hogy az eljárás folytatása során mire számíthatnak, amelyhez saját jogi álláspontjukat igyekeznek közelíteni. Az elsőfokú eljárás megismétlésének elrendelésére általában a kiemelkedően nagy munkaigényű, nehéz jogi megítélésű és terjedelmes bizonyítást igénylő ügyekben kerül sor.
2. A lényeges eljárási szabálysértések között indokolatlanul és kiugróan magas a szakértői bizonyításra és a tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó szabályok megsértésének száma és aránya. Ezek közül a szakértői bizonyítással kapcsolatban felmerülő hiányosságok kiküszöbölését a bírósági szervezeten belül kell megoldani, amelyhez akár a szervezett képzés, akár az önképzés eszközei elegendőek lehetnek. A tájékoztatási kötelezettség teljesítésével összefüggő problémák teljes körű megoldásához azonban a bírósági szervezetek számára rendelkezésre álló eszközöknek ki kell egészülniük a jogalkotó támogatásával, és – az új Pp. kodifikációja során – e jogintézmény szabályainak újragondolásával.
3. A polgári perben az eljárás irányát mindig a bíróság szabja meg, amely nem tarthatja bizonytalanságban a feleket azzal kapcsolatban, hogy a jogvita

elbírálása szempontjából milyen tényeknek tulajdonít jelentőséget. A bíróság és a felek ilyen tárgyú kommunikációja azonban nem azonos a bíróságnak a féllel szemben fennálló, a bizonyítandó tényekre, a bizonyítási teherre, valamint a bizonyítás sikertelenségének következményeire vonatkozó tájékoztatási kötelezettségével. A bíróságot terhelő tájékoztatási kötelezettség szükséges irányának és tartalmának meghatározása szempontjából különösen fontos, hogy a bíróság a hiánypótlási eljárás eredményeként olyan keresetlevelet követeljen meg, valamint az első tárgyaláson a felet személyesen úgy hallgassa meg, hogy ezek eredményeként az érvényesített igény ténybeli alapjai, valamint az ennek alátámasztásához szükséges bizonyítás köre megismerhetővé váljanak. Ezt követően kerül a bíróság abba a helyzetbe, hogy a félnek a per egyedi sajátosságaihoz igazodó konkrét tájékoztatást adhasson. A másodfokú bíróságnak is törvényben előírt kötelezettsége, hogy a tájékoztatás hiányosságának észlelése esetén a hiányolt tájékoztatást a fellebbezési tárgyaláson az arra jogosultnak maga adja meg, majd nyomban nyilatkozattételre hívja fel a bizonyítás terhét viselő peres felet. Ha a másodfokú eljárásban a fél nem nyilatkozik, a szükséges bizonyítási indítványt nem terjeszti elő, illetve a bizonyítás költségeinek előlegezésére nem hajlandó, akkor szükségtelen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése, és nincs akadálya annak, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet – a rendelkezésére álló adatok alapján – érdemben bírálja felül, mert a Pp. 3. § (3) bekezdése olyan alapvető rendelkezést tartalmaz, amelynek megsértése közvetlenül nem szolgálhat alapul a hatályon kívül helyezés jogkövetkezményének alkalmazásához.

4. A hatályon kívül helyezés jogkövetkezményének alkalmazása általában akkor indokolt, ha a másodfokú bíróság – a feltárt lényeges eljárási szabálysértéssel és annak kiküszöbölési lehetőségével összefüggő összes körülmény mérlegelésének eredményeként – arra a következtetésre jut, hogy az eljárási szabálysértés súlyának, jellegének, az érdemi döntésre gyakorolt hatásának, a másodfokú eljárásban való orvoslás lehetőségének alapulvételével elegendhetetlen az elsőfokú eljárás megismétlése. E döntés meghozatala során indokolt figyelemmel lenni a célszerűség, a pergazdaságosság és az időszerűség, valamint a fórumrendszer indokolatlan igénybevételének szempontjaira is. A másodfokú eljárásban törekedni kell arra, hogy az orvosolható hibák kiküszöbölése lehetőleg már a pernek ebben a szakaszában megtörténjen, és az elsőfokú eljárás megismétlésére csak a valóban szükséges és indokolt, más módon nem korrigálható esetekben kerüljön sor. Hatályon kívül helyezés esetén célszerű az elsőfokú eljárás teljes körű áttekintése az ún. kettős hatályon kívül helyezések elkerülése érdekében, ezért indokolt minden okot egyszerre értékelni, és már az első alkalommal valamennyi lényeges eljárási szabálysértésre kitérni, mert elfogadhatatlan az elsőfokú eljárásnak szabálysértésenként történő megismételtetése.
5. A másodfokú eljáráshoz képest, a felülvizsgálati eljárásban a hatályon kívül helyezési okok súlypontja átrendeződik. Lényegesen gyakoribb az eltérő jogi álláspont miatt történő hatályon kívül helyezés, különösen azokban az esetekben, amikor a másodfokú bíróság keresetet elutasító ítéletet hoz, vagy ilyet hagy helyben. Ilyenkor a Kúria – eltérő jogi álláspontja esetén – általában hatályon kívül helyező végzést hoz, mert a per korábbi szakaszában

lefolytatott bizonyítás eltérő iránya miatt az érdemi döntéshez szükséges adatok nem állnak rendelkezésre. A megismételt eljárásra vonatkozó, és az új eljárásra utasított bíróság számára kötelező utasításnak része az is, amikor a Kúria úgy dönt, hogy azt a másodfokú bíróság folytassa le. Ilyenkor a másodfokú bíróság csak abban az esetben nyúlhat a hatályon kívül helyezés eszközéhez és az elsőfokú eljárás megismétlésének elrendeléséhez, ha annak a törvényben meghatározott feltételei a Kúria hatályon kívül helyező végzésének meghozatalát követően következtek be.

Az Európai Unió jogának alkalmazása – az előzetes döntéshozatali eljárások kezdeményezésének tapasztalatait összefoglaló vélemény

A Kúria elnöke 2013 januárjában rendelkezett „Az Európai Unió jogának alkalmazása: az előzetes döntéshozatali eljárások kezdeményezésének tapasztalatai” témakörben joggyakorlat-elemző csoport létrehozásáról. A csoport feladata valamennyi jogágra kiterjedő összefoglaló vélemény elkészítése volt, ezért munkájában a Kúria mindhárom kollégiumából vettek részt bírák. A joggyakorlat-elemző csoportban képviseltetve voltak továbbá az alsóbb fokú bíróságok, a téma legkiválóbb magyar kutatói, és az ügyvédi hivatásrend is.

A vizsgálat két fő kérdésre összpontosított. Értékelte egyrészt, hogy az Európai Unióhoz történt csatlakozás óta magyar bíróságok milyen gyakran és milyen ügyekben kezdeményeztek előzetes döntéshozatali eljárásokat, illetve ezen ügyekben – az Európai Unió Bíróságának határozatát követően – milyen érdemi döntést hoztak, valamint azt, hogy az előzetes döntéshozatali eljárások milyen hatást gyakoroltak a magyar jogalkotásra és bírói gyakorlatra. A vizsgálat másik része azokra az ügyekre irányult, ahol a peres felek kezdeményezésének ellenére nem került sor előzetes döntéshozatali eljárásra; itt a joggyakorlat-elemző csoport azt mérte fel, hogy a magyar bíróságok helyesen és megfelelő indokok alapján utasították-e el az indítványokat.

A magyar bíróságok által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárások száma a Magyarországgal együtt csatlakozott EU-tagállamokkal összehasonlítva kifejezetten magas. A magyar bíróságok által kezdeményezett eljárásokat az Európai Unió Bírósága csak kis százalékban utasította vissza, ami arra utal, hogy a magyar bírákat felkészülten érték az uniós csatlakozásból eredő újabb kihívások. A kezdeményezett eljárások országon belüli eloszlása nem arányos: az ügyek döntő többségét a fővárosból és néhány megye területéről indítványozták a bíróságok. A kezdeményezések többsége nem a Legfelsőbb Bíróság, illetve a Kúria, hanem az alsóbb fokú bíróságok részéről indult, ami jelzi, hogy az uniós jog alkalmazásával kapcsolatos feladatok valamennyi bírósági szinten tudatosultak. Az eljárások által leginkább érintett területek az adójog (elsősorban az áfa-ügyek), a fogyasztóvédelem magánjogi szabályai és a közös agrárpolitika voltak.

Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése a végső fokon eljáró bíróságok számára kötelezettség, az alsóbb fokon eljáró bíróságok számára pedig lehetőség, amennyiben a perbeli jogvita eldöntéséhez uniós jog alkalmazása szükséges, és annak érvényessége vagy értelmezése vitatott. Az eljárás kezdeményezését a

felek is indítványozhatják, az indítványhoz azonban az eljáró bíróság nincsen kötve. A joggyakorlat-elemző csoport azt tapasztalta, hogy a magyar bíróságok gyakorlata az indítványok elutasításával kapcsolatban korántsem egységes. Ezért azt javasolta, hogy a bíróságok az indítványról önálló, indokolt és nem fellebbezhető végzéssel határozzanak. Hangsúlyozta, az elutasítás indoka önmagában nem lehet az, hogy a jogvita a magyar jog alapján is elbírálnak, illetve az alkalmazandó magyar jogszabály jogharmonizációs záradékában szerepel a kérdéses uniós irányelv.

Ha a bíróság az indítványról nem hoz végzést, a fél az ügy érdemében hozott határozat elleni fellebbezésében sérelmezheti a hivatkozott döntés hiányát. Az indítvány érdemi elbírálásának mellőzése olyan lényeges eljárási szabálysértésnek minősülhet, ami az ügy érdemében hozott határozat hatályon kívül helyezését, és a bíróság új eljárásra, új határozat meghozatalára utasítását eredményezi. Abban az esetben viszont, ha született ilyen elutasító határozat, és a fél az ügy érdemében hozott határozat elleni fellebbezésében sérelmezi a tartalmát, annak esetleges alapossága nem eredményezheti az ügy érdemében hozott határozat hatályon kívül helyezése mellett az eljáró bíróság új eljárásra kötelezését. Amennyiben a másodfokú bíróság szerint indokolt lett volna előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése, a jogsérelmet azzal orvosolja, hogy saját maga kezdeményezi az eljárást.

A joggyakorlat-elemző csoport azt az ajánlást fogalmazta meg az Országos Bírósági Hivatal elnöke, illetve a Magyar Igazságügyi Akadémia felé, hogy minden bíró számára biztosítsanak kötelező egynapos képzést az előzetes döntéshozatali eljárás legfontosabb gyakorlati kérdéseiről. A csoport emellett indítványozta az Országos Bírósági Hivatal részéről adatbázis létrehozását a magyar bíróságok által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárások naprakész nyilvántartása érdekében. A joggyakorlat-elemző csoport egyúttal javaslatot tett a Kúria elnökének arra, hogy kezdeményezze egy, a Kúria kollégiumai által közösen meghozandó kollégiumi vélemény elfogadását, ami – az összefoglaló véleményben foglaltak figyelembevételével – elősegítheti az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését, illetve a felek erre irányuló indítványát elbíráló határozatok joggyakorlatának egységesülését.

Büntető szakág

A szakág joggyakorlat-elemző csoportjának összegzése a vád törvényességének vizsgálatáról

Míg korábban, a különböző szintű bíróságok egymás közötti viszonyáról képet alkotva a hatályon kívül helyezések gyakorlata volt vizsgálat tárgya, 2014-ben a törvényes vád értelmezési és alkalmazási gyakorlatát tanulmányozta a joggyakorlat-elemző csoport.

A vád törvényességével összefüggő bírói gyakorlat elemzése fontos kérdés. Már a hatályon kívül helyezések elemzésekor is felmerültek a törvényes vád értelmezésével és megítélésével kapcsolatos problémák. Bizonyos ügyekben az okozta a nézeteltérést az első- és másodfok között, hogy milyen vád minősül törvényesnek, más ügyekben pedig a törvényes vád törvénysértő megállapításának konzekvenciáit illetően merültek fel jogértelmezési kérdések. További dogmatikai probléma, hogy miként lehet elhatárolni a törvényes vád hiányára alapozott eljárás megszüntetését a bűncselekmény hiányára alapozott – a tárgyalás előkészítésének szakaszában meghozott – eljárás megszüntetésétől.

Megválaszolóra váró kérdés volt ugyancsak a törvényes vád – abszolút hatályon kívül helyezési okok közötti – státusza. Az 1896. évi XXXIII. törvénycikkben (Bp.) az alaki semmisségi okok között szerepelt (384. § 11. pont), a Bp. utáni büntetőeljárás jogszabályokból kimaradt, és csak 2006-ban került vissza az abszolút hatályon kívül helyezési okok közé. Valószínűsíthető, hogy más indokok vezérelték a kodifikációt 1896-ban, amikor a jogállami büntetőeljárás megteremtésének részeként lett kimondva, hogy csak törvényes vád alapján indulhat bírósági eljárás valakivel szemben, mint 2006-ban, amikor inkább a vád alkalmassága iránti kritika volt hangsúlyos.

A hatályon kívül helyezési gyakorlat vizsgálata során felmerült az ítélezés kritikus viszonya egyfelől a felmentéssel szemben, másfelől a vád törvényessége vonatkozásában.

A törvényes vád elemzésének továbbá nemcsak dogmatikai, illetve a bírakat és ügyészeket érdeklő, érintő nézőpontja és szempontja van, hiszen a szélesebb jogászi és nem jogászi közvélemény számára is informatív jelentőségű. Alapvető, hogy a bíróság milyen szempontból van kötve a vádhoz, mennyire kell ragaszkodnia ahhoz a „hozott anyaghoz”, amelyet a vád tartalmaz. Alapfeltevés, hogy a büntető bírósági döntésnek valóságúnak és igazságérvényűnek kell lennie, ami a közvélemény jogos elvárása is. A közvélemény megköveteli ugyanakkor azt is, hogy a vádló megfelelő módon tegye a bíróság asztalára a valóságnak azt a szeletét, amellyel a bíróságnak foglalkoznia kell. Ez felveti a kérdést, hogy a bíróságnak milyen „mozgásteret” van a vádban foglaltak pontosítását, esetleg kiegészítését illetően.

A vizsgálódás során a büntetőeljárás egyik lényegének, az ügyész és a bíróság – azaz a vád és ítélet – viszonyának elemzése bírói szemszögből folyt, kiindulva abból, hogy a bírónak a büntetőeljárással nem célja, hanem dolga van.

Látszólag a vád törvényessége kapcsán közömbös, valójában azonban lényeges gyakorlati kérdés a vád olyan tartalma, ami a büntetőbíróság számára fontos, viszont más szempontból (személyiségi jogvédelem) kritika alá eshet.

A mindezen szempontok alapján folytatott vizsgálat kitekintéssel lehetett – és volt is – a büntetőeljárás törvény újraalkotását célzó folyamatra.

Elemzési tanulságok:

- A vád tényállítása – mindig és mindenhol – meghatározza a bizonyítási eljárás és az ítélet kereteit, ekként a vád a terhelt számára biztosíték is.
- A váderedményesség önmagában nem tekinthető negatív kategóriának. Ilyen a vád alaptalansága lehet, mivel elégtelen nyomozás utáni vádemelést is jelenthet.
- Az elnöki per a *fair trial* biztosítására és az objektív igazság elérésére egyaránt alkalmas, ezt támasztja alá, hogy a bizonyítás íratlan alapelve mindkét rendszerben azonos. A valóság hű tényállás elérését mindkettő akként oldja meg, hogy a tárgyalás három résztvevője (a vád, a védelem és az ítélkező) közül legalább kettő bizonyít.
- Az ügyésznek a tárgyaláson is aktív bizonyítást kell folytatnia, nem hagyatkozhat pusztán arra, hogy a bíróságnak egyébként is kötelezettsége a tényállás alapos és hiánytalan, a valóságnak megfelelő tisztázása.
- A bíróságnak kiemelt figyelmet kell fordítania a bizonyítás során a vádlott szempontjából mentő és enyhítő körülmények feltárására. A bírósági bizonyítás célja nem pusztán a vádirat helyességének ellenőrzése, meg kell bizonyosodni arról, hogy a vádtól eltérő alternatívák kizárhatók.
- Ha az ügyész és a bíró ilyen irányú aktivitása megvalósul, akkor az elnöki per egyszerre tud megfelelni a valóság kiderítése iránti igénynek, és a *fair trial* eszméje által támasztott követelményeknek anélkül, hogy az eljárási rendszert át kellene alakítani az adverzatórius minta szerint.
- Az ügyészségnek az igazság kiderítésére irányuló feladatával, alkotmányos helyzetével és a vád garanciális funkciójával ezért nem fér össze például a vád „taktikai” okokból történő megváltoztatása vagy kiterjesztése.
- A magyar büntetőeljárás alapvetően javító rendszernek tekinthető, ugyanakkor a vád vonatkozásában sokkal szűkebb a javítás lehetősége, mint a fellebbezési eljárásban a bíróságok különböző szintjei között.
- 2006-ban a jogalkotó kifejezetten definiálta, mit ért törvényes vádon, és megkülönböztetést is létrehozott a „törvénytelen” és „kellékhianyos” vád között, ami nem feltétlen, illetve egyedüli módszere (szabályozási eszköze) a vád törvényessége iránti igény szolgáltatának.

A jogösszehasonlító elemzés tanulságai, figyelemmel Németország, Anglia, Olaszország, Csehország, Portugália és Bulgária szabályozásaira:

- Markáns tendencia, hogy az ügyész, és nem a bíróság felel a vád „javításáért”.
- Az összehasonlító elemzések tükrében mesterkéltnek látszik a magyar szabályozásban létező megkülönböztetés a törvénytelen és a kellékhianyos vád kategóriája között. Amint látható volt, ezzel a különbségtétellel más jogrendszerek (a bolgár kivételével) nem élnek, a vádirat törvényi kellékei egyúttal a törvényes vád kritériumát is tartalmazzák. Ez még nem zárja ki azt, hogy differenciáljanak a súlyosabb és az enyhébb következményekkel járó hiányosságok között, és ezekhez eltérő következményeket csatoljanak.
- Több jogrendszerben a per – és nem a vádirat – megalapozása érdekében létezik egy (a magyar eljárási rendszerben csökevényes) „közbenső eljárás”, miszerint az ügyész általi vádemelés miatt nincs helye jogorvoslatnak.

A benyújtott vádirat ellen a vádlott észrevételt tehet, kifogást emelhet, bizonyítási indítvánnyal élhet, a bíróság a vád tárgyát képező tényállás alaposabb tisztázása érdekében bizonyítást vehet fel. A vád alá helyezés tehát a bíróság kontrollja mellett történik.

- Figyelemre méltó a német jogtudomány által kidolgozott megkülönböztetés a vád úgynevezett behatároló, valamint információs funkciója között. A behatároló funkció a valóság vizsgálatának kereteit jelöli ki. Amennyiben a behatároló funkciót nem tudja ellátni a vád, akkor ez a „főtárgyalás” megnyitásának elutasításához vezet, míg az információs funkció hiányossága ilyen következménnyel nem jár. Amennyiben a vádirat az információs funkciót nem teljesíti, ez – az uralkodó felfogás szerint – a hatékonyságot alapvetően nem akadályozza.

Közigazgatási és munkaügyi szakág

A kollégium a közigazgatási bírságok, a menekültügyi bírósági joggyakorlat, valamint a felmondások kérdéskörét vizsgálta.

A közigazgatási bírságokat vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleménye

A vizsgálat az anyagi jogi bírságokra irányult, ide nem értve a pénzügyi területen alkalmazott bírságokat. A munka során készült átfogó elméleti elemzés kiterjedt a bírság fogalmi meghatározására, a bírságalkalmazás – ezen belül is a jogalkotásra és a bírósági felülvizsgálatra vonatkozó alkotmányossági és európai uniós –, követelményeire, a szankcionálható személyek körére (személyi hatály), a bírságalkalmazásra (tárgyi hatály), a bírságmegállapítás szabályaira, a bírságki szabási akadályokra, a mérlegelési jogkörben hozott határozatok bírósági felülvizsgálatának kérdéseire, valamint a közigazgatási határozat bíróság általi megváltoztathatóságának eseteire.

A részletes elemzés – a jelentősebb jogalkalmazási gyakorlattal érintett ágazati bírságokhoz kapcsolódó eseti döntéseket vizsgálva – nagyjából egységes szempontok szerinti áttekintést ad, és feltárja az esetleges problémákat. Részletes elemzés készült a fogyasztóvédelmi, a hulladékgazdálkodási, az egyéb környezetvédelmi, az építésügyi, a közlekedési, a versenyjogi, az agrárigazgatási, a munkaügyi és a munkavédelmi bírságokra vonatkozóan.

A menekültügyi bírósági joggyakorlat vizsgálata

A joggyakorlat-elemző csoport vizsgálta azokat az ügyeket, melyekben a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (Met.) rendelkezései alapján járt el a hatóság. Menekültügyi pereket a Debreceni, a Fővárosi és a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság tárgyal.

A menekültügyi perekre előírt 60 napos véghatáridő kapcsán a Kúria megállapította, hogy az csak akkor tartható, ha az első tárgyaláson befejezhető az ügy. Minden más esetben, így ha a felperes ismeretlen helyre távozik, tolmácsolási,

iratbeszerzési probléma merül fel, vagy bizonyítási eljárás egyébként szükséges, akkor – a bíróság leterheltségétől függetlenül – a határidő betartása nem lehetséges. A nemperes eljárások esetében a 8 napos határidők szintén csak úgy tarthatók, ha a Pp. 3. § (6) bekezdésében foglalt szabályt a bíróságok mellőzik. A fenti problémák orvoslására a vonatkozó jogszabályi rendelkezések módosítására van szükség.

A menekültügyi perekben két tényező, a szavahihetőség és az országinformációk értékelése alapvetően meghatározza az ügyek kimenetelét. Az észlelt rendszerszintű eltérő gyakorlatok az eljáró bíróságoknál az országinformációk eltérő értékeléséből következnek. Erre tekintettel a Kúria javasolja az OBH hivatali szervezetében egy kétfős, független országinformációs csoport felállítását, amely szükség esetén kiegészíti a BÁH által beszerzett országinformációkat olyan esetekben, amikor időközben változtak a releváns körülmények, vagy a felperes/kérelmező által szolgáltatott országinformációk nem feloldható módon ellentétes adatokat tartalmaznak, illetve ha egyébként kétség merül fel az alperes/kérelmezett által nyújtott országinformációk hitelessége vagy naprakészsége tekintetében.

A menekültügyi őrizet vizsgálatának keretében a Kúria megállapította, hogy annak célja a menedékjogi kérelem elbírálásához szükséges adatok beszerzésének biztosítása. Az együttműködés hiányának általános feltételezése, vagy a szökés veszélyére való általános utalás nem indokolja a menekültügyi őrizet elrendelését és fenntartását. Ugyanígy jogellenes pusztán egy menedékkérő állampolgársága – és a nemzetközi védelem megszerzésének ez alapján vélt esélye – szerint dönteni őrizetbe vételéről, ez legfeljebb csak az egyik értékelhető körülmény lehet. Fontos elvi tétel, hogy a Met. 31/A. § a) és c) pontjára alapított menekültügyi őrizetet a jogerős hatósági döntés megszületését követően meg kell szüntetni.

A menekültügyi őrizet esetén a joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint a bírácoknak meg kell követelniük, hogy a hatóság – teljes bizonyító erejű okiratba foglaltan – csatolja a kérelmezők azon aláírt, és akaratukat egyértelműen kifejező nyilatkozatát, amelyből kitűnik, hogy a tájékoztatást megértették, azt részükre tolmács útján közölték, továbbá amelyben az érintett saját kezűleg leírta, hogy nem kér személyes meghallgatást. Megállapítható, hogy a bírác törekednek az őrizet részletes indoklására, de csak az indítványok egyoldalú információi alapján tudnak dönteni. Az indítványt alátámasztó iratokat a hatóság nem csatolja, ezért az ügy egyediesítésére nincs valódi lehetőségük, amelynek eredménye az indoklás sablonossága. A menekültügyi őrizet jogszerűségének megállapításához a bíróságnak meg kell arról győződnie, hogy a menekültügyi hatóság az őrizet jogalapjaként hivatkozott körülménnyel kapcsolatos eljárásokat kellő gondossággal, konkrét és érdemi intézkedések hatékony foganatosításával folytatja-e, és részletesen, egyéniesítve indokolja-e, hogy ezek a lépések a felülvizsgálatot követő időszakban várhatóan eredményre vezetnek.

Jogegységi eljárás indítványozására, vagy elvi bírósági döntés közzétételére a joggyakorlat-elemző csoport munkájának keretében nem volt mód, mert az eltérő gyakorlatok nem az ügyek jogi, hanem ténybeli (országinformációk vagy egyedi körülmények) megítéléséből eredtek. Elvi bírósági határozatok közzétételének lehetősége nem jöhetett szóba, mivel a Kúrián nincsenek menekültügyek.

A munkaügyi szakág joggyakorlat-elemző csoportjának összefoglaló véleménye a felmondások és az azonnali hatályú felmondások gyakorlatáról

A joggyakorlat-elemző csoport a 2011-2013-ban a közigazgatási és munkaügyi bíróságoktól felkért, jogerősen befejezett ügyeket vizsgálta. A vizsgálat csaknem 1300 első- és másodfokú ügyre, valamint több mint 510 legfelsőbb bírósági, illetve kúriai esetre terjedt ki. Az ügyek 47 százalékában a megszüntetés jogellenessége megállapítását kérő kereset elutasításra került, 53 százalékban a munkavállalói keresetek meglapozottak voltak. A megadott adatokból megállapíthatóan az összes ügy 65 százaléka a munkáltatói rendkívüli felmondással kapcsolatos, munkavállalói rendkívüli felmondás miatt ritkán indul munkaügyi per.

A leggyakoribb felmondási indok az átszervezés és a létszámleépítés. Más, a munkavállaló munkavégzésével, képzettségével összefüggő indoklás ritkábban fordul elő, ilyen indokok megjelölésétől a munkáltatók tartózkodnak, nyilván a bizonyítás nehézségei miatt.

A vizsgált időszakban a csoportos létszámleépítéssel, munkáltatói jogutódlással összefüggő ügyek száma a százat nem éri el.

Az új Mt. hatálya alá tartozó felmondás és azonnali hatályú felmondás tekintetében az érkezett ügyekről nincs adat (az új Mt. 2012. VII. 1-jén lépett hatályba), a befejezett ügyek száma alacsony. A bírói gyakorlat a jogellenes megszüntetés jogkövetkezményei értelmezését illetően elbizonytalanodott, ezért e tárgykörben 2015-ben önálló joggyakorlat-elemzés feltétlenül indokolt.

A joggyakorlat-elemző csoport a vizsgált időszakban jogerősen befejezett ügyek elemzése alapján összefoglaló jelleggel az alábbi következtetéseket és javaslatokat fogalmazta meg:

- Az új Mt. szabályaira tekintettel a gyakorlat megváltoztatására lényegi kérdésekben nincs szükség, mivel a törvény azonosan szabályoz a felmondások és azonnali hatályú felmondások indokolását illetően a korábbi Mtnek a rendes és rendkívüli felmondások indokolásával.
- Új szabály, hogy amennyiben a munkáltatói jogkört nem az arra jogosított gyakorolta, nem érvénytelen a munkáltató eljárása, ha a jogkör gyakorlására jogosult a jognyilatkozatot utólag jóváhagyta. A joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint a jóváhagyás aktív, tevőleges magatartást kíván, a ráutaló magatartás mindezeknek nem felel meg.
- A munkaviszony-megszüntetés jogellenessége körében a jognyilatkozatok indokolása jelentős hányadot képvisel. A rendes felmondás indokolásával összefüggő elveket, követelményeket a Legfelsőbb Bíróság Munkaügyi Kollégiumának 95. számú állásfoglalása tartalmazza. Ezek az elvek az új Mt. szerinti felmondásoknál is alkalmazhatók (a határozott idejű munkaviszony felmondásának indokolására előírt külön szabályok figyelembevételével). Továbbra is érvényesülnie kell annak a követelménynek, hogy a felmondás indokának világossága és való volta mellett az indok okszerű is legyen.
- Az MK 95. számú állásfoglalása szerint a jogszerű felmondást sem méltányosságból, sem pedig olyan körülményre tekintettel nem lehet hatálytalanítani, amely a munkaügyi jogvita keretein kívül esik, mint például a munkavállaló személyi, családi körülményei.

Az Mt. 6. § (3) bekezdése előírja, hogy a munkáltató a munkavállaló érdekeit a méltányos mérlegelés alapján köteles figyelembe venni, a teljesítés módjának egyoldalú meghatározása a munkavállalónak aránytalan sérelmet nem okozhat. Ilyen szabályt a régi Mt. nem tartalmazott.

Az Mt. 6. § (3) bekezdés értelmezését – bár e körben nem volt még vizsgálható ügy – az MK. 95. számú állásfoglalás felülvizsgálatához kapcsolódóan indokolt megválaszolni. Kétségtelen, hogy a törvény szövegezése nem szerencsés, ugyanakkor a méltányos mérlegelés követelményének kérdése a törvény céljának, és az általános magatartási követelményeknek a figyelembevételével válaszolható meg. Mindezek alapján a joggyakorlat-elemző csoport úgy foglalt állást, hogy a méltányos mérlegelés követelménye a munkaviszonyból eredő munkavállalói kötelezettségek teljesítésének meghatározásakor érvényesül. Ez azonban nem zárja ki, hogy a kollektív szerződés ennél tágabb (pl. létszámcsökkentés esetére) alkalmazását előírja.

- A leggyakoribb felmondási ok az átszervezés és a létszámleépítés, melyeknél a munkavállalói keresetek egy részében a munkavállalók vitatják a munkáltatói döntés célszerűségét, a feladatok újraelosztását és azt, hogy a munkáltató miért őket választotta ki, akinek felmond. A bírói gyakorlat szerint a jogszerű felmondást olyan körülményre tekintettel nem lehet hatálytalanítani, amelyek a munkaügyi jogvita keretein kívül esnek, mint a munkáltató működésével összefüggő gazdaságossági, célszerűségi kérdések. A jogbiztonság követelményéből az következik, hogy a felmondási ok vizsgálata nem jogosítja fel a bíróságot a munkáltató vezetésének körébe tartozó, a munkaügyi jogvita keretein kívül eső kérdések eldöntésébe való beavatkozásra. Ezt a gyakorlat olyan esetben is alkalmazza, amikor a munkaügyi per hosszabb ideig tartó volta miatt még a per alatt a munkáltató újabb átszervezéssel a munkavállaló munkaviszonyának megszűnte előtti állapotot állítja vissza (MK 95. számú állásfoglalás).
- A régi Mt. rendes felmondásra vonatkozó szabályai tekintetében kialakult széles körű bírói gyakorlat, így a Legfelsőbb Bíróság MK 95. számú állásfoglalásában lefektetett elvek továbbra is alkalmazhatók, ezeket a bíróságok az új Mt. alapján kiadott felmondásokra is érvényesnek tekintik.
- A régi Mt. 96. § (1) bekezdés a) és b) pontja és az új Mt. 78. § (1) bekezdés a) és b) pontja tényállási elemei azonosak, ezen elemek teljességét jelenti az okszerűség, azonban az a) és b) pontban előírt tényállási elemek egyenkénti vizsgálata nem váltható ki az okszerűségre összefoglalóan hivatkozással.
- A rendkívüli felmondások gyakorlására előírt szubjektív 15 napos határidő számítása tekintetében kialakult széles körű gyakorlat az új Mt. szerinti azonnali hatályú felmondásokat illetően továbbra is alkalmazható. Eszerint a 15 napos határidő akkor veszi kezdetét, ha a munkáltató tudomást szerez az elkövető személyéről, vétkességéről és a kötelezettségszegés súlyáról, a tudomásszerzés legalábbis az alapos gyanút jelenti. Az azonnali hatályú felmondási jog gyakorlására irányadó 15 napos szubjektív határidő megtartottságának megállapítása során nem az Mt. 24. § (2) bekezdésének, hanem az Mt. 25. § (6) bekezdése és az Mt. 78. § (2) bekezdése rendelkezései együttes alkalmazásának van jelentősége. A törvény ugyanis az azonnali hatályú felmondás jogának gyakorlására, nem pedig az in-

tézkedés közlésére írja elő a 15 napot, szemben például az Mt. 28. § (8) bekezdés rendelkezésével, ahol a megtámadásra irányuló jognyilatkozat másik féllel történő közlésére biztosít 30 napos határidőt.

- A joggyakorlat-elemző csoport egyetértett abban, hogy indokolt lenne az Mt. akként való módosítása, mely szerint a várandósság miatt fennálló felmondási tilalomba ütköző munkáltatói felmondást a munkáltató egyoldalúan visszavonhassa, helyreállítva a munkavállaló munkaviszonyát. Ha pedig a munkavállaló ehhez nem járul hozzá, igényérvényesítése nem jó-hiszemű. Minderre az Alkotmánybíróság 17/2014. (VI.30.) AB határozata miatt van szükség.
- A munkáltatói jogutódlást illetően a korábbi Mt. alapján kialakított bírói gyakorlatot a bíróságok az új Mt. szabályai tekintetében is irányadónak tekintik, és hivatkoznak az Európai Bíróság által elbírált ügyekben kidolgozott, a munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek, vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 2001/23/EK irányelvet értelmező gyakorlatára. Az Mt. 36. § (1) bekezdésében tovább él a Legfelsőbb Bíróság mindvégig következetes gyakorlata, mely szerint nem a munkáltatók megállapodásához, hanem a gazdasági egység tényleges átvételéhez köti a munkaviszonyból eredő jogok és kötelezettségek átvállalását.
- Az Mt. 285. § (1) bekezdéséből következően, ha a személyiségi jog megsértésére alapított igény munkaviszonyból ered, érvényesítésére a közigazgatási és munkaügyi bíróság előtt kerülhet sor, és a 9. § (1) bekezdésének a Ptk. szabályaira hivatkozásából egyértelmű, hogy az igény érvényesítése során az Mt. és a Ptk. szabályait együtt kell alkalmazni. A joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint önmagában a munkaviszony jogellenes megszüntetése a személyiségi jogok megsértésére alapított igényt nem alapozza meg, ehhez valamilyen többlettényállási elem szükséges. A sérelemdíj összegének számításánál a nemvagyoni kártérítés kapcsán kialakult bírói gyakorlat továbbra is mérvadó lehet.

TALÁLKOZÁSOK

Hazai és nemzetközi találkozásokban gazdag, szakmai és a hivatalos külsőségeket nélkülöző bensőséges programokban bővelkedő esztendőt zárt a Kúria. A bírák számos itthoni és külföldi konferencián, tanulmányúton vettek részt. A Kúria képviselői Dr. Darák Péter elnök vezetésével több országba látogattak és cseréltek tapasztalatot a vendéglátó, legfőbb bírói szervek vezetőivel. A Kúriát ugyancsak számos külföldi delegáció kereste fel. Ugyanakkor – a szűkebb körű szakmai eszmecserék mellett – nem maradtak el olyan családias hangulatú találkozások sem, mint például az immár hagyományos Mikulás ünnepség vagy az adventi rendezvény.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ünnepi évadnyitó ülése és konferenciája Strasbourgban

A Chilei Köztársaság budapesti nagykövete, őexcellenciája Rodrigo José Nieto Maturana úr és felesége látogatása a Kúrián 2014. február 10-én

Új utak a helyi önkormányzati rendeletalkotás törvényességi felügyeletében címmel tudományos konferencia a Kúrián

A Kúria és az Osztrák Köztársaság Legfelsőbb Bírósága bírának polgári és büntető jogi konferenciája Sopronban, a Kúria szervezésében

Díákcsoport látogatása a Kúrián 2014. március 27-én

Jogi beszélgetések – a jogrend új fundamentumai címmel szakmai tanácskozás Kaposváron, a Kúria elnökének részvételével

Török igazságügyi delegáció látogatása a Kúrián 2014. április 11-én

Együttműködési megállapodás ünnepélyes aláírása a Kúria és nyolc egyetem doktori iskolái között

A Győri Ítéltábla és a Győri Törvényszék éves összbírói értekezlete a Kúria elnökének részvételével

A Kúria delegációjának látogatása a Kínai Népköztársaság Legfelsőbb Népi Bíróságán

Izrael Állam budapesti nagykövete, őexcellenciája Ilan Mor úr előadása a Kúria Bírói Klubjában 2014. június 2-án

Sajtótájékoztató a Kúria dísztermében, egy devizahiteles ügyben 2014. június 3-án

Az Európai Unió Legfelsőbb Bírósági Elnökei Hálózatának éves kollokviuma Rómában

A Közép- és Kelet-Európai Legfelsőbb Bírósági Elnökök IV. Konferenciája Tbilisziben

A Kúria elnöke beszédet mondott a Bíróságok Napján az Országos Bírósági Hivatal aulájában 2014. július 15-én

A Kúria elnökének hivatalos látogatása Kazahsztánban

J. Clifford Wallace úr, amerikai fellebbviteli bíró előadása a Kúria Bírói Klubjában

Nyilvánosság konferencia a Győri Ítéletábrán a Kúria elnökének részvételével

A Kúria delegációjának látogatása a Poprádi Kerületi Bíróságon

Életutak–pályaképek címmel a kúriai elnökök életútját és a korszakot bemutató konferenciasorozat szakmai tanácskozása a Kúria és a Magyar Országos Levéltár rendezésében a Kúrián

A Környezetvédelmi Bírák Európai Unió Fórumának 11. konferenciája a Kúrián

A Kúria elnökének találkozója John G. Roberts úrral, az Amerikai Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága elnökével Washington D.C.-ben

A Kúria delegációjának tárgyalása a Vietnami Szocialista Köztársaság Legfelsőbb Népi Bíróságán

Mikulás ünnepség a Kúria dísztermében 2014. december 5-én

Adventi ünnepség a Kúrián

A Kúria évzáró sajtókonferenciája a Múzeum Kávéház és Étteremben

Belföldi események

- *2014. január 17.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett a budapesti gettó felszabadításának 69. évfordulója alkalmából rendezett megemlékezésen a Dohány utcai zsinagógában.
- *2014. február 3.* – Épültrekonstrukciók az igazságszolgáltatás reformjának tükrében címmel sajtótájékoztató a Néprajzi Múzeumban.
- *2014. február 17.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke köszöntőt mondott a VI. Magyar Ügyvédnapon.
- *2014. február 20.* – Az Életutak-pályaképek című konferenciasorozat második állomása a Magyar Országos Levéltárban.
- *2014. február 27.* – Egységbe–különülve címmel konferencia a munkajog jogági hovatartozásáról és önállóságáról, az Eötvös Loránd Tudományegyetem jogi karának munkajogi tanszékén.
- *2014. február 27.* – Tanácskozás a Kúrián a megújult Európai Jogi Szaktanácsadói Hálózatról.
- *2014. március 4.* – A Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaság konferenciája Az igazságszolgáltatás alapelvei és rendszere az új Alaptörvényben címmel. A rendezvényt dr. Darák Péter, a Kúria elnöke nyitotta meg.
- *2014. március 10.* – Új utak a helyi önkormányzati rendeletalkotás törvényességi felügyeletében című tudományos konferencia a Kúrián.
- *2014. március 21.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke joghallgatókkal találkozott a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán.
- *2014. március 24.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett a Cipők a Duna parton címmel megtartott budapesti holokausztt megemlékezésen.
- *2014. március 26.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke előadást tartott A magyar jog fejlődésének fél évezrede címmel a Magyar Tudományos Akadémián, Werbőczy István Hármaskönyve megszületésének 500. évfordulója alkalmából rendezett konferencián.
- *2014. március 28.* – Jogi beszélgetések – a jogrend új fundamentumai címmel szakmai tanácskozás volt Kaposváron.
- *2014. április 3.* – Országos Bírósági Könyvtári Nyílt Napok a Kúrián, A Kúria intézményfejlesztési programja elnevezésű ÁROP projekt részeként.
- *2014. április 16.* – Együttműködési megállapodás ünnepélyes aláírása a Kúria és nyolc egyetem doktori iskolái között.
- *2014. április 16.* – „Pulpitusbeszélgetések” a Parlamentben. Ablonczy Bálint újságíró beszélgetett dr. Darák Péterrel, a Kúria elnökével.
- *2014. április 22.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett a Győri Ítéltábla és a Győri Törvényszék összbírói értekezletén.
- *2014. április 24.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett a Magyar Tudományos Akadémia Jogtudományi Intézetében rendezett Sarkalatos átalakulások, a kétharmados törvények változásai 2010-2014 között című konferencián.

- *2014. április 24.* – Dr. Zinner Tibor A nagy politikai affér – a Rajk-Brankov ügy című könyve második kötetének bemutatója a Kúrián.
- *2014. április 27.* – Nyílt Nap a Kúrián.
- *2014. május 5.* – Gerencsér Judit, a Kúria Jogi Szakkönyvtárának vezetője előadást tartott a XXI. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon.
- *2014. május 5.* – A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiuma és a Magyar Közigazgatási Bírák Egyesülete a Kúria dísztermében tartotta meg a Közigazgatási Bírák 2014. évi Országos Konferenciáját. A tanácskozást dr. Darák Péter, a Kúria elnöke nyitotta meg.
- *2014. május 13.* – A Kúria önkéntes csapata is csatlakozott a „TeSzedd!” országos hulladékgyűjtési akcióhoz.
- *2014. május 13.* – Az előzetes döntéshozatali eljárás elméleti és gyakorlati kérdései polgári, közigazgatási- és büntető ügyszakban címmel konferencia a Magyar Igazságügyi Akadémián. A megnyitó beszédet dr. Darák Péter, a Kúria elnöke tartotta.
- *2014. május 14.* – Az Európai Jogi Szaktanácsadói Hálózat konferenciája a Magyar Igazságügyi Akadémián.
- *2014. május 23.* – Munkajogi szakmai konferencia a Kúrián, a Munkaügyi Bírák Országos Egyesülete szervezésében.
- *2014. május 28.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke bemutatta Borbás Beatrix A bírói hatalom kárfelelőssége címmel megjelent monográfiáját a Budapesti Ügyvédi Kamara Dísztermében.
- *2014. június 4.* – Sajtótájékoztató a Gfv.VII.30.160/2014. számú ügyben hozott elvi határozatról.
- *2014. június 5.* – Adózás Európában címmel nemzetközi konferencia Budapesten.
- *2014. június 16.* – Sajtótájékoztató a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződések egyes rendelkezéseinek tárgyában összehívott jogegységi tanács üléséről.
- *2014. június 26-27.* – Nemzetközi tudományos polgári perjogi konferencia a Kúrián.
- *2014. augusztus 30.* – A Magyar Jogászegylet rendezvénye Joghajó címmel, amelyen részt vett dr. Darák Péter, a Kúria elnöke.
- *2014. szeptember 17.* – Juhász Andornak, a Kúria egykori elnökének tiszteletére emléktáblát avattak hajdani lakhelyén.
- *2014. szeptember 19.* – Jogászvándorgyűlés Balatonalmádiban, amelyen dr. Darák Péter, a Kúria elnöke előadást tartott.
- *2014. szeptember 25.* – A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen rendezett tudományos ülésen dr. Darák Péter, a Kúria elnöke A munkajog szerepe a globális versenyben címmel tartott előadást.
- *2014. szeptember 26.* – Nyilvánosság --konferencia a Győri Ítéltáblán. Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke az igazságügyi adatkezelés kérdéseiről tartott előadást.
- *2014. október 1.* – Kerekasztal-beszélgetés az Eötvös Loránd Tudományegyetemen a Kúria XXI. századi szerepéről.

- *2014. október 3.* – VIII. Pénzügyi Napok címmel konferencia Sopronban, amelyen dr. Darák Péter, a Kúria elnöke előadást tartott.
- *2014. október 8.* – Életutak–pályaképek címmel a kúriai elnökök életútját és a korszakot bemutató konferenciasorozat harmadik szakmai tanácskozása a Kúria és a Magyar Országos Levéltár rendezésében a Kúrián.
- *2014. október 15.* – A Deák Ferenc jogászdíjak átadása a Budapesti Ügyvédi Kamara épületében.
- *2014. október 16-17.* – Bíróság és kommunikáció címmel konferencia a Magyar Igazságügyi Akadémián, melyen dr. Darák Péter, a Kúria elnöke mondta a nyitóbeszédet.
- *2014. október 27.* – Szakértői bizonyítás a bíró és a szakértő szemével című országos konferencia a Kúrián.
- *2014. október 30.* – Dr. Darák Péternek, a Kúria elnökének beszámolója az Országgyűlés Igazságügyi Bizottságában.
- *2014. november 4.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett a Nemzeti Gyásznap hivatalos megemlékezésein.
- *2014. november 6.* – Közpénzek az igazságszolgáltatás kezében címmel konferenciát tartottak az Állami Számvevőszék szervezésében Lillafüreden.
- *2014. november 6.* – Dr. Darák Péternek, a Kúria elnökének A jogrendszer belülről című előadása a Magyar Tudományos Akadémián.
- *2014. november 19-20.* – A Büntető Kollégiumvezetők Országos Értekezlete a Magyar Igazságügyi Akadémián.
- *2014. november 19.* – A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jogi- és Államtudományi Karának tudományos konferenciája Werbőczy István Hármaskönyve elkészültének 500. évfordulóján. A nyitóelőadást dr. Darák Péter, a Kúria elnöke tartotta.
- *2014. december 10.* – Dr. Darák Péternek, a Kúria elnökének beszámolója az Országgyűlés plenáris ülésén.
- *2014. december 11.* – Integritásülés a Kúrián.
- *2014. december 12.* – Évzáró sajtóreggeli a média részére dr. Darák Péter, a kúria elnöke és a kollégiumvezetők részvételével.
- *2014. december 13.* – Adventi jótekonysági rendezvény a Kúrián.

Részvétel külföldi eseményeken

- *2014. január 30 - február 1.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának főosztályvezetője részt vett Strasbourghban, az Emberi Jogok Európai Bíróságának ünnepi évadnyitó ülésén és az azt követő konferencián.
- *2014. február 17-21.* – Dr. Bodzási Balázsnak, a Kúria főtanácsadójának tanulmányútja Bécsben, az Osztrák Köztársaság Legfelsőbb Bíróságán.
- *2014. február 20-21.* – Józsan Magda osztályvezető, a Kúria Sajtótitkárságának vezetője tanulmányúton volt Párizsban, a francia Semmitőszéknél és Államtanácsnál.
- *2014. február 28 - március 2.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke Bécsben találkozott az Osztrák Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának, az Olasz Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának, valamint a Svájci Államszövetség Legfelsőbb Bíróságának elnökeivel.
- *2014. március 17.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnökének részvétele az Európai Unió Legfelsőbb Bírósági Elnökei Hálózatának ülésén Luxembourgban.
- *2014. március 19-22.* – Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria bírāja részt vett a szlovéniai Mariborban rendezett polgári eljárásjogi szemináriumon.
- *2014. március 23-25.* – Dr. Berkes Bálint, a Kúria titkára Bukarestben, az Igazságügyi Tanácsok Európai Hálózatának (ENCJ) munkacsoport-ülésén vett részt.
- *2014. április 11.* – Dr. Csöke Andrea, a Kúria bírāja a prágai fizetésképtelenségi konferencia résztvevője volt.
- *2014. április 28-29.* – Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó a Barcelonában rendezett emberi jogi szemináriumon vett részt.
- *2014. május 9.* – Dr. Kovács András, a Kúria tanácselnöke Brüsszelben, az ACA-Europe menekültügyi szemináriumán tárgyalt.
- *2014. május 18-23.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke által vezetett delegáció (dr. Eröss Monika, a Kúria főtitkára, dr. Kalas Tibor, a Kúria kollégiumvezetője, dr. Kőrös András, a Kúria tanácselnöke, dr. Feleky István, a Kúria bírāja, dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának főosztályvezetője) a Kínai Népköztársaságban, a Kínai Legfelsőbb Népi Bíróság elnökénél tett látogatást.
- *2014. május 28-31.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke a FIDE (Európai Jog Nemzetközi Szövetsége) koppenhágai kongresszusán tanácskozott.
- *2014. június 12-13.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának főosztályvezetője részt vett az Európai Unió Legfelsőbb Bírósági Elnökei Hálózatának éves kollokviumán, Rómában.
- *2014. június 12-14.* – Dr. Füzi-Rozsnyai Krisztina, a Kúria főtanácsadója részt vett a Bukarestben megrendezett nemzetközi versenyjogi konferencián.
- *2014. június 15-17.* – Dr. Kovács András, a Kúria tanácselnöke Párizsban, az ACA-Europe kollokviumán vett részt.

- *2014. június 22-25.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának főosztályvezetője részt vett a Tbiliszi-ben rendezett Közép- és Kelet-Európai Legfelsőbb Bírósági Elnökök IV. Konferenciáján.
- *2014. július 2.* – Dr. Hajnal Péter, a Kúria tanácselnöke és dr. Heinemann Csilla Andrea, a Kúria bírása részt vett az OECD bécsi konferenciáján.
- *2014. július 2-3.* – Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria bírása részt vett az Európai Bizottság Jogi Szolgálatának brüsszeli rendezvényén.
- *2014. július 8-9.* – Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó, a Kúria bírása a Montenegróban rendezett nemzetközi emberi jogi szimpóziumon tanácskozott.
- *2014. július 8-9.* – Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria bírása Strasbourgban emberi jogi tréningen vett részt.
- *2014. augusztus 4-8.* – Dr. Berkes Bálint, a Kúria titkára a csehországi Kroměřížben rendezett francia szaknyelvi képzés hallgatója volt.
- *2014. szeptember 3-5.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának főosztályvezetője hivatalos látogatásra utazott Astanába (Kazahsztán), és találkozott a Kazah Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának elnökével, a Legfelsőbb Bírói Tanácsának elnökével, legfőbb ügyészével, valamint Alkotmánytanácsának elnökével.
- *2014. szeptember 25-26.* – Dr. Osztovits András, a Kúria bírása részt vett az Európai Jogi Intézet (ELI) zágrábi közgyűlésén.
- *2014. szeptember 29-30.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke által vezetett delegáció (dr. Eröss Monika, a Kúria főtítkára, Somogyi Magdolna, a Kúria Elnöki Titkárságának vezetője, osztályvezető és dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának főosztályvezetője) látogatást tett a Poprádi Kerületi Bíróságon, és tárgyalásokat folytatott a Szlovák Köztársaság Legfelsőbb Bírósága elnökhelyettesével és delegációjával.
- *2014. október 9-10.* – Dr. Molnár Gábor Miklós, a Kúria tanácselnöke részt vett Strasbourgban, az emberkereskedelemmel kapcsolatos szemináriumon.
- *2014. október 13-17.* – A Kúria munkatársai (dr. Vezekényi Ursula, a Kúria tanácselnöke, dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria bírása, dr. Kormányos Zoltán, a Kúria tanácsjegyzője, dr. Szecskó József András, a Kúria tanácsjegyzője, dr. Szegedi László, a Kúria főtanácsadója és dr. Tombor Csaba, a Kúria tanácsjegyzője) részt vettek a németországi Münsterben, a bírások és a titkároknak rendezett versenyjogi tréningen.
- *2014. október 19-22.* – Dr. Rothermel Erika, a Kúria bírása részt vett Lisszabonban, az Európai Jogakadémia (ERA) környezetvédelmi szemináriumán.
- *2014. október 22-23.* – Dr. Heinemann Csilla Andrea, a Kúria bírása Rómában, az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) által szervezett adójogi képzésen vett részt.
- *2014. október 22-24.* – Dr. Vezekényi Ursula, a Kúria tanácselnöke Strasbourgban, az Európai Bírák Konzultatív Tanácsának (CCJE) konferenciáján tanácskozott.
- *2014. október 19-24.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke Washington D. C.-ben találkozott az Amerikai Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága elnöké-

vel, valamint más kiemelkedő, amerikai igazságügyi személyiségekkel, és részt vett az Adójogi Bírák Nemzetközi Egyesületének (IATJ) közgyűlésén.

- 2014. november 6-8. – Dr. Heinemann Csilla Andrea, a Kúria bírása részt vett Brnóban, az ACA-Europe szemináriumán.
- 2014. november 7. – Dr. Csőke Andrea, a Kúria bírása a Londonban megrendezett fizetésképtelenségi konferencia résztvevője volt.
- 2014. november 9-16. – Dr. Darák Péternek, a Kúria elnökének vezetésével a Kúria delegációja (dr. Kónya István, a Kúria elnökhelyettese, dr. Székely Ákos, a Kúria kollégiumvezetője, dr. Csere Katalin Julianna, a Kúria tanácselnöke, dr. Kovács Zsuzsanna Anna és dr. Márton Gizella, a Kúria bírása, valamint dr. Höltszl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának főosztályvezetője) a vietnámi Legfelsőbb Népi Bíróság elnökének meghívására Hanoi-ba és Saigon-ba látogatott.
- 2014. november 17-19. – Dr. Molnár Gábor Miklós, a Kúria tanácselnöke részt vett Luxembourgban a Bírák fóruma elnevezésű rendezvényen.
- 2014. november 20. – Dr. Kovács András, a Kúria tanácselnöke Brüsszelben, hírközlési szemináriumon vett részt.
- 2014. december 1-2. – Dr. Csőke Andrea, a Kúria bírása Amszterdamban, egy fizetésképtelenségi jogi oktatáson vett részt.

Nemzetközi delegációk a Kúrián

- 2014. január 10. – A Horvát Köztársaság legfőbb ügyészének és delegációjának látogatása a Kúrián.
- 2014. január 23. – Az EBESZ ODIR küldöttségét fogadta dr. Darák Péter, a Kúria elnöke.
- 2014. március 7. – A Szlovák Köztársaság legfőbb ügyészének találkozója a Kúria vezetőivel.
- 2014. március 19. – Dr. Kónya István, a Kúria elnökhelyettese fogadta Mongólia legfőbb ügyészének helyettesét.
- 2014. március 19. – Adão Silva úr, EBESZ megfigyelő látogatása dr. Darák Péternél, a Kúria elnökénél.
- 2014. március 19. – A balkáni térség igazságügyi irányító testületének látogatása a Kúrián.
- 2014. március 21. – A Kúria és az Osztrák Köztársaság Legfelsőbb Bírósága bíráinak polgári és büntető jogi konferenciája Sopronban, a Kúria szervezésében.
- 2014. március 24. – Az EBESZ választási megfigyelőinek látogatása a Kúrián. A delegációt Audrey Glover nagykövet asszony vezette.
- 2014. április 10. – Az EBESZ küldöttségének megbeszélése dr. Kalas Tibor úrral, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának vezetőjével.
- 2014. április 14. – Koen Lenaert úrnak, az Európai Unió Bírósága elnökhelyettesének látogatása a Kúrián.

- *2014. szeptember 25.* – J. Clifford Wallace amerikai bíró urat fogadta dr. Darák Péter, a Kúria elnöke. Wallace úr a megbeszélést követően a Kúria Bírói Klubjában előadást tartott a Kúria bírái számára.
- *2014. október 16-18.* – A Környezetvédelmi Bírák Európai Unió Fóruma (EUFJE) a Kúrián tartotta 11. éves konferenciáját.
- *2014. október 17.* – Albánia Legfelsőbb Bíróságának elnöke, Xhezair Zaganjori úr megbeszéléseket folytatott a Kúria vezetőségével.
- *2014. október 20.* – Elisabeth Corte asszonyt, a Quebec-i Bíróság elnökét fogadta dr. Kónya István, a Kúria elnökhelyettese.
- *2014. november 13.* – Prof. dr. Gerd Brudermüller úr, a Karlsruhei Tartományi Fellebbviteli Bíróság tanácselnöke családjogi előadást tartott a Kúria bírái részére.
- *2014. december 5.* – Dr. Kónya István, a Kúria elnökhelyettese fogadta Üzbegisztán igazságügyi delegációját.

